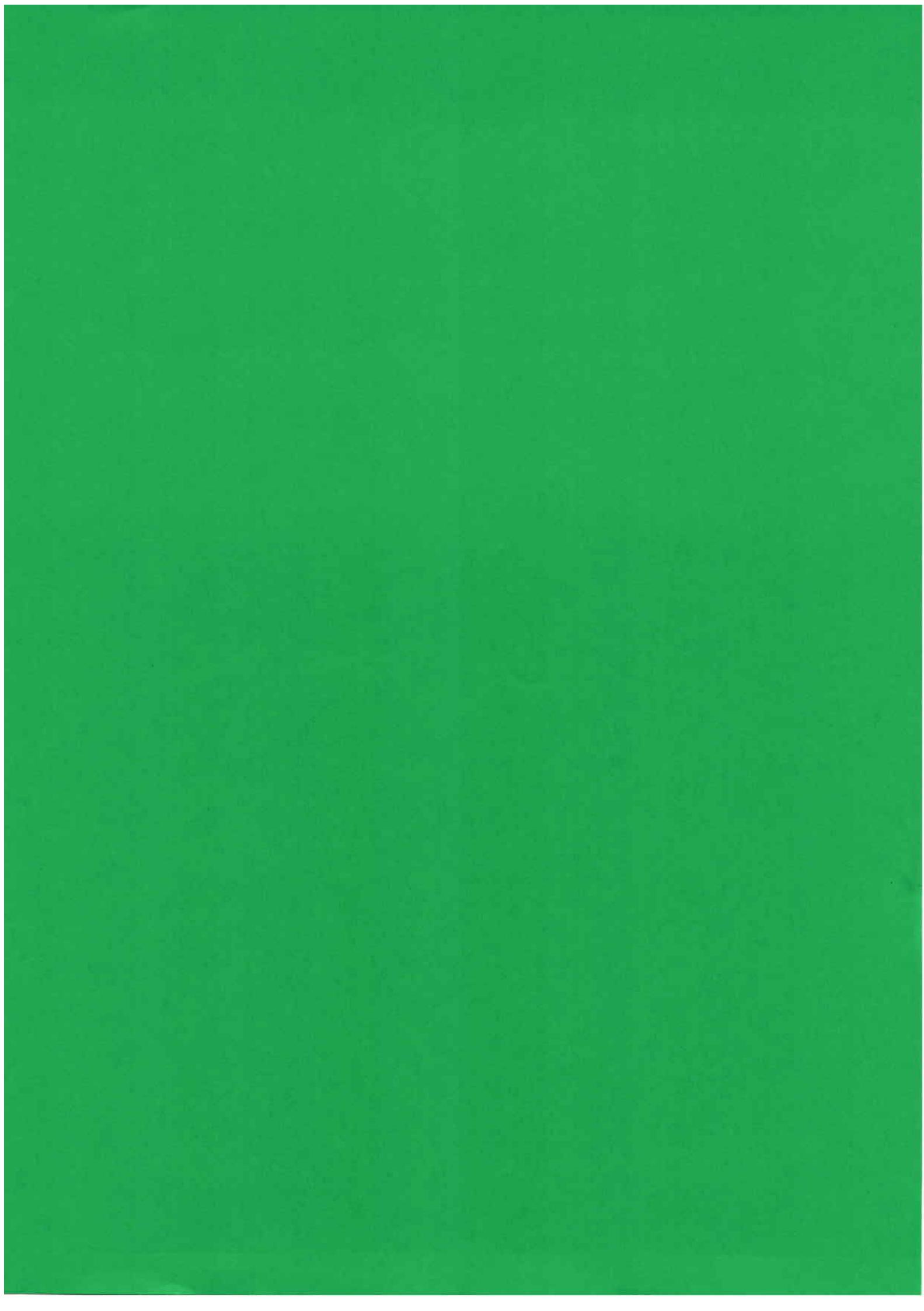

ТОКУДА БАНК АД

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА,
ДЕКЛАРАЦИЯ ЗА КОРПОРАТИВНО УПРАВЛЕНИЕ,
ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИЯ ОДИТОР
И ГОДИШЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

за 2018 година

**ДОКЛАД ЗА
ДЕЙНОСТТА 2018**

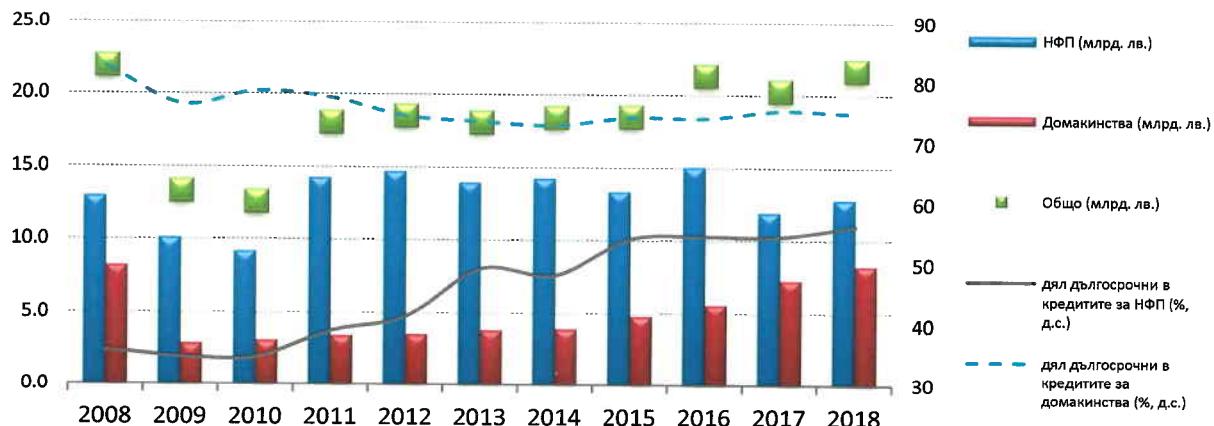
СЪДЪРЖАНИЕ:

I. Състояние на средата, в която функционира Токуда Банк АД през 2018 г.	1
II. Преглед на дейността на Токуда Банк АД през 2018 година	9
1. Приходи и разходи за дейността.....	9
2. Кредитен портфейл	14
3. Ценни книжа	16
4. Привлечени средства	17
5. Експозиция към рисък.....	18
6. Капитал и резерви	21
7. Офисна мрежа.....	21
8. Кореспондентски отношения.....	21
9. Човешки ресурси	22
10. Информационни технологии	22
III. Перспективи за развитие през 2019 г.....	22
IV. Информация за промени в акционерния капитал, дивидентна политика и управление	23
V. Отговорност на ръководството.....	26
VI. Действията в областта на научноизследователската и развойната дейност	26
VII. Дейност като инвестиционен посредник	26

I. Състояние на средата, в която функционира Токуда Банк АД през 2018 г.

През изтеклата 2018 г. банковият сектор продължи да се развива във вече установената от последните години посока. Печалбата в системата се увеличава, концентрацията нараства, а кредитната активност остава под предкризисните нива въпреки продължаващото понижение на лихвите и възстановяването на икономическата активност. Действително, данните от парична статистика (фигура 1) показват известно нарастване на номиналния обем по нов бизнес за нефинансови предприятия (от 20.3 млрд. лв. през миналата година до 21.7 млрд. лв. през 2018 г.). Този обем, обаче, е все още е по-нисък от отчетения през 2008 г. (21.9 млрд. лв.), а при оценка на динамиката в относително изражение, се налага констатацията, че реално активността отслабва (от 24.45% спрямо брутния обем на кредитите и авансите към края на 2018 г. до 24.35% спрямо отчетената стойност към края на т. г.). Съпоставката за по-дълъг период не води до по-благоприятни констатации, тъй като въпреки 7.5-процентното увеличение на отпуснатите кредити за НФП техният общ обем достига едва 12.8 млрд. лв., което е с около 1/10 по-ниско от нивата преди 2017 г. (средно 14.2 млрд. годишно за период 2011-2016). Прави впечатление, че относително слабата активност в корпоративния сегмент е съпроводена от леко нарастване на дела на дългосрочните кредити, което освен с донякъде увеличеното търсене на инвестиционни кредити би могло отчасти да се обясни и с отслабване на активността по предоговаряне и рефинансиране на стари вземания.

фигура 1 Обеми по нов бизнес

Източник: БНБ, собствени изчисления

Почти 7.2 млрд. лв. от обемите по нов бизнес в корпоративния сегмент са с договорен мaturитет над 5 г., като по този начин делът на дългосрочните кредити достига 56.3%, или с 1.7 пр. п. повече от отчетения за 2017 г. Този обем, обаче, все още не може да достигне нивата от 2015 и 2016 г., което от своя страна показва, че въпреки известното засилване на инвестиционната активност на предприятията, те като цяло запазват своите пессимистични нагласи в краткосрочен и средносрочен план и през тази година.

На фона на съдържаните нагласи на бизнеса, основен принос за нарастване на кредитната активност в корпоративния сегмент има запазването на кредитната политика на търговските банки. Обобщените резултати от анкетата за кредитната активност на БНБ

показват, че ако се изключи първото тримесечие на 2018 г., повечето респонденти запазват стандартите за отпускане на кредити на предприятия без промяна вече втора поредна година, за което основен принос през изтеклата година има оценката на риска (непретеглена средна от оценката на макроикономическата среда). В същото време финансовите институции се стремят да стимулират кредитната активност, като продължават да облекчават условията по предлаганите от тях кредити - през цялата 2018 г. балансът на мненията по отношение на лихвите по кредити за НФП остава негативен, като през първото и четвъртото тримесечие почти 1/3 от анкетираните банки докладват за намаляване на лихвите по новоотпуснати кредити във въпросния сегмент. Това очевидно успява да стимулира известна част от потенциалните бизнес клиенти, тъй като през 2018 г. броят на респондентите, докладващи за увеличено търсене на фирмени кредити (между 7 и 9 в различните продуктови категории) остава по-голям, отколкото броя на докладващите намаляване на търсенето.

фигура 2 Брутни кредити преди обезценка към края на периода [млрд. лв.]

Източник: БНБ, собствени изчисления

Прави впечатление, че увеличението на брутните кредити в номинално изражение (с 1.7 млрд. лв. за изтеклата година) леко изпреварва нарастването на обемите по нов бизнес в сегмента (897 млн. лв.), въпреки натиска срещу нарастването на брутната стойност на портфейла, който бива оказван по линия на високата активност свързана с принудително събиране на вземания и отписване на несъбириаеми кредити. Показателни в това отношение са изнесените през април, 2019 г. данни на Асоциацията на колекторските агенции в България (АКАБГ), според които обемът на изкупените от колекторските фирми дългове значително нараства – от 772 млн. лева през миналата година до 1.905 млрд. лв. през 2018 г. в резултат от сключването на рекордни сделки за фирмени кредити. Банковите продукти продължават да увеличават своя дял, достигайки 51% от общия обем от портфейла с необслужвани дългове в извадката на АКАБГ. На този фон може да се допусне, че изпреварващото увеличение на брутните кредити за НФП се дължи предимно на облекчената амортизация на портфейла в този сегмент, която е естествен резултат от продължителното нарастване на дела на дългосрочните кредити (от 34.7% през 2010 г. до 54-56 % за периода след 2014 г.).

При кредитирането на дребно се наблюдават значително по-благоприятни тенденции (фигура 1). Сегментът демонстрира по-висока активност и общият обем по нов бизнес

нараства за девета поредна година, достигайки 8.265 млрд. лв. за 2018 г., което е с 975 млн. лв., или 13.4% повече от постигнатия през 2017 г. Трябва да се отбележи, че тази тенденция проявява добра устойчивост във времето – на практика обемите по нов бизнес в този сегмент се увеличават постоянно от 2010 г. насам. Доста устойчива, също така, е и тенденцията при изменение на дела на дългосрочните кредити за домакинствата. Докато непосредствено преди началото на финансовата криза този дял е от порядъка на 81-82% от общия обем по нов бизнес при кредитите за населението, то през следващите шест години делът на дългосрочните кредити намалява до 72.9%. От 2015 г. насам съотношението се колебае в тесни граници и като цяло остава високо – между 74 и 76% (което се дължи предимно на интензивната активност в ипотечния сегмент). През 2018 г. се наблюдава слаб спад (с 49 б. п., до 74.9%), което може да се обясни със съкращаването на сроковете при част от сключените нови договори с граждани и домакинства, което е естествен резултат от интензивното увеличение на номиналните доходи през последните три години.

Повишената активност при кредитирането на дребно дава своето отражение върху динамиката на абсолютния обем на брутните кредити. След продължителното запазване на негативни темпове при кредитите за граждани и домакинства (в годините след 2010 г.), през лятото на 2016 г. темповете в сегмента достигнаха положителни стойности (0.17% на годишна база към края на август), а от октомври 2017 г. темпът на растеж се задържа трайно над 6% на годишна база. Ускоряването на показателите за динамика продължи и през 2018 г., като през второто полугодие достигнаха двуцифрени стойности и към края на м. декември годишният темп при кредитите за домакинства достигна 11.56%.

Основен принос за поддържането на високи темпове в този сегмент има интензивното нарастване новия бизнес, който за изтеклата година достига двукратно по-голям обем, отколкото за периода 2013-2015 г. (около 4 млрд. лв. годишно). Изпреварващото нарастване на брутните кредити за домакинствата (с 2.201 млрд. лв. при двукратно по-малък абсолютен прираст на обемите по нов бизнес) може да се обясни от една страна с по-дългия оригинален матуритет на кредитите, отпуснати след 2014 г., а от друга страна – с намаляването на дела на рефинансирането на стари заеми, за което е показателно изменението на динамиката при овърдрафтите за физически лица. Известно е, че в периода на интензивно рефинансиране (до края на 2017 г.) годишният темп на нарастване във въпросния сегмент се задържаше на отрицателна територия, при което част от гражданите и домакинствата преминаваха към нови продукти, с фиксирани погасителни планове. През 2018 г. тази тенденция беше прекъсната и овърдрафтите започнаха да нарастват, като темпът на изменение за м. декември достигна 2.95% на годишна база.

Като цяло засилването на активността при гражданите и домакинствата може да се обясни преди всичко със запазването на сравнително устойчиви показатели при доходите на населението, доколкото през целия период от началото на 2018 г. разходите за възнаграждение на настите все още се изменят с положителни темпове (6-9 %), безработицата намалява устойчиво за седма поредна година (до 6.2% по данни на Агенцията по заетостта за м.г.), а реалният растеж на БВП вече четвърта поредна година се запазва на ниво над 3%.

Данните от редовната анкета на БНБ показват, че търсенето на потребителски кредити през изтеклата година се запазва устойчиво, а интересът към кредитите за покупка на жилище продължава да се засилва. Според непретеглените резултати за последното тримесечие на 2018 г., броят на банките, регистрирали увеличение в търсенето на потребителски заеми и тези, отчели намаление е съпоставим (3 срещу 2). Балансът при жилищните кредити е изместен в посока на повишено търсене (което се докладва от 4 банки и едва една банка е регистрирала понижение). Трябва да се отчете, че за разлика от корпоративния сегмент, тук приносът на политиката на търговските банки за стимулиране на търсенето в сегмента е далеч по-малък, доколкото още през първото полугодие повечето финансови посредници на практика спират да облекчават условията за кредитиране. Резултатите от редовната анкета на БНБ показват, че през третото тримесечие балансът на мненията за предприетите промени на лихвите по потребителските кредити е -5, а за четвъртото тримесечие се изменя до -4 (срещу -18 за същия период на предходната година). Балансът на мненията при ипотечните кредити за 2018Q4 е -9, докато за същия период на предходната година този баланс е -32 (през първото полугодие на 2017 г. половината от анкетираните респонденти са понижават лихвите по новоотпуснати потребителски кредити, а при жилищно-ипотечните този дял е още по-висок - за понижени лихви през първото тримесечие докладват 13 от 19 отговорили банки).

Общото впечатление от наблюдението на кредитната активност през 2018 г. е, че въпреки нейното частично възстановяване, тя е под целевите стойности на повечето банки в страната, тъй като темпът на брутните кредити (без тези, за банкови институции) продължава да изостава от общия темп на кредитите, нарастващи през изтеклата година с 8.61% на годишна база, докато общия обем на отпуснатите кредити и аванси нараства с 8.89%, достигайки 89.029 млрд. лв. в края на декември. Сближаването на двата показателя за динамика (през 2017 г. разликата между отчетените темпове беше неколкократно по-голяма) води до запазване на структурата на кредитния портфейл, който до миналата година се променяше в полза на нисколихвените и нелихвените сегменти (кредити за финансово предприятия, кредитни институции и централни банки). За изтеклите 12 месеца този дял нараства сравнително слабо (с 0.36 пр. п.), изцяло за сметка на свиването на дела на НФП (фигура 3). За сравнение година по-рано беше отчетено многократно по-бързо нарастване на експозициите към нисколихвения и нелихвения сегмент (1.98 пр. п.).

Фигура 3 Структура на кредитите и авансите

Източник: БНБ, собствени изчисления

Задържането на кредитните стандарти на фона на все още неудовлетворителните обеми по нов бизнес (особено в корпоративния сектор) показват, че както и през предходната година банките в страната са по-склонни да задържат излишъка от привлечен ресурс, приемайки заплащането на съответната цена за това под формата на отрицателна лихва върху свръхрезервите, отколкото да занижат стандартите си, така че да намалят дела на отхвърлените искания (и така да засилят пласмента на свободния си ресурс), но в същото време да рискуват да реализират на загуба от евентуално бъдещо влошаване на качеството на портфейла.

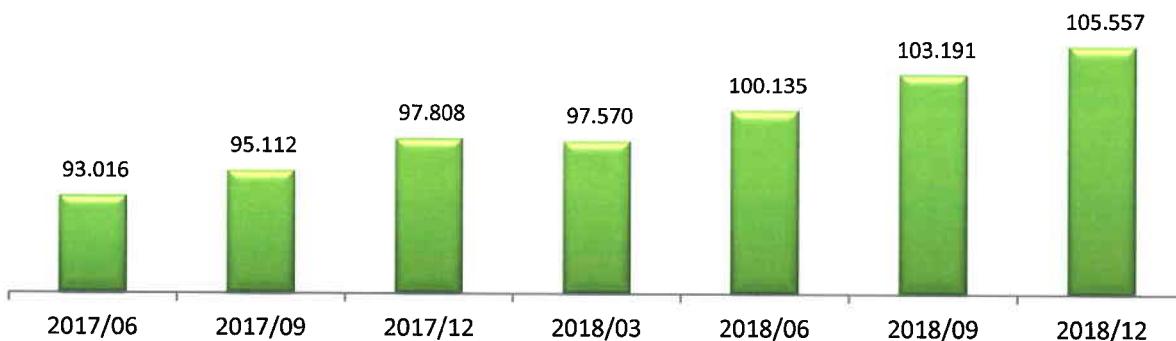
Финансовите посредници не приемат и друга алтернатива за използване на ресурса, а именно покупката на ценни книжа. Балансите на търговските банки показват, че ако се изключи първото тримесечие, през изтеклата година дълговите книжа в портфейлите на търговските банки се запазват с относително постоянен обем (13.2-13.3 млрд. лв.), което може да се обясни с противоречивите сигнали за предстоящите изменения на лихвените равнища. Това е причината, поради която излишъците от привлечен ресурс се насочват към експозиции в централни или пък в търговски банки (през 2018 г. общото увеличение при тези категории достига 2.652 млрд. лв.).

Не е изненадващо че местните банки продължават да компенсират недостатъчната си активност като увеличават финансирането на небанкови финансови институции. През изтеклата година портфейлът в този сегмент е нараснал с 27.3% (690 млн. лв.), което е по интензивно отколкото през предходната година (24.9%). По този начин те донякъде компенсират недостатъчния обем на брутните кредити, но не и влошената рентабилност на лихвоносните си активи, тъй като заемите за НБФИ са по правило с ниска доходност.

Умереното засилване на кредитната активност и запазването на високо ликвидна (и ниско рентабилна) структурата на активите са неизбежни на фона на установения комплекс от фактори, обуславящи дейността на финансовите посредници. Степента на несигурност остава висока, а критериите за отразяване на качеството на активите върху печалбата на банките стават все по-строги, което от своя страна налага възприемането на един по предпазлив подход при отпускане на кредит. В същото време депозитите в банковата система продължават да се увеличават с по-високи от очакваните темпове и това води до нарастване на балансовото число на банките до 105.557 млрд. лв. през 2018 г. (фигура 4), но пласментът на акумулирания ресурс остава съ средоточен към категории с ниска доходност (свръхрезерви и междубанкови депозити), вместо да се пренасочи към бизнеса и към потреблението на домакинствата.

В опит да обрне тази неблагоприятна тенденция Българската народна банка (БНБ) през цялата 2018 г. запази отрицателния лихвен процент върху свръхрезервите, но трансферът на монетарния ефект върху реалната икономика остава все така неубедителен. Както беше отбелязано по-горе, независимо от отрицателната лихва върху свръхрезервите делът на перото "парични средства и салда при централни банки" в структурата на банковите активи през изтеклата година намаля съвсем слабо (от 19.9% в края на 2017 до 19.3% в края на 2018 г.), като това намаление беше изцяло компенсирано с нарастване на дела на друг клас ликвидни активи (вземания от кредитни институции), чиято доходност също е ниска до отрицателна.

фигура 4 Активи на търговските банки [млрд. лв.]

Източник: БНБ

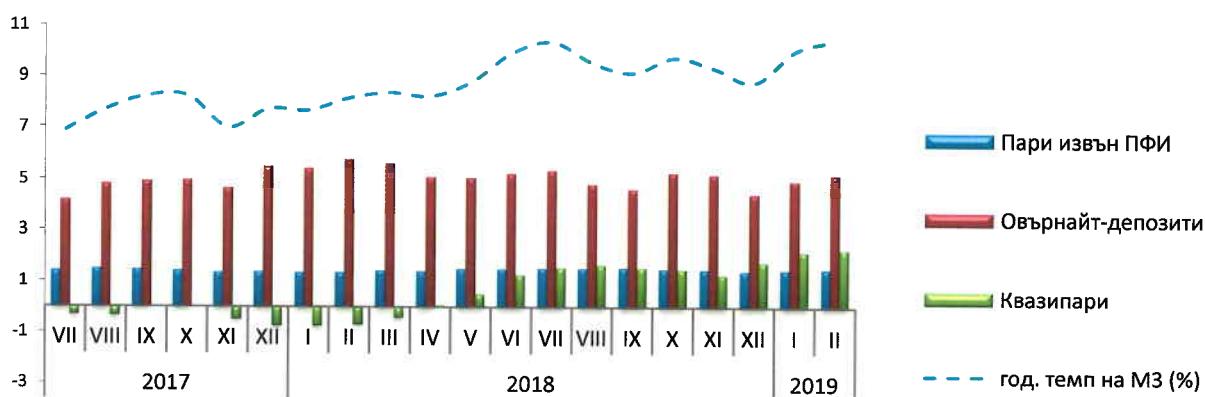
Ефектът от последното увеличение на отрицателния лихвен процент върху свръхрезервите (до -0.6% от 4 октомври, 2017 г.) продължи да се проявява в по-голяма степен под формата на преразпределение на доходите между финансовите институции и донякъде като подкрепа за цените на дълговите книжа, отколкото под формата на реален стимул за кредитирането. Може да се каже, че това е закономерно на фона на все още слабото доверие на бизнеса в развитието на местната икономика, за което са показателни високите темпове на нарастване на привлечения ресурс от НФИ.

Факт е, че независимо от поддържането на стабилни макроикономически показатели, голяма част от българските предприятия все още се въздържат от стартиране на нови проекти и продължават да предоставят свободния си ресурс на съхранение в местните банки. Действително, в края на 2018 г. беше отчетено забавяне на ръста на депозитите в сегмента (от 11-13 % нарастване на годишна база през предходните пет тримесечия до 4.5% за последното тримесечие на 2018 г.), но по всяка вероятност това забавяне се дължи предимно на фактори от временен характер (като например измененията в тарифите на отделни банки), тъй като още в началото на следващата година динамиката отново се ускори (до 7.3% през февруари).

Интересното в случая е, че засилената санкция не постигна особен ефект независимо от засилването на склонността към спестяване при домакинствата, което би следвало да стимулира банките да кредитират по-активно. Данныте на Банков надзор показват, че въпреки наслагването на очаквания за предстоящо увеличение на лихвите по привлечения ресурс, през 2018 г. депозитите от граждани обърнаха тренд, към който се придържаха през предходната година. Докато през цялата 2017 г. те следваха тенденция към забавяне на показателите за динамика (от 6.2% на годишна база за първото тримесечие на 2017 г. до 4.8% за последното), то през 2018 г. тенденцията беше точно обратната и годишният темп на депозитите на домакинства се ускори от 5.1% през първото тримесечие до 7.9% през 2018Q4. Това донякъде би могло да се възприеме като естествен резултат от продължаващото нарастване на доходите и неувереното възстановяване на склонността към потребление. Не на последно място, обаче, това говори най-вече за отслабващите предпочитания на гражданите към алтернативните форми за съхраняване на стойността във времето (предимно недвижими имоти), както и за засилването на негативните очаквания в средносрочен план.

За тежестта на последния фактор в качеството на определящ поведението на българските домакинства ясно говори динамиката на паричните агрегати. След като за известен период (второто полугодие на 2017 г. и първото на 2018 г., когато икономическият растеж се запази близо до следкризисния си рекорд от 2016Q4, а темпът на заплатите достигна двуцифrenи стойности), квазипарите (депозити с договорен матуритет, или договорени за ползване след предизвестие до 3 месеца) поддържаха нулев и дори отрицателен принос за изменението на паричната маса, дойде момент в който тази тенденция беше обрната. След края на първото полугодие домакинствата започнаха да проявяват все по-малка склонност да държат парите си във форма, която позволява бързо да бъдат прехвърлени при появлата на по-изгодна алтернатива (продукт с по-висока лихва, или алтернативен вариант за спестяване) и все по-често да предпочитат продуктите с фиксиран матуритет. През последните месеци тази тенденция се засилва, като темпът на квазипарите се ускорява от 1.6% през лятото на 2018 г. до 2.3% в началото на 2019 г. Графиката (фигура 5) показва, че въпреки че запазването на гладката форма на кривата на доходност домакинствата подновяват все по-голяма част от падежиращите срочни депозити, което означава че очакванията им за предстоящо нормализиране на лихвите стават все по-слаби.

Фигура 5 Парични агрегати (годишен прираст, млрд. лв.)

Източник: БНБ, собствени изчисления

Интересна констатация може да се направи от съпоставката между отчетите за доходи за 2017 и 2018 година. Данните показват, че за изтеклата година банките в страната са реализирали нетен общ оп. приход на стойност 4.222 млрд. лв., което е с 336 млн. лв. повече от отчетения през 2017 г. Донякъде тази разлика може да се обясни с някои еднократни ефекти, като например: включване на нова отчетна единица през изтеклата година - клон на чуждестранна банка, която до края на първото полугодие беше отчитана като небанкова финансова институция и чиято нетна печалба за 2018 г. е в размер на 45 млн. лв.; получаването на дивиденти от участие в капитала на други дружества (150 млн. лв.); признаването на приходи от продажба на нелихвоносни активи (82 млн. лв.) и др. През предходната година също беше отчетен ефект с подобен характер (под формата на извънреден приход за банките на стойност 186 млн. лв. от сделката между Visa Europe и Visa Inc. през юни 2016 г.), но сега приносът за нарастване на оп. приходи от тази категория ефекти е по-осезаем. На второ място може да се посочи нарастването на

приходите от такси и комисионни със 103 млн. лв. (8.9%) в резултат от една страна на продължаващата активност по рефинансиране на кредити, а от друга страна – на въвеждането на такси върху текущите сметки от корпоративни клиенти. На следващо място може да се посочи намаляването на разходите за лихви върху финансовите пасиви, отчитани по амортизирана стойност (предимно депозити на клиенти) с 83.9 млн. (28.9%). В същото време приходите от регулярна дейност нарастват с по-слаби темпове (например брутните приходите от лихви по кредити и вземания се увеличават едва с 1.57%). Накратко – разпределението на приноса на посочените фактори е показателно за изтощаването на потенциала за подобряване на рентабилността на банковите институции, а по всяка вероятност и за предстоящото влошаване на показателите в системата.

Основният риск за печалбите на банките в краткосрочен план е предстоящото разширяване на обхвата на Регламент (ЕО) № 924/2009, което ще доведе до уеднаквяване на таксите за изходящи преводи в Евро за всички страни от ЕС (досега действието на Регламента се разпростираше само в страните от Еврозоната). Предвидените изменения ще влязат в сила от 15.12.2019 и това ще доведе до осезаемо понижение на приходите от такси по изходящи преводи, особено в България, където тези такси са най-високи. Разбира се, това далеч не изчерпва рисковете за влошаване на резултатите на банковите институции. Далеч по-сериозна опасност за състоянието на финансовите посредници представлява възможният икономически застой и произтичащия риск за нарастване на разходите за провизии.

Като цяло направените наблюдения през изтеклия период от началото на годината потвърждават нашите очаквания – за умерен ръст на кредитирането, продължаващо възстановяване на качеството на кредитните портфейли, което остава може би най-значимата от всички наблюдавани тенденции, запазване на високо ликвидна и слабо рентабилна структура на активите, продължаващо нарастване на привлечения ресурс при сравнително постоянни цени и запазване на високи показатели за ликвидност. Натискът за консолидация ще остане силен, в резултат от засилването на конкуренцията (в т. ч. и от страна на дружествата за електронни пари и платежните институции), поради което може да се очакват нови сливания в банковия сектор.

II. Преглед на дейността на Токуда Банк АД през 2018 година

Към 31.12.2018 г. активите на Токуда банк АД са на стойност 402.494 млн. лв., което (по данни на Банков надзор за банковата система) представлява 0.38% от общата стойност на активите в българската банкова система. Отнесен към активите на банките от втора група, към която се причислява и Токуда банк АД, този дял е 1.01%. Средномесечната стойност на активите е относително постоянна, като за изтеклата година показателят достига 398.4, а през предходната година – съответно 380.6 млн. лв.

За 2018 г. Банката реализира нетна загуба в размер на 267 хил. лв., с което потенциалният доход на акция достига отрицателна стойност. Отчетеният резултат е по-слаб, отколкото през предходната - 2017 г., когато Банката отчита печалба на стойност 1.001 млн. лв.

През изтеклата година Банката отговори на всички регуляторни предизвикателства и въведе успешно IFRS9 и GDPR. Динамиката на кредитния портфейл запази колебливия си характер поради засилена конкуренция за добри проекти с приемлив срок на възвръщаемост и инвеститори с доказана кредитоспособност. В края на периода брутните кредити на клиенти преди обезценка намаляват до 195.984 млн. лв. Качеството на портфейла се подобрява съществено и в края на 2018 г. делът на брутната стойност на обслужваните кредити нараства с 1.32 пр. п. достигайки 83.56% (при 82.24% през 2017 г.).

През 2018 г. приключи процесът по ликвидация на дъщерното дружество „Токуда Сигурност“ ЕООД, чиято финансова и оперативна политика за времето на съществуване на предприятието беше определяна от Банката. Дружеството е учредено през 2013 г., с регистриран капитал от 25 хил. лв. (100% собственост на Токуда Банка АД) и за периода на неговото функциониране финансовите му показатели са включвани в консолидирания финансов отчет на Групата. На 21.12.2017 г., по решение на едноличния собственик на капитала, „Токуда Сигурност“ ЕООД преустановява своята дейност и към момента на изготвяне на настоящия доклад дружеството е ликвидирано.

1. Приходи и разходи за дейността

През 2018 г. Банката генерира оп. доход преди обезценка и провизии за загуби в размер на 13.289 млн. лв. (Таблица 1), което е с 3.972 млн. лв. (23.01%) по-малко от предходната година. Върху неговата динамика през изтеклия период продължава да влияе преди всичко ефектът от понижение на лихвените равнища в страната, което води до изпреварващо намаляване на брутните приходи от лихви, които спадат с 1.736 млн. лв. (14.11%). Темпът на понижение на разходите за лихви се забавя поради доближаването на психологическата граница при лихвите по депозити и за изтеклия отчетен период тази категория разходи се свива с 474 хил. лв.

Банката продължава да се придържа към възприетата консервативна политика по отношение на административните разходи и през изтеклата година. В рамките на тази политика ръководството осъществява системен контрол на разходите, като същевременно запазва част от мерките, насочени към популяризиране на новия бранд на Банката и стимулиране на ефективността на служителите. Провеждането на споменатите мерки,

води до известно нарастване на някои пера в групата на административно - оперативните разходи, поради което общата им стойност през изтеклата година се увеличава с 243 хил. лв. (до 13.455 млн. лв.).

Съотношението на общия обем административно-оперативни разходи към общия оп. доход преди обезценка и провизии за загуби през изтеклата година нараства с 24.70 пр. п. (до 101.24%), което се дължи както на посоченото нарастване на разходите с 243 хил. лв., така и на спада на общия оперативен доход, преди обезценка и провизии за загуби с 3.972 млн. лв. (от 17.261 млн. лв. за 2017 г. до 13.289 млн. лв.).

Продължаващото понижение на лихвените равнища и запазването на не особено благоприятната пазарна конюнктура през изтеклата година доведоха до осезаеми изменения в структурата на приходите (Таблица 1). През 2018 г. делът на нетния доход от лихви нараства със 7.20 пр. п. и достига 63.06% от общия размер на нетните приходи, а нелихвените приходи увеличават дела си, заемайки дял от 36.94% (за сравнение - през същия период на миналата година тези стойности са съответно 55.86% и 44.14%). Настъпилите изменения в структурата могат да се обяснят с изпреварващото понижение на приходите от втората категория, които намаляват с 35.58% на годишна база, (поради признаване на положителна преоценка при продажба на имот – собственост на Банката през предходната година и липсата на аналогичен източник през 2018 г.) спрямо нетния лихвен доход, който през изтеклата година намалява с 13.09% (1.262 млн. лв.).

Таблица 1. приходи от дейността

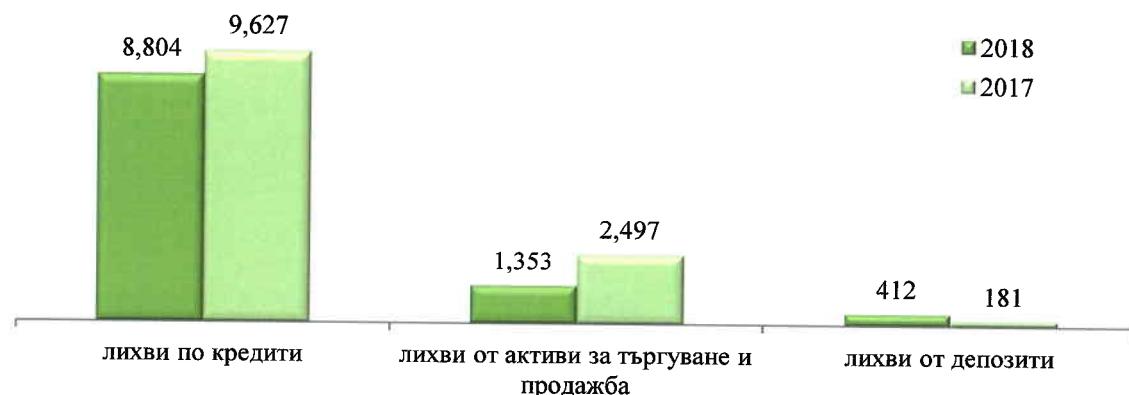
	2018	2017
Приходи от лихви	10 569	12 305
Разходи за лихви	(2 190)	(2 663)
Нетен лихвен доход	8 380	9 642
Приходи от такси и комисионни	4 023	3 837
Разходи за такси и комисионни	(283)	(297)
Нетен доход от такси и комисионни	3 741	3 540
Нетна печалба от фин. активи за търгуване	273	283
Други приходи (разходи) от дейността	895	3 796
Общ оперативен доход	13 288	17 261

Брутните приходи от лихви по кредити и други вземания намаляват с 823 хил. лв. до 8.804 млн. лв. и продължават да заемат най-голям относителен дял спрямо общия размер на лихвените приходи. Основен фактор за отчетеното понижение на брутните приходи от кредитния портфейл на Токуда банк АД е общата пазарна тенденция, насочена към намаляване на лихвените равнища, което отчасти се компенсира с подобряване на качеството на портфейла (през изтеклата година делът на класифицираните кредити преди обезценка намалява с 2.92 пр. п. (до 24.16%), а делът на класифицираните в ‘загуба’ – с 3.36 пр. п. - до 11.65%). Независимо от отчетеното понижение на тази категория приходи (с 8.55%), на фона на изпреварващия темп на намаляване на приходите от лихви по ценни книжа (45.82%) през 2018 г. делът на приходите от лихви по кредити нараства с 5.06 процентни пункта спрямо отчетения през предходната година, достигайки 83.30% в края на периода.

Лихвените приходи от портфейла дългови инструменти (Фигура 6) намаляват с 1.144 млн. лв. (или с почти 1/2 спрямо отчетеното през 2017 г.), до 1.353 млн. лв. за изтеклата година, от една страна вследствие на амортизацията на портфейла (водеща до заместването на падежиращите емисии с нови, чиято доходност е по-ниска), но също и като резултат от ограниченияте покупки на книжа през 2018 г., което от своя страна доведе до намаляване на неговия обем. Изпреварващият темп на свиване на приходите от този източник (спрямо изменението на приходите от лихви по кредити) води до осезаемо намаляване на дела на първата категория в общата стойност на лихвените приходи през изтеклата година - от 20.29% до 12.80%. Независимо от понижението на лихвите по междубанкови депозити (вследствие на засилената санкция върху свръхрезервите до -0.6% от 4 октомври, 2017 г.), доходът от лихви по кредити и вземания от банки нараства с 231 хил. лв. (спрямо отчетеното през 2017 г.), достигайки 412 хил. лв. Двукратното увеличение на приходите от това перо се дължи изцяло на нарастването на средногодишната стойност на тази група активи през изтеклия отчетен период (41.388 млн. лв. срещу 22.702 млн. лв. за м. г.).

Цената на привлечения ресурс се запазва над средното за банковата система в страната (тъй като депозитите на граждани и домакинства запазват преобладаващия си дял в депозитната база на Банката), като продължава да следва общата низходяща тенденция. За 2018 г. лихвените разходи намаляват със 17.78% спрямо 2017 г. (когато възлизат на 2.663 млн. лв.) и достигат 2.190 млн. лв. в резултат на провежданата ефективна политика по управление на пасивите.

Фигура 6. Лихвени приходи по източници

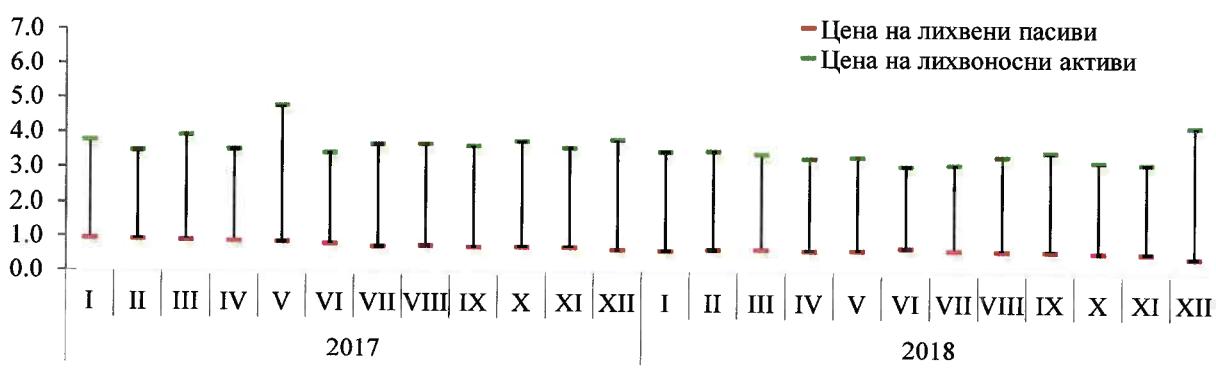

През 2018 г. лихвеният спред се запазва близо до нивото от предходната година (Фигура 7), като през периода до края на ноември показателят се колебае в сравнително тесни граници (2.4-2.9), а през декември нараства до 3.77. Съпоставката на рентабилността на лихвоносните активи показва, че през изтеклата година среднопретеглената норма на приход нараства с 0.37 пр. п. (от 3.74% за 2017 г. г. до 3.37% за 2018 г.), въпреки намаляването на дела на класифицираните кредити с просрочия на главници и лихви над 180 дни. Това е закономерен резултат от понижението на лихвите по новоотпуснатите кредити с оглед съобразяване с пазарната конюнктура, но до голяма степен се компенсира

от намаляването на разходите за привлечен ресурс, които на усреднена годишна база се свиват с 0.18 пр. п. - от 0.61% за 2017 г. до 0.43% за 2018 г. (в резултат от пониженията на лихвите и настъпването на падежи на голяма част от относително скъпите по-дългосрочни депозити в Банката).

Благоприятно въздействие върху матуритетната структура на ресурса оказва привличането на клиенти от домакинския сегмент, което през изтеклата година доведе до повишение на дела на срочните влогове с 5.12 пр.п. (до 60.46%). Компенсиращото понижение на разходите за привлечен ресурс, както и реализацията на допълнителни приходи през изтеклата година (вследствие на реализирането на допълнителни приходи от събрани присъдени вземания), доведоха до запазване на нормата на доход от лихвоносни активи при отчет с натрупване през 2018 г., сравнително близко до отчетената за 2017 г.

Фигура 7. компоненти на лихвения спред

Нелихвени доходи

През 2018 г. неманаливните доходи намаляват с 2.711 млн. лв. (35.58%) спрямо предходната година и достигат 4.909 млн. лв., което се дължи основно на нетния ефект от на намаляването на печалбата от преоценка на дългови инструменти, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход (с 1.480 млн. лв. – до 639 хил. лв.), понижението на приходите от дивиденти (с 66 хил. лв. – до 2 хил. лв.), намалението на печалбата от продажба на имоти и оборудване с 2.061 млн. лв., увеличението на нетния доход от такси и комисионни с 201 хил. лв. и увеличението на приходите от наеми с 194 хил. лв.

С най-голяма тежест в тази група доходи остава нетният доход от такси и комисионни, който през изтеклата година нараства умерено (с 201 хил. лв., или 5.67% на годишна база) до 3.741 млн. лв., вследствие на увеличените приходи от предоставени кредити, от обслужване на сметки и издадени гаранции. Посочените увеличения отчасти биват компенсирани от намалените приходи от други източници, като например, обслужване на карти, изходящи преводи, както и други такси, които намаляват през изтеклата година. Като цяло, структурата на постъпленията от такси и комисионни през изтеклата година се запазва без съществени изменения, като най-съществено увеличение на заемания дял се отчита при таксите по кредити (5.91 пр. п., до 21.65% от брутните приходи от такси), а

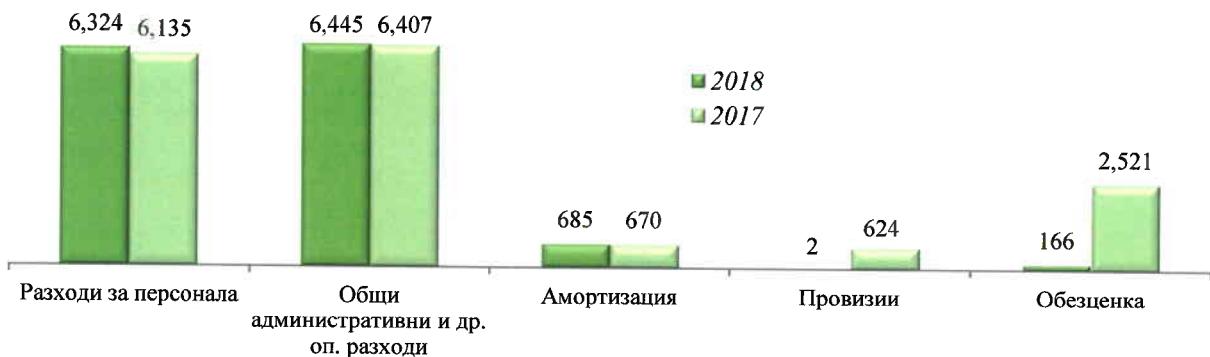
най-значително свиване на дела се наблюдава при таксите по изходящи преводи (с 2.47 пр. п., до 38.58% от брутните приходи от такси).

Слабо изразената динамика на цените и известните очаквания за повишаване на основни лихвени индекси, които в рамките на годината се изместиха напред във времето, се отразява в намалена търговия с книжа, поради което нетният доход от търговия остава относително малък и достига 273 хил. лв. за изтеклата година.

Нелихвенi разходи

Нелихвените разходи на Банката за 2018 г. са в размер на 13.622 млн. лв. (Фигура 8), което е с 2.637 млн. лв. или с 16.22% по-малко от предходната година. Това се дължи на намаляването на разходите за обезценка (с 2.257 млн. лв. – до 166 хил. лв.) и провизии (с 622 хил. лв. – до 2 хил. лв.). Разходите за персонал нарастват умерено със 189 хил. лв. (до 6.324 млн. лв.), което се дължи на слабите изменения на административната структура и задържането на средносписъчният брой на персонала на относително постоянно равнище (достигащо 249 лица в края на 2018 г. срещу 257 в края на 2017 г.). Разходите за амортизация нарастват с 15 хил. лв. (до 685 хил. лв.), в резултат от мерките за обновяване на технологичното оборудване на Банката. Разходите за наем нарастват с 47 хил. лв. до 1.143 млн. лв. във връзка с предприетите мерки по закриване на офиси, а другите административно-оперативни разходи остават почти без промяна (5.988 млн. лв. за 2018 г.).

Фигура 8.nellyхвенi разходи

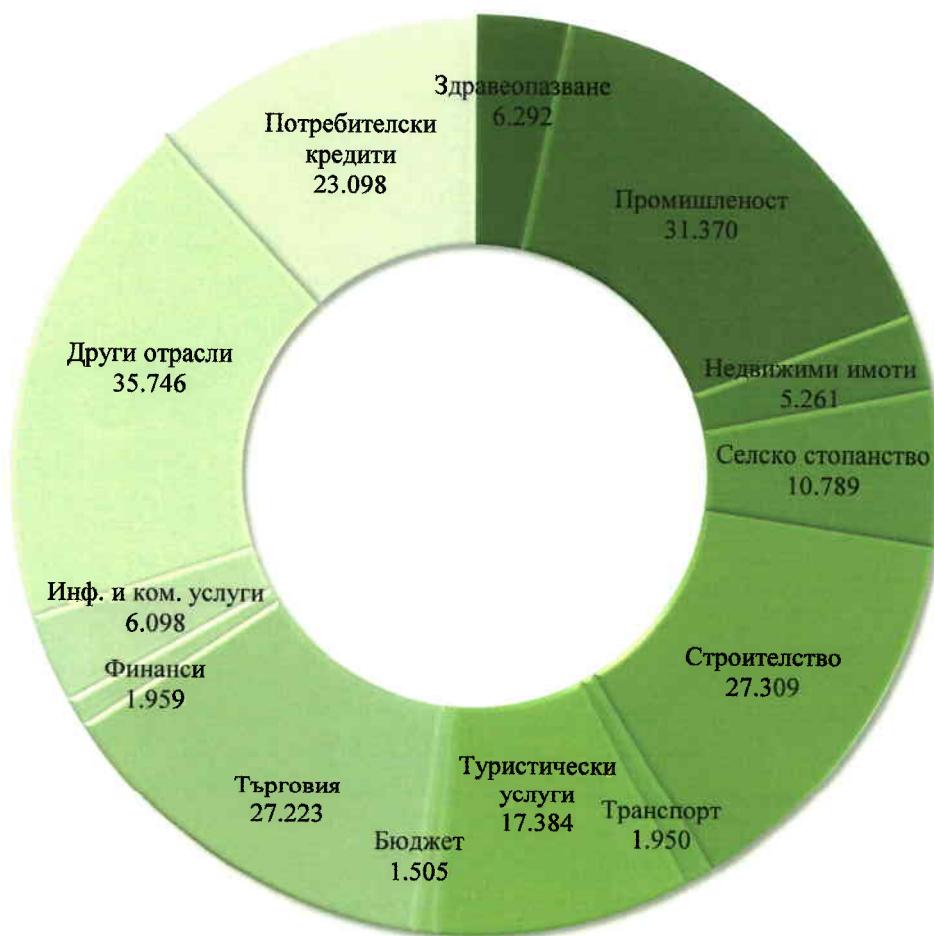

Ясно изразената динамика на част от разходите в тази група води до изменение на нейната структура. Така например дялът на разходите за персонал (включващи трудовите възнаграждения и осигуровките) в общата структура на немихвените разходи се увеличава с 8.69 пр. п. (от 37.73% до 46.43% за изтеклата година), дялът на общите административни и други оп. разходи нараства до 47.31%), а разходите за амортизация през 2017 г. заемат с 0.91 пр. п. по-малък дял, отколкото през предходната година. Дялът на провизиите намалява с 3.83 пр. п., а този – на разходите за обезценка, намалява с 13.68 пр. п. (до 1.22% през изтеклата година).

2. Кредитен портфейл

В края на 2018 г. брутният балансов размер на кредитния портфейл на Банката (Фигура 9) е 195.984 млн. лв. След заделяне на провизии за загуби от обезценка в размер на 12.368 млн. лв., нетната стойност на портфейла възлиза на 183.616 млн. лв. Ниският прираст се дължи на засилена конкуренция на пазара на кредити и задържащия се относително висок риск на средата, но също и на активността по събиране на вземания в група ‘загуба’. Това, от своя страна води до известно намаляване на дела на кредитния портфейл след обезценка в общата структура на активите до 45.62% от общата стойност на активите в края на 2018 г. (срещу 46.77% през предходната година).

Фигура 9. Разпределение на кредитния портфейл [млн. лв.]

Кредитите на корпоративни клиенти намаляват с 6.262 млн. лв. (до 147.532 млн. лв. преди обезценка), а делът им в брутния размер на кредитния портфейл се свива с 1.64 пр. п. в сравнение с предходната година (до 75.28%), което се дължи на засилването на активността по принудително събиране и отписване срещу начислени провизии на необслужваните кредити в този сегмент.

Измененията в сегмента ‘граждани и домакинства’ са обусловени от засилването на активността на Банката в този сегмент. Делът на тази категория нараства от 22.33% от общата стойност на брутните кредити през 2017 г. до 23.95% през 2018 г. В абсолютна

стойност сегментът отчита положителен прираст на стойност 2.295 млн. лв., което представлява увеличение със 5.14% спрямо предходната година.

През 2018 г. Банката продължава традиционно да работи с предприятия от отраслите промишленост, търговия, енергетика, селско стопанство, здравеопазване и други. Най-голям относителен дял и през тази година заемат кредитите за отрасъл промишленост, който през 2018 г. намалява с 3.82 пр. п. и в края на годината заемите за сектора достигат 16.01% от брутните кредити. На следващи позиции според заемания дял са секторите строителство (чийто дял се увеличава с 2.06 процентни пункта до 13.93%), търговия (чийто дял се свива от 15.25% до 13.89%), и туризъм, чийто дял се запазва без изменение спрямо предходната година (8.87%).

През изтеклата година Банката продължава да се придържа към възприетата умерено консервативна политика на кредитиране, като нови заеми се одобряват за лица, покриващи високи критерии за надеждност и кредитоспособност. Показателно за действието на тези критерии е редовното обслужване на кредитите от страна на новите клиенти.

Постигнатият баланс в кредитна активност постепенно се изменя в полза на новите кредити за граждани и домакинства, които през тази година нарастват до 25.21% от договорения размер на новоотпуснатите, а делът на новите заеми за предприятия и бюджетни институции слабо намалява до 74.79% (за предходната година тези дялове са съответно 24.88% и 75.12%).

Измененията във валутната структура на портфейла са умерени. Делът на кредитите в левове нараства с 8.27 процентни пункта (до 67.61% от балансовата стойност на кредитния портфейл след обезценка) за сметка на намаляване на заемите, деноминирани в единна европейска валута (с 8.21 процентни пункта), както и на дела на кредитите в щатски долари (с 0.07 пр.п. – до 0.00%). В края на 2018 г. 67.61% от кредитният портфейл след обезценка е деноминиран в български левове, а останалите 32.39% - в евро.

Таблица 2. разпределение на кредитния портфейл по класификационни групи.

	2018			2017		
	брутна стойност	provizii по MCC	балансова стойност	брутна стойност	provizii по MCC	балансова стойност
Обслужвани	163 200	312	162 888	164 435	616	163 819
Необслужвани	32 784	12 056	20 728	35 512	17 947	17 565
Общо	195 984	12 368	183 616	199 947	18 563	181 384

Въпреки запазването на умерен темп на икономически растеж, засилващата се нестабилност (във вътрешнополитически и външнополитически план), както и опасенията от предстоящо стагниране на външната търговия продължават да определят поведението на стопанските агенти в страната. Забавянето на темпа на реалните доходи, както и запазващата се несигурност на средата оказват натиск върху склонността към потребление, а оттам и върху темпа на кредитиране, което от своя страна все още не позволява да се компенсира влошеното качество на портфейла чрез по-интензивно увеличение на неговия обем. Поради тази причина, въпреки успеха на предприетите мерки за намаляване на дела на необслужваните кредити през изтеклата година техният дял в

брутната стойност на кредитите и вземанията от клиенти се запазва сравнително висок (16.73%), което е обяснимо с недостатъчното засилване на кредитната активност.

За покриване на риска от загуби от обезценка на кредити и в съответствие с изискванията на новия МСФО 9 към 31.12.2018 г. Банката е начислила коректив за очаквани кредитни загуби в размер на 12.368 млн. лв., като коефициентът на покритие се понижава от 9.28% до 6.31%. За обслужваните кредити покритието с провизии за обезценка намалява с 0.18 пр. п. и достига 0.19%. Почти цялата обезценка (97.48%) е начислена по необслужваните вземания (Таблица 2).

3. Ценни книжа

Портфейлът от ценни книжа в края на 2018 г. намалява с 30.399 млн. лв. до 44.528 млн. лв. По този начин неговият дял от общата сума на активите се свива с 8.26 пр. п. спрямо предходната година, достигайки 11.06%. Темпът на изменение е интензивен (-40.57%), въпреки че на фона на слабото възстановяване на кредитната активност, няма достатъчно възможности за пренасочване на свободния ресурс към сферата на кредитирането. Ограничаването на тази категория активи е донякъде израз на възприетата политика на Банката, насочена към постепенно преструктуриране на нейните активи чрез намаляване на нискодоходните активи, като също така е мотивирано от засилващите се очаквания за предстояща промяна на конюнктурата на пазара на ценни книжа.

Преобладаващата част от книжата са на разположение за продажба, като общата им стойност през изтеклата година намалява с повече от $\frac{1}{4}$ (до 44.354 млн. лв.). Обемът на търговския портфейл също намалява, като от 14.126 млн. лв. в края на предходната година, към 31.12.2018 г. обемът му достига 174 хил. лв.

Таблица 3. портфейл от ценни книжа

	31.12.2018	31.12.2017
Акции и дялове на местни предприятия	467	551
Български държавни ценни книжа (в т.ч. еврооблигации)	27 523	50 341
Държавни ценни книжа на чуждестранни правителства (в т.ч. еврооблигации)	14 807	22 222
Корпоративни облигации на местни и чуждестранни емитенти	1 877	1 890
Начислена обезценка за годината и коректив за кредитни загуби	(146)	(77)
ОБЩО	44 528	74 927

През изтеклата година намаляват инвестициите в книжа на местното правителство (български държавни ценни книжа и еврооблигации) в баланса на Банката. За 2018 г. емисиите от тази категория намаляват с 22.818 млн. лв. до 27.523 млн. лв. Така дялът им в общата структура на портфейла от книжа се свива с 5.38 пр. п. - до 61.81%. Книжата на чуждестранни правителства също намаляват (със 7.415 млн. лв. до 14.807 млн. лв.), но дялът им в общата структура на портфейла от ценни книжа нараства с 3.60 пр. п. (до 33.25%) поради изпреварващия темп на българските ДЦК. Отрицателен прираст през изтеклата година се отчита и в категорията акции и дялове на местни предприятия, които намаляват с 84 хил. лв. до 467 хил. лв., а най-бавен темп на изменение се отчита при

корпоративните облигации на местни и чуждестранни емитенти, които през 2018 г. намаляват с 0.69% (до 1.877 млн. лв.).

4. Привлечени средства

През 2018 г. обемът на привлечените средства от клиенти нараства с 5.39% и в края на изтеклата година достига 359.330 млн. лв. Източник на по-голямата част от привлечения ресурс са граждани и домакинствата (Таблица 4). През изтеклия отчетен период делът на ресурса от този източник се увеличава с 0.60 пр.п. (от 73.61% до 74.21% в общата структура). Това изменение е почти изцяло за сметка на ресурса на разпоредители с бюджетни средства, чиито дял намалява от 2.94% до 2.42% или с 0.52 пр.п. Депозитите на нефинансови предприятия запазват второ място според заемания дял от привлечения ресурс и през изтеклата година запазват своя дял в общата структура без промяна (23.30%). Продължаващото намаляване на привлечения ресурс от небанкови финансови институции е напълно обяснимо на фона на нарастващите показатели за ликвидност в банковата система. През изтеклата година депозитите от този източник намаляват с 52.72% до 252 хил. лв., с което техният дял в общата структура на привлечените средства намалява от 0.16% до 0.07%.

Токуда банк не прави изключение от банковата система и продължава да поддържа висока ликвидност, като по тази причина интересът към привличане на ресурс от банки се запазва относително слаб. Общата стойност на депозитите от банки в края на изтеклата 2018 година продължава да заема пренебрежим дял от пасивите на Банката (0.07%), нарастващи от 191 хил. лв. до 268 хил. лв.

Таблица 4. Структура на привлечените средства

	2018			2017		
	Депозити на виждане и спестовни	Срочни депозити	общо	Депозити на виждане и спестовни	Срочни депозити	общо
Сметки на физически лица	85 880	180 766	266 646	80 547	170 411	250 958
Бюджетни сметки	8 711	0	8 711	9 015	1 008	10 023
Сметки на фирми	47 253	36 468	83 721	62 201	17 229	79 430
Сметки на НБФИ	252	0	252	533	0	533
ОБЩО	142 096	217 234	359 330	152 296	188 648	340 944

През 2018 г. са предприети няколко понижения на лихвите по депозитните продукти на Банката с оглед оптимизиране на цената на привлечения ресурс, както и налагане на такси върху наличностите по разплащателни сметки, с цел подобряване на матуритетната структура на пасивите. В резултат от постигането на добър баланс при таргетиране на търсените ефекти средната договорена цена на ресурса намалява, а неговата структура се изменя в полза на срочните депозити, чиито дял се увеличава с 5.12 пр.п. до 60.46% (resp. а делът на разплащателните сметки намалява до 39.54%).

Измененията във валутната структура на привлечения ресурс са относително слаби и в полза на долларите на САЩ, чиито дял през изтеклата година се увеличава от 7.62% до 9.16% за сметка на депозитите в национална валута и Евро, чиито дялове намаляват

съответно с 0.58 пр. п. (до 50.71) и с 0.95 пр. п. (до 38.81%). Дяловете на депозитите в японски юени и в други валути се запазват без промяна – съответно 1.12% и 0.21% от общата структура.

5. Експозиция към риск

Банката е изградила система за управление на риска свързан с финансови инструменти, който за целите на неговия мониторинг и управление е дефиниран като възможността за несъответствие между очакваните постъпления (от притежаваните финансови инструменти) и фактическите. Системата е изградена по начин, даващ възможност за своевременното идентифициране и управление на различните видове риск, имащи отношение към финансовите инструменти. От особено значение в тази система са процедурите за управление, механизмите за поддържане рисковете в приемливи граници, осигуряването на оптимална ликвидност и диверсификацията на портфейла.

Ключов елемент на системата за управление е способността да се представят и анализират видовете риск, на които е изложена Банката по изчерпателен и категоричен начин, но също и да се направи достатъчно ясно разграничаване на видовете финансов риск, на които е изложена Банката, а именно: кредитен, ликвиден и пазарен, който включва лихвен, валутен и ценови риск.

Кредитният риск, в рамките на използваната система, бива адресиран чрез определяне на лимити за максимална експозиция към един дължник, към група свързани лица и съответни бизнес сектори. За намаляване на кредитния риск, съгласно приетите Вътрешни кредитни правила, се изискват съответни обезпечения и гаранции.

Паричните средства и вземанията от Централната банка са в размер на 101,508 хил. лв. към 31 декември 2018 г. (съответно 70,362 хил. лв. към 31 декември 2017 г.) и не носят кредитен риск за Банката поради тяхното естество и възможността Банката да разполага с тях.

Кредитите и вземанията от банки към 31 декември 2018 г. са в размер на 33,376 хил. лв. (resp. 25,114 хил. лв. към 31 декември 2017 г.) и представляват предимно депозити в първокласни международни и български банки с падеж до 7 дни. Банката управлява кредитния риск, свързан с предоставени кредити и вземания от банки като определя лимити на експозиция на ниво контрагент.

Предоставените кредити и аванси на клиенти, чиято балансова стойност достига 183,616 хил. лв. към 31 декември 2018 г. (съответно 181,384 хил. лв. към 31 декември 2017 г.) са носител на кредитен риск за Банката. За целите на неговото квантифициране, се извършва анализ на индивидуалния риск, произтичащ от всяка конкретно отделна експозиция, като Банката прилага критериите за оценка и класификация на рисковите експозиции, съгласно Политиката за обезценка на финансови активи и условни задължения.

За изчисляване на рисковите експозиции за кредитен риск се прилага стандартизирания подход, съгласно Регламент (ЕС) № 575/2013. Поради неголемия обем на финансовите инструменти в търговския портфейл капиталовите изисквания се изчисляват в

съответствие с изискванията на Регламент (ЕС) № 575/2013, приложими за банковия портфейл.

Към 31 декември 2018 г. за изчисляване на рисковите експозиции за кредитен риск Токуда банк АД прилага стандартизирания подход, съгласно Регламент (ЕС) № 575/2013. Поради неголемия обем на финансовите инструменти в търговския портфейл капиталовите изисквания се изчисляват в съответствие с изискванията на Регламент (ЕС) № 575/2013, приложими за банковия портфейл. За изчисляване на размера на капитала за покриване на загуби от операционен риск се прилага подходът на базисния индикатор.

По отношение на **ликвидния риск** (породен от вероятността за несъответствие между падежа на активите и пасивите и възможна липса на достатъчно средства, с които Банката да посреща плащания по текущи финансови пасиви), следва да се отбележи, че Токуда банк поддържа голям обем високоликвидни активи под формата на парични средства в каса и в БНБ, които ѝ гарантират безпроблемно посрещане на ликвидни нужди. Към 31 декември 2018 г. паричните средства и парични салда при БНБ представляват 25% от общите активи на Банката (съответно 18% към края на 2017 г.).

Като допълнителен инструмент за осигуряване на ликвидност, Банката използва предоставените средства на банки. В основната си част това са депозити в първокласни международни и български банки с падеж до 7 дни. Към 31 декември 2018 г. кредитите и вземанията от банки представляват 8% от общите активи на Банката (съответно 6% към края на 2017 г.).

Държавните ценни книжа, които Банката притежава и не е заложила като обезпечение към 31 декември 2018 г. са 8% от общите активи на Банката (съответно 16% към края на 2017 г.). Поддържайки над 40% от активите си в бързоликвидни активи, Банката е в състояние да осигури посрещане на всичките си нужди от плащания по падежиращи финансови пасиви.

Пазарният риск възниква по открити позиции в лихвени, валутни и капиталови инструменти, които са чувствителни към общи и специфични пазарни движения и оказват влияние върху рентабилността на Банката. Пазарната експозиция се управлява в съответствие с рисковите ограничения, определени от Ръководството. Банката управлява притежаваните от нея финансови инструменти, отчитайки променящите се пазарни условия. Експозицията по отношение на пазарен риск се управлява в съответствие с определените от Ръководството лимити за риск, посредством покупко-продажба на финансови инструменти или чрез откриване на компенсираща позиция за хеджиране на риска.

За измерване и оценка на **лихвения риск** Банката използва метода на GAP-анализа (анализ на несъответствието/дисбаланса), при който лихвоносните активи и пасиви се разпределят по времеви диапазони, в зависимост от оставащия период до тяхната преоценка (за инструментите с плаващ лихвен процент) и падеж (за инструментите с фиксиран лихвен процент). Така се идентифицира чувствителността на очакваните приходи и разходи спрямо динамиката на лихвения процент. Методът на GAP-анализа има за цел да определи позицията на Банката, общо и по отделни видове финансови

активи и пасиви, по отношение на очаквани изменения на лихвените проценти и влиянието на това изменение върху нетния лихвен доход. Резултатите от този анализ подпомагат управлението на активите и пасивите в качеството на инструмент за осигуряване на достатъчен и относително стабилен доход. При управление на лихвения риск Банката прилага политика и процедури, адекватни на характера и сложността на нейната дейност. Посредством управлението на лихвения риск Банката се стреми към стабилизиране на спреда между лихвените приходи и лихвените разходи с цел осигуряване адекватна рентабилност и максимизирана стойност, при приемлива степен на риск, като с оглед обемите и структурата на бизнеса експозицията на Банката към лихвен риск в банков портфейл и чувствителността ѝ към този риск може да се определи като умерена.

Валутният риск представлява потенциалната възможност за реализиране на загуба в резултат на промени във валутните курсове. Основната част от активите и пасивите на Банката са деноминирани в евро или левове, поради което неблагоприятна промяна на валутните курсове е несъществена доколкото курсът на националната валута е фиксиран към еврото (със Закона за Българската народна банка, приет от XXXVIII НС на 5 юни 1997 г., обнародван в ДВ, бр. 46 от 10 юни 1997 г.). В този смисъл откритата позиция на Банката в евро не носи риск за Банката, а във валути, различни от евро Банката да държи открити позиции.

Ценовият риск е свързан с промените в пазарните цени на финансовите активи и пасиви, при които Банката може да претърпи загуба. Основният риск за Банката е намаление на пазарните цени на притежаваните от нея финансови инструменти държани за търгуване да доведе до спад на нетната печалба. Както е описано т. 3 на настоящия раздел, основната част от инвестициите на Банката са в български държавни ценни книжа, които не носят съществен ценови риск.

През 2018 г. Токуда банк АД продължи да се придържа към консервативен подход при управление и оценка на рисковете, в т.ч. по отношение на кредитния риск, формиращ 88% от рисковите експозиции към 31.12.2018 г. Банката предприема действия за намаляване на риска по кредитните експозиции (предимно за сметка на портфейла от проблемни кредити), в резултат на които дялът на рисковопретеглените активи за кредитен риск се увеличава съвсем слабо (с 1 пр. п.). Общата рискова експозиция нараства с 21.982 млн. лв. спрямо 31.12.2017 г.

Таблица 5 Рисковопретеглени активи

	31.12.2018		31.12.2017		изменение	
	млн. лв.	дял	млн. лв.	дял	млн. лв.	темп
За кредитен риск	193.251	88%	172.306	87%	20.945	12%
За пазарен риск	0.35	0%	1.913	1%	-1.563	-82%
За операционен риск	26.4	12%	23.8	12%	2.6	11%
Общо	220.001	100%	198.019	100%	21.982	11%

Освен за целите на надзора Токуда банк АД изчислява и икономическия капитал на Банката, който би обезпечил нейната платежоспособност при неблагоприятни пазарни условия. За целта се изготвя вътрешен анализ на адекватността на капитала (ВААК).

6. Капитал и резерви

Към 31.12.2018 г. собственият капитал на Банката е на стойност 41.937 млн. лв., а базовият капитал съгласно изискванията за капиталовата адекватност на кредитните институции е 42.125 млн. лв.

Капиталовите показатели на Банката са над нормативно определените. Нейната капиталова позиция осигурява адекватно покритие на рисковите експозиции. Адекватността на базисния капитал от първи ред намалява с 2.24 пр. п., достигайки 19.15%, което надвишава изискуемите регуляторни лимити.

Към 31.12.2018 г. акционерният капитал възлиза на 68 000 000 /шестдесет и осем милиона/ лева. Капиталът е разпределен на 6 800 000 /шест милиона и осемстотин хиляди/ броя поименни безналични акции с право на глас, с номинална стойност 10 /десет/ лева за една акция и емисионна стойност равна на номиналната.

Съгласно книгата на акционерите, водена от Централния депозитар, акционери на Банката към 31.12.2018 г. са без промяна и както следва:

- Токушукай Инкорпорейтед, Япония (притежаващ 99.94% от капитала)
- Гама Холдинг Груп АД, България (0.06%)

7. Офисна мрежа

През изтеклата година Банката се въздържа от разширяване на офисната си мрежа. Закрити са офис Смолян и ИРМ Шейново в гр. Варна, като част от постоянните усилия за оптимизиране на регионалната структура, централизация и автоматизиране, както и прехвърляне на точките на присъствие към по-добри локации.

Структурата на офисната мрежа е следната:

- Централно управление
- Офиси – 22 броя
- Изнесени работни места – 4 броя

Териториалните поделения на Банката осигуряват на своите клиенти професионално и качествено обслужване, своевременно съдействие при решаване на различни въпроси и възможности за ползване на нови продукти и услуги.

8. Кореспондентски отношения

Банката кореспондира с всички български банки, както и с водещи банки в чужбина, като следва политика към постоянно оптимизиране и разширяване на кореспондентските си отношения.

9. Човешки ресурси

Човешкият ресурс е един от ключовите фактори за постигане на стратегическите цели на Токуда банк АД. Ръководството на Банката развива система за управление на човешките ресурси чрез постоянно оптимизиране на процесите по администриране на персонала (планиране, подбор, назначаване, мониторинг, оценка, повишаване и освобождаване). В края на 2018 г. общият брой на служителите, работещи в Банката е 249 (съответно 257 за 2017 г.).

Решаващ фактор за реализиране на мисията и стратегията на Банката е качеството на нейните служители – тяхната квалификация, професионални умения, лоялност. Служители на Банката участват и в множество форми на обучение и комуникация, свързани с изпълняването от тях функции, тъй като повишаването на квалификацията е едно от основните и доказали своята надеждност средства за подобряване на работната среда, качеството на обслужване и резултатите на Банката.

За целите на ефективното управление на човешките ресурси постоянно се актуализира вътрешната информационна система (портал), в която на служителите е даден достъп до вътрешно-дружествени документи и новини, имащи отношение към дейността на Банката.

10. Информационни технологии

През изтеклата година процесът на вземане на решения и моделите, свързани с имплементирането на МСФО9 са интегрирани успешно в основната система на Банката. Също така стартира процесът по избор и прехвърляне към софтуерната платформа, обслужваща дебитните и кредитните карти, издадени от Банката. Целта на инициативата е да се подобри качеството на обслужване на клиентите, както и да се осигури надеждна информация за нуждите на пълноценното управление на картовата дейност. Едно от предизвикателствата в тази област през 2019 г. ще бъде имплементирането и популяризирането на новата системата по начин, който да спомогне за по-добра реализация на картовите продукти на Токуда банк.

III. Перспективи за развитие през 2019 г.

При определяне на перспективите за развитие през 2019 г. са заложени някои основни допускания по отношение на средата, в която Банката ще осъществява своята дейност и по-конкретно за известно забавяне на растежа на българската икономика, задържане на консервативните инвестиционни нагласи в страната, както и допълнително отслабване на склонността към потребление през последното тримесечие. На фона на така очертаващата се обстановка, ръководството на Банката предвижда да запази умерено консервативна политика при осъществяване на основната дейност, с оглед стабилизиране на показателите за рентабилност, както и провеждане на активни маркетингови кампании, с цел увеличаване на нейния пазарен дял. Основната цел за 2019 г. е засилване на кредитната активност при подобряване на качеството на портфейла. Предварителните разчети във финансия план показват, че планираното нарастване на активността може бъде

постигнато, доколкото Банката заема относително малък пазарен дял и има потенциала да постигне над средните за системата темпове на кредитиране.

Водещ принцип при определяне на перспективите за развитие е поддържането на риска в разумни граници, поради което основният приоритет на дейността и през тази година ще остане прецизният подбор на подходящи клиенти и разумното оценяване и управление на кредитния риск.

Накратко, основните приоритети при развитието на Банката за 2019 година се запазват във вида, в който са зададени при определяне на нейната средносрочна стратегия и могат да се систематизират в следните направления:

- Подобряване качеството на кредитния портфейл и оптимизиране на структурата на активите при следване политика за допустим кредитен риск и покритието му с капитал;
- Подобряване на ефективността на Банката, намаляване на оперативните рискове и изграждане на солидна основа за устойчив за растеж в дългосрочен план;
- Пълноценно използване на съвременните информационни технологии за достигане до широк кръг от клиенти, което от своя страна ще даде възможност за подобряване на качеството и разширяване на гамата от предлагани услуги;
- Засилване на активността в сферата на дребното кредитиране, с оглед постигане на по-добра диверсификация на риска и подобряване на показателите за възвръщаемост;
- Разширяване на пазарното присъствие на Банката чрез провеждане на активни мерки за увеличаване на популярността на марката “Токуда банк” и постигане на по-добро припознаване сред потенциалните клиенти;
- Осигуряване на стабилен приход от основната дейност, който да гарантира постигането на по-висока възвръщаемост на акционерния капитал.

IV. Информация за промени в акционерния капитал, дивидентна политика и управление

1. Промени в акционерния капитал

През 2018 г. не са настъпили промени в обема и структурата на акционерния капитал на банката. Мажоритарен акционер, притежаваш 99.94% от капитала е Токушукай Инкорпорейтед, Япония. Към 31.12.2018 г., Токуда банк АД не притежава собствени акции.

2. Управление

През 2018 г. Банката запазва двустепенна система на управление. Членове на органите на управление на акционерното дружество през 2018 г. са:

Надзорен съвет на Банката

Артър Стърн - председател на Надзорния съвет

Димитър Вучев - член на Надзорния съвет

Томас Майкъл Хигинс – член на Надзорния съвет

Управителен съвет на Банката

Мария Шейтанова – член на УС и изпълнителен директор;

Анна Цанкова - Бонева – член на УС и изпълнителен директор;

Тодорина Докторова – член на УС, Ръководител управление Корпоративно банкиране

Общий размер на възнагражденията, получени през отчетната година от членовете на Надзорния съвет е на стойност 42 хил. лв. (съответно 43 хил. лв. за предходната година). Общий размер на възнагражденията, получени през отчетната година от членовете на Управителния съвет е на стойност 419 хил. лв. (съответно 454 хил. лв. за предходната година).

Членовете на Управителния и Надзорния съвет нямат предоставени права за придобиване на акции и облигации на Банката, както и същите или свързани с тях лица не са сключвали с Банката договори, които излизат извън обичайната дейност или съществено се отклоняват от пазарните условия.

3. Дивидентна политика

Банката не е изплащала дивиденти. Резултатът от 2018 г. е отнесен към загубите от минали години.

4. Събития след датата на отчета за финансово състояние

На 12.04.2019 г. в състава на Надзорния съвет е включен Крис Матлан. На 8.05.2019 г. в състава на Управителния съвет е включен Димитър Вучев като член на УС и изпълнителен директор. След датата на изготвяне на отчета за финансовото състояние не са настъпили значими събития, които биха довели до корекции или допълнителни оповестявания в индивидуалния и консолидирания финансов отчет.

5. Участие на членовете на съветите в търговски дружества

Надзорен съвет:

- Артър Стърн – Председател на НС: съдружник и управител на „Глобал Прайм“ ООД, ЕИК 203874715;
- Димитър Вучев – член: член на Съвета на директорите на „Адамант Кепитъл Партиърс“ АД, ЕИК 200413613; собственик и управител на „Делта Капитал“ ЕООД, ЕИК 175278566; член на Борда на директорите на Фондация Америка за България (нестопанска цел); член на Борда на директорите на Фондация Партиори България (нестопанска цел);
- Томас Майкъл Хигинс – член: съдружник (58% от капитала) в EASTISOFT Inc.; съдружник (38.3% от капитала) в ЯТОТО Inc. /САЩ/; член на Съвета на

директорите и съдружник (22.5% от капитала) в И ЕМ ПИ ИНВЕСТ БЪЛГАРИЯ АД с ЕИК: 203120042; управител на „ЯТОТО“ ЕООД с ЕИК: 203831062

Управителен съвет:

- Мария Шейтанова – изпълнителен директор: съдружник и управител на „Си Ти Ем България“ ООД, ЕИК 201987988; председател на УС на Сдружение „ТМА България“ (нестопанска цел), ЕИК 176928159;
- Анна Цанкова-Бонева – изпълнителен директор: съдружник (70% от капитала) във „Файн Лайн“ ООД, ЕИК 201758352;

V. Отговорност на ръководството

Изготвеният годишен финансов отчет е съобразен с изискванията на законодателството и Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приети от Европейския съюз и приложими в Република България. Той отразява достоверно имущественото и финансовото състояние на Банката.

При изготвянето на годищния финансов отчет (ГФО) ръководството потвърждава, че:

- същият е разработен в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане;
- отчетът е изгoten при спазване принципа на действащо предприятие и е представен достоверно;
- използваната счетоводна политика е подходяща и е прилагана последователно;
- направените необходими преценки и предложения са в съответствие с принципа на предпазливостта;
- предприети са всички необходими мерки за опазване активите на Банката и предотвратяване на измами.

VI. Действията в областта на научноизследователската и развойната дейност

Поради спецификата на дейността през 2018 г. Банката не е извършвала действия в областта на научноизследователската и развойна дейност.

VII. Дейност като инвестиционен посредник

Токуда Банк АД извършва услуги в качеството си на инвестиционен посредник. Банката посредничи при покупко-продажба на финансови инструменти, търгувани на регулиран пазар (Българска фондова борса АД) и извън регулиран пазар. Банката е член на БФБ и на Централен депозитар АД, и предлага услуги като Регистрационен агент. Като инвестиционен посредник, Банката отговаря на определени изисквания за защита на клиентските интереси, в изпълнение на разпоредбите на Закона за пазарите на финансови инструменти (ЗПФИ), Наредба № 38 за изискванията към дейността на инвестиционните посредници и Наредба № 58 за изискванията за защита на финансовите инструменти и паричните средства на клиенти, за управление на продукти и предоставяне или получаване на възнаграждения, комисиони, други парични или непарични облаги, издадени от Комисията за финансов надзор (КФН). Банката е създала и прилага организация за сключване и изпълнение на договори с клиенти, за изискването на информация от клиенти, воденето на отчетност и съхраняването на клиентски активи, съгласно нормативните изисквания и по-специално разпоредбите на Наредба № 38, чл. 28-31 и Наредба № 58, чл. 3. Токуда Банк в изградила и прилага правила и процедури за вътрешен контрол, които осигуряват съответствие с нормативната уредба, приложима с дейността ѝ на инвестиционен посредник.

Изготвеният годишен доклад за дейността и декларацията за корпоративно управление са съобразени с изискванията на глава седма от Закона за счетоводството и на чл.100н, ал.8 от Закона за публично предлагане на ценни книжа.

През 2018 и до датата на настоящия доклад не са извършени данъчни консултации или други забранени услуги от никое от двете одиторски дружества – АФА ООД и АБВП-ОДИТ СТАНДАРТ ООД, които са извършили съвместен независим финансов одит на годишния финансов отчет на Банката за 2018. За този период одиторските дружества и дружества от тяхната мрежа са извършили следните незабранени услуги:

- Договорени процедури относно приложението в Банката на Наредба 10 на Българска народна банка за периода 1 януари 2018 – 31 декември 2018, в съответствие с изискванията на Международен стандарт за свързани по съдържание услуги 4400 „Ангажименти за извършване на договорени процедури относно финансова информация“ – ангажиментът е поет и извършен съвместно от двете одиторски дружества АФА ООД и АБВП-ОДИТ СТАНДАРТ ООД;
- Договорени процедури относно приложението в Банката на Наредба 10 на Българска народна банка за периода 1 януари 2017 – 31 декември 2017, в съответствие с изискванията на Международен стандарт за свързани по съдържание услуги 4400 „Ангажименти за извършване на договорени процедури относно финансова информация“ – ангажиментът е извършен от АБВП-ОДИТ СТАНДАРТ ООД, съвместно с одиторското дружество Делойт Одит ООД, с който е извършило независим финансов одит на индивидуалния и консолидирания отчет на Банката за 2017 година.
- Стандартно обучение, чрез онлайн регистрация по МСФО15 и МСФО16 на двама служители на Банката, предоставено от АФА Консултанти ООД (Дружество, свързано лице на АФА ООД).

По силата на Решение на УС на Токуда Банк АД:

Мария Шейтанова

Член на УС и

Изпълнителен директор

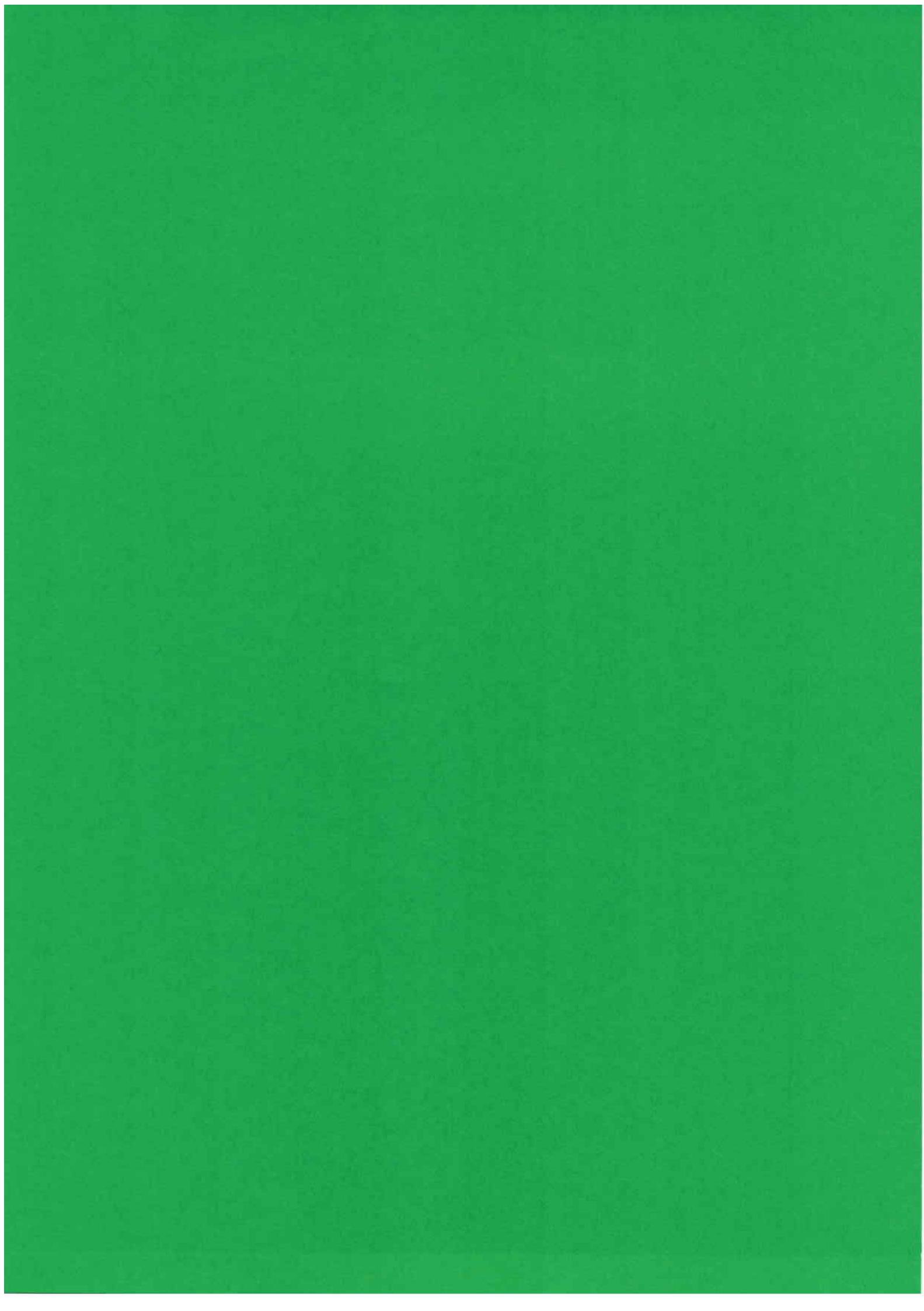
Анна Бонева

Член на УС и

Изпълнителен директор

София, 15 Май 2019 г.

ДЕКЛАРАЦИЯ ЗА КОРПОРАТИВНО УПРАВЛЕНИЕ НА ТОКУДА БАНК АД

(съгласно чл. 40 Закона за счетоводството и чл. 100н, ал. 8 ЗППЦК)

1. Информация относно спазване по целесъобразност на кодекс за корпоративно управление (по чл. 100н, ал. 8, т. 1, б. „а“ ЗППЦК)

„ТОКУДА БАНК“ АД („Банката“) спазва и през 2018г. по целесъобразност [Националния кодекс за корпоративно управление](#) („НККУ“, „Кодекса“), публикуван на интернет страницата на „Българска фондова борса“ АД (БФБ), одобрен с решение № 461-ККУ от 30.06.2016г. на члена на Комисията по финансов надзор (КФН), изпълняващ правомощията на заместник-председателя на КФН, ръководещ управление „Надзор на инвестиционната дейност“ за кодекс за корпоративно управление по чл. 100н, ал. 8, т. 1, б. „а“ от ЗППЦК.

Текстът на Националния кодекс за корпоративно управление е публикуван и на интернет страницата на Комисия за финансов надзор (www.fsc.bg).

2. Информация относно прилагане на допълнителни практики на корпоративно управление (по чл. 100н, ал. 8, т. 1, б. „в“ ЗППЦК)

„ТОКУДА БАНК“ АД счита, че разпоредбите на Националния кодекс за корпоративно управление в достатъчна степен покриват изискванията за добро корпоративно управление. С оглед на това Банката не прилага допълнителни практики за корпоративно управление, различни от установените в Кодекса.

3. Описание на основните характеристики на системите за вътрешен контрол и управление на риска във връзка с процеса за финансово отчитане (по чл. 100н, ал. 8, т. 3 ЗППЦК)

3.1. В Банката е създадена адекватна система за идентифициране, управление и контрол на рисковия профил, включваща:

- организационна структура за оценка и управление чувствителността към рискове;
- правила и методики за оценка и контрол на рисковете;
- параметри и лимити за извършване на сделки и операции, свързани с кредитния, ликвидния и пазарните рискове;
- надеждна система за счетоводна и управленска информация, която позволява идентифицирането и контролирането на отделните видове рискове.

Системата за управление на риска изпълнява превантивни функции за предотвратяване на загуби и за контролиране размера на допуснати загуби.

Създадената в Банката организация на управлението и контрола на рисковете е в съответствие с характера и обема на дейността, присъщите рискове и степента и обхвата на упражнявания от ръководството контрол върху дейността. Дейностите, които включва, могат да бъдат най-общо охарактеризирани като:

- управленски контрол и контролна среда;
- контрол на риска;
- контролни дейности и разделение на задълженията;
- информация и комуникации;
- мониторинг и корекция на отклоненията.

Стратегията за развитие на Банката се определя от Надзорния съвет. На база на стратегията, се определят рисковия апетит и рисковия профил на Банката, които дефинират бизнес модела ѝ. Бизнес моделът се подчинява на рисковия апетит при спазване на лимитите и праговете, определени от Управителния съвет по отношение на значимите рискове, на които Банката е изложена. Въз основа на стратегията, рисковия апетит и профил на Банката, Управителният съвет одобрява план и бюджет за изпълнение на стратегията, които включват цели, срокове и мерки за постигането им.

Компетентни органи, чиито решения относно управлението на рисковете водят до формирането на рисковия профил на Банката:

- 1) Надзорен съвет – извършва общ надзор върху управлението на рисковете; одобрява стратегията за развитие на Банката, от която зависи рисковия профил и рисковия апетит на институцията; одобрява план, бюджет и мерки за реализация на стратегията и следи за изпълнението им. Дава становище при определяне и назначаване на ръководителя на управление „Мониторинг и управление на риска“ (МУР) и получава периодични и текущи справки от управлението, вкл. за капитала и капиталовия план; Одобрява и потвърждава изготвения от управление „Мониторинг и управление на риска“ (МУР) и одобрен от Управителния съвет капиталов план
- 2) Управителен съвет – отговаря за общия подход за управление на рисковете и одобрява план, бюджет, принципите и конкретните методи, техники и процедури за управление на рисковете, както и одобрява капиталовия план
- 3) Управление „Мониторинг и управление на риска“ (МУР) – специализирано звено в Банката за анализ, управление и мониторинг на рисковете. Функциите на МУР са независими от бизнес направленията, както и от звената, изпълняващи функциите по контрол на спазване на правилата (compliance) и вътрешен одит. Управлението е на пряко подчинение на Надзорния съвет на Банката.

МУР изпълнява дейности в следните насоки: поддържане на база данни с информация, необходима за оценка на рисковете; мониторинг и контрол на рисковете; текущ контрол върху спазването на утвърдените лимити; методическа помощ на структурните звена на Банката по прилагането на вътрешно-джуржествената уредба, свързана с текущата оценка и контрола на рисковете; спазване на нормативните актове и вътрешно-джуржествената уредба, регламентиращи дейностите по управление на рисковете; актуализиране на процедурите, свързани с управлението и механизмите за контрол на рисковете в Банката.

3.2. Основните принципи и действия, цели, правомощия и отговорности, линии на докладване и видове одити, извършвани от Вътрешен одит, са регулирани в Правилата за организацията и дейността на специализираната служба „Вътрешен одит“ в „Токуда Банк“ АД. Правилата са съобразени с действащите норми на: Закон за БНБ, Закон за кредитните институции, Наредба № 10 на БНБ за вътрешния контрол на банките, Закон за комисията за финансов надзор, Закон за публичното предлагане на ценни книжа, Закон за дружествата със специална инвестиционна цел, Закон срещу пазарните злоупотреби с финансови инструменти, Закон за пазарите на финансови инструменти. Вътрешният одит подпомага Управителния и Надзорния съвет при изпълнението на техните функции чрез предоставяне на обективна, независима и разумна увереност, че Банката е в състояние да постигне съответстваща на целите ѝ вътрешна контролна среда. Служба „Вътрешен одит“ оценява и подобрява ефективността на корпоративното управление, управлението на риска и на контролните процеси, като:

а) извършва ангажименти по предоставяне на увереност и дава независимо и обективно документирано мнение относно:

- надеждността, точността, пълнотата и навременността на финансовата отчетност и на управленската информация;
- ефективността и ефикасността на операциите и на постигането на оперативните и финансови цели и опазването на активите;
- нормативното съответствие с приложимите законови и нормативни разпоредби.

- б) дава предложения за елиминиране на идентифицирани пропуски и слабости в контролната среда;
- в) извършва консултантски ангажименти като дава препоръки за подобряване на съществуващите практики и процедури и за изграждането на ефективни контроли при разработване за нови такива.
- г) извършва извънредни одити и одити за предотвратяване на злоупотреби.

Вътрешният одит докладва административно на Управителния съвет и функционално на Надзорния съвет на „ТОКУДА БАНК“ АД, което позволява да се постигне необходимата степен на независимост и ефективно извършване на неговите задължения. Ръководителят на Вътрешния одит има пряк и неограничен достъп до Управителния и Надзорния съвет.

3.3. В процеса на оперативна работа в Банката е организиран и се осъществява вътрешен финансов контрол – предварителен, текущ и последващ. Утвърдени са системи за вътрешен контрол върху финансовата отчетност.

Предварителният контрол се извършва върху всички видове счетоводни операции и предхожда тяхното извършване като има за цел да осигури тяхното законосъобразно реализиране.

Текущият контрол при операции с висока степен на операционен риск се извършва в процеса на осъществяване на банковите операции и има за цел текущо отстраняване на отклонения от установените правила и ред за извършване и оформяне на счетоводните операции, осигуряване на тяхното законосъобразно осъществяване, своевременно отстраняване на допуснатите грешки и други.

Последващият контрол обхваща всички действия и мерки, с цел своевременно откриване на незаконосъобразни действия и операции, пропуски и грешки, злоупотреби, разхищения и други нередности, които са били допуснати, въпреки взетите мерки от предварителния и текущия контрол.

Изградената вътрешно-контролна среда в Банката осигурява надеждността на отчетната информация. Функциите по контрол върху финансовата отчетност обхващат: организационна и оперативна независимост на звеното, отговарящо за финансовата отчетност от бизнес направленията; съгласуваност между организационната структура и процесите по контрол и управление на свързаните рискове чрез ясно определяне на отговорностите; интегрирани информационни системи, даващи възможност за изготвяне на детайлни справки и отчети; разработена рамка от процедури и правила, свързани с финансовата отчетност и информационната сигурност; дефиниране и съблудаване на нива на одобрение и система от вътрешни контролни процеси; независима оценъчна дейност на законосъобразността и съответствието, осъществявана от управление „Вътрешен одит“.

3.4. Функцията по измерването и наблюдението на рисковете е съсредоточена в управление МУР. Управлението получава и анализира информация за оценка, контрол и мониторинг на присъщите за Банката рискове, включително:

- Кредитен риск;
- Пазарен и Ликвиден риск;
- Операционен риск.

Източници на информация на МУР за анализ и оценка на рисковете:

- електронни системи и софтуер, използвани от Банката – обща банково-счетоводна система;
- Бизнес звената по отношение на нови кредитни предложения и данни за извършване на мониторинг на кредитния портфейл;
- Управление „Ликвидност и парични пазари“ в частта на информация за развитието на банковия портфейл и търговския портфейл от ценни книжа;

- Управление „Правно“ (вкл. Отдел „Правно съответствие и предотвратяване пране на пари“) по отношение на правни рискове, вкл. съдебни рискове и риск от несъответствие на вътрешната нормативна уредба, банковите продукти и др. със законовата уредба и регуляторната рамка;
- Отдел „Банкова сигурност“ по отношение на операционни рискове, вкл. риск от измама и др. потенциални рискове, свързани със сигурността на Банката;
- Главен икономист – обобщена информация на дневна база за развитието на депозитната база и привлечените средства;
- Всички служители на Банката, клиенти и др. външни лица относно Операционния риск в частта на настъпили операционни събития и подадени жалби.

Управление „Мониторинг и управление на риска“ получава за анализ и становище предложения за поемане на допълнителен кредитен и пазарен риск чрез:

- предоставяне на нови кредитни експозиции,
- одобрение на нови или промяна/прекратяване на съществуващи кредитни или депозитни продукти,
- извършване на нови сделки и покупка на финансови инструменти,
- откриване на кореспондентски отношения и откриване на нови експозиции на Банката при други банки,
- други предложения за поемане/прекратяване или промяна на въздействието на рискове, на които е изложена банката.

На база на получените предложения управлението изготвя становища до съответните комитети и Управителния съвет, които разглеждат и взимат решение по предложенията съгласно предвиденото във вътрешните правила на Банката, правилата за работа на комитетите и зададените лимити за поемане на риск от съответните органи.

Изготвя периодични и текущи справки и доклади до Надзорния съвет относно Капиталовата адекватност на Банката, изгответи на база тримесечна отчетност.

Относно Операционния риск, управлението събира информация от всички служители и от засегнатите клиенти относно настъпили операционни събития и поддържа база данни на регистрираните операционни събития и постъпили жалби. Информацията се разглеждат регулярно от „Комитет за управление на рисковете“ и МУР периодично информира Управителния съвет относно по-значими настъпили операционни събития и установени пропуски в организацията на дейността, които излагат Банката на операционен риск.

Звена, изпълняващи функциите по поемане на риск:

- Надзорният и Управителният съвет одобряват мерки и средства за изпълнение на стратегията на Банката в съответствие с рисковия й профил и апетит, и дават окончателно одобрение/отказ на постъпили предложения за предоставяне на нови кредити, водещи до формиране на значими експозиции (в размер равен на или надвишаващ 500 000 лева), промяна в условията на съществуващи значими експозиции, мерки за излизане от проблемни експозиции, нови инвестиции в ценни книжа и други активи и др.;
- Бизнес звената, вкл. офисна мрежа и отделите, предоставящи кредитни услуги изпълняват:
  - решения на Кредитен съвет и Управителен съвет за предоставяне на нови, промяна на условията по съществуващи кредитни експозиции, предприемане на действия за намаляване на проблемни експозиции и др., взети въз основа на предоставени от МУР риск становища;
  - решения на Кредитен съвет и Управителен съвет за въвеждане на нови, прекратяване на стари и промяна в съществуващи кредитни и депозитни продукти;
- Управление „Ликвидност и парични пазари“ изпълняват решенията на Комитета по управление на активите и пасивите („КУАП“) и Управителния съвет, взети въз основа на предоставени от МУР риск становища относно покупка/ продажба на

ценни книжа в портфейлите на Банката, откриване на кореспондентски отношения и депозиране на средства при други банки.

4. Информация по чл. 10, пар. 1, б. „в“, „г“, „е“, „з“ и „и“ от Директива 2004/25/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 април 2004 г. относно предложенията за погълъщане (по чл. 100н, ал. 8, т. 4 ЗППЦК)

4.1. Значими преки или косвени акционерни участия (включително косвени акционерни участия чрез пирамидални структури и кръстосани акционерни участия) по смисъла на чл. 85 (отм.) от директива 2001/34/ЕО.

Към 31.12.2018 г. „ТОКУДА БАНК“ АД няма преки или косвени участия по смисъла на чл. 85 от Директива 2001/34/ЕО.

Към 31.12.2018 г. акционерната структура на „ТОКУДА БАНК“ АД е следната:

Акционер	Брой притежавани акции	Дял в капитала (%)
Токушукай Инкорпорейтид	6 796 250	99,94
Гама Холдинг Груп АД	3 750	00,06
Общо	6 800 00	100,00

Д-р Торао Токуда е масобственик на Tokushukai Incorporated, Tokyo, Japan, т.е. лице което упражнява контрол върху прекия акционер Токушукай Инкорпорейтид, тъй като 1) притежава: над 50 на 100 от гласовете в общото събрание на акционерите; и 2) може да определя повече от половината от членовете на неговия Съвет на директорите. Въз основа на това д-р Торао Токуда има значимо косвено акционерно участие в капитала на Банката.

Д-р Торао Токуда е мажоритарен собственик на Tokushukai Incorporated, Tokyo, Japan, т.е. лице, което упражнява контрол върху прекия акционер Токушукай Инкорпорейтид, тъй като притежава над 50 на 100 от гласовете в общото събрание на акционерите.

4.2. „ТОКУДА БАНК“ АД не е емитирада ценни книжа със специални права на контрол и няма акционери, които притежават акции със специални права на контрол;

4.3. Уставът на „ТОКУДА БАНК“ АД не предвижда ограничения върху правата на глас акционерите.

4.4. Правила, с които се регулира назначаването или смяната на Управителния съвет и Надзорния съвет, и внасяне на изменения в Устава:

- Устав на „ТОКУДА БАНК“ АД;
- Правила за разкриване на конфликт на интереси и за осигуряване на доверителност в сделките и операциите на „ТОКУДА БАНК“ АД;
- Насоки за оценка пригодността на членовете на Управителния съвет и на лицата, заемащи ключови позиции в „ТОКУДА БАНК“ АД;
- Правила за избор на членове на компетентния орган на управление на „ТОКУДА БАНК“ АД;
- Правила за работа на Надзорния съвет на „ТОКУДА БАНК“ АД;
- Правила за работа на Управителния съвет на „ТОКУДА БАНК“ АД

4.5. Правомоцията на членовете на Надзорния съвет и Управителния съвет на „ТОКУДА БАНК“ АД са определени в :

- Устава на „ТОКУДА БАНК“ АД;
- Правила за определяне на отговорностите на Управителния съвет на „ТОКУДА БАНК“ АД;
- Правила за работа на Управителния съвет на „ТОКУДА БАНК“ АД;
- Правила за работа на Надзорния съвет на „ТОКУДА БАНК“ АД.

4.6. Капиталът на „ТОКУДА БАНК“ АД може да бъде увеличен след решение на Общото събрание на акционерите или на Управителния съвет, с одобрението на Надзорния

съвет, съгласно разпоредбите в Устава. Намаление на капитала на „ТОКУДА БАНК“ АД може да стene след решение на Общото събрание на акционерите, взето с квалифицирано мнозинство 2/3 (две трети) от представените акции. Капиталът на Банката може да се намали при предварително писмено съгласие на БНБ, по реда предвиден в закона: 1) чрез намаляване на номиналната стойност на акциите; 2) чрез обезсилване на акции.

5. Информация относно състава и функционирането на административните, управителните и надзорни органи и техните комитети (по чл. 100н, ал. 8, т. 5 ЗППЦК)

„ТОКУДА БАНК“ АД е с двустепенна форма на управление, която включва Надзорен и Управителен съвет със следните отговорности, правомощия и състав:

Надзорният съвет (НС) понастоящем се състои от трима члена, които са избрани от Общото събрание на акционерите за срок от пет години. Съгласно Устава на Банката членовете на Надзорния съвет могат да бъдат преизбириани без ограничение. Член на Надзорния съвет може да бъде дееспособно физическо лице, както и юридическо лице, които отговарят на изискванията на закона, подзаконовите нормативни актове на Българска народна банка и са одобрени от същата.. НС упражнява правата и задълженията си в съответствие с действащите нормативни актове, Устава на Банката, решенията на Общото събрание на акционерите и Правилата за работата му. НС избира и освобождава членовете на Управителния съвет и одобрява изпълнителните директори.

Членове на Надзорния съвет към 31.12.2018 г. бяха::

- Артър Стърн – председател на Надзорния съвет;
- Томас Майкъл Хигинс – член на Надзорния съвет;
- Димитър Вучев – член на Надзорния съвет

Управителният съвет (УС) се състои от 3 до 5 членове, като броят им се определя от Надзорния съвет. Членове на Управителния съвет могат да бъдат само физически лица, които отговарят на изискванията на закона, подзаконовите нормативни актове и са одобрени от Българска народна банка. Членовете на Управителния съвет на Банката се избират от Надзорния съвет за срок до 5 години и могат да бъдат преизбириани без ограничения, както и да бъдат освобождавани и заменяни преди изтичане на мандата им по всяко време с решение на Надзорния съвет. УС функционира съобразно действащите Устав на Банката и Правила за работата му, и изпълнява задачи и функции, възложени му със закон, с решенията на Общото събрание на акционерите и на Надзорния съвет. УС е постоянно действащ колективен орган за управление и представителство на Банката, действащ под контрола на Надзорния съвет и в съответствие с установените визия, цели и стратегия на Банката.

През 2018г. и към настоящия момент членовете на Управителния съвет са:

- Мария Шейтанова – член на Управителния съвет и изпълнителен директор;
- Анна Цанкова-Бонева - член на Управителния съвет и изпълнителен директор.
- Тодорина Докторова – член на УС от 6.12.2017 г.

С решение на Надзорния съвет от 12.04.2019 г. г-н Димитър Вучев е избран за член на Управителния съвет на Банката. С решение на Управителния съвет от 12.04.2019 г. и с одобренето на Надзорния съвет г-н Димитър Вучев е избран за Изпълнителен директор. В законоустановения срок БНБ е уведомена за тези решения. Предстои вписане в Търговския регистър на г-н Димитър Вучев като член на Управителния съвет и Изпълнителен директор на Банката.

Членовете на Управителния и Надзорния съвет нямат предоставени права за придобиване на акции и облигации на Банката, както и същите или свързани с тях лица, не са сключвали с Банката договори, които излизат извън обичайната дейност или съществено се отклоняват от пазарните условия.

Дейността на Управителния и Надзорния съвет се подпомага от създадени в рамките на структурата на Банката постоянно действащи комитети (изброени по-долу) – консултативни органи за оценка и взимане на решения във връзка с кредитната дейност, ликвидността и портфейлите от ценни книжа, доходността на активите, рисковете и др. аспекти от дейността на Банката.

През 2018г. и към момента в структурата на Банката действат следните комитети:

Кредитният съвет (КС) в качеството си на колективен орган към Управителния съвет, в съответствие с приетите правила за работата му, кредитната политика на Банката и действащите нормативни разпоредби:

- разглежда и взема решения за предоставяне на нови кредитни експозиции, промени по съществуващи експозиции (предоговаряния и преструктурирания), предприемане на мерки за излизане от предоставени експозиции, предсрочна изискуемост и принудително изпълнение по проблемни експозиции към клиент или група свързани лица в размер на експозицията до 10% от Капиталовата база на Банката;
- предлага за разглеждане и одобрение от Управителния съвет кредитни предложения за експозиции в размер над 10% от Капиталовата база;
- разглежда и внася в Управителния съвет предложения за придобиване от Банката на обезпечения по проблемни експозиции, цедиране на кредити и отписване или оправдаване на дълг по съществуващи експозиции.

Кредитният съвет е организиран на три нива, като правомощията на всяко ниво са определени в „Правила за работа на Кредитния съвет на Токуда Банк АД“, както и в „Политиката, правилата и процедурите за кредитната дейност в Токуда Банк АД“. В своята работа Кредитният съвет се ръководи от разпоредбите на Закона за кредитните институции и другите нормативни актове, уреждащи кредитните взаимоотношения, както и от вътрешно-дружествените документи на Банката.

Към настоящия момент в състава на Кредитния съвет влизат:

Първо ниво:

- Венета Янчева – ръководител на отдел „Кредитен риск – малки и средни клиенти“ в управление „Мониторинг и управление на риска“, председател.
- Регионален мениджър или Мениджър екип-банкиране на дребно.

През 2018 г. са настъпили следните промени в състава на Кредитен съвет – първо ниво: в началото на 2018г. от състава на съвета излезе Светозара Стоянова-Тавитян – ръководител на управление „Правно“.

Второ ниво:

- Тодорина Докторова – ръководител на управление „Корпоративно банкиране“, член на Управителния съвет, председател;
- Сабин Симеонов – ръководител на управление „Мониторинг и управление на риска“;
- Емил Кръстев – главен юрисконсулт в управление „Правно“.

Трето ниво:

- Мария Шейтанова – изпълнителен директор, Председател;
- Тодорина Докторова – ръководител на управление „Корпоративно банкиране“, член на Управителния съвет;
- Сабин Симеонов – ръководител на управление „Мониторинг и управление на риска“.
- Светозара Стоянова-Тавитян – ръководител на управление „Правно“.

Комитетът за анализ, класификация и провизиране (КАКП) е компетентният орган на Банката за наблюдение, оценка и класифициране на финансовите активи и условните задължения, и за установяване на загубите от обезценка и провизиите, който взема решенията за класифициране и определяне на загубите от обезценка на финансовите активи и за определянето на провизиите по условните задължения. КАКП анализира основанията за прекласифициране на кредитните експозиции и контролира спазването на изискванията и критериите на БНБ и вътрешно-банковите правила в тази област.

Към настоящия момент в състава на КАКП влизат:

- Анна Бонева – член на Управителния съвет и изпълнителен директор – Председател;
- Светлин Тодоров – ръководител на управление „Финанси и счетоводство“ – член;
- Миглена Иванова – ръководител на управление „Кредитна администрация“ – член;
- Рени Пънева – ръководител на отдел „Съдебни вземания“ – член;
- Делян Пехливанов – главен експерт в управление „Мониторинг и управление на риска“ – член;
- Марина Борисова – юрисконсулт в отдел „Съдебни вземания“ – член; Към настоящия момент се замества от Христина Стефанова – юрисконсулт в отдел „Съдебни вземания“.

Комитетът по управление на активите и пасивите (КУАП) е основен орган за управление на ликвидността на „Токуда Банк“ АД. Той носи пряка отговорност за състоянието на ликвидността и за текущото управление на основата на решенията на Управителния съвет, както и за текущото управление на активите и пасивите. КУАП извършва ежемесечен анализ за съществуващия лихвен и ликвиден риск и го представя на Управителния съвет. Съгласно Правила за организацията и дейността на Комитета по управление на активите и пасивите на „Токуда Банк“ АД, КУАП се състои от седем члена, както следва:

- Изпълнителен директор – председател;
- Изпълнителен директор – зам. председател;
- Ръководител управление „Мониторинг и управление на риска“;
- Ръководител управление „Корпоративно банкиране“;
- Ръководител управление „Банкиране на дребно“;
- Ръководител управление „Ликвидност и парични пазари“;
- Главен икономист на Банката.

Към настоящия момент в състава на КУАП влизат:

- Анна Бонева – член на УС и изпълнителен директор – Председател;
- Мария Шейтанова – член на УС и изпълнителен директор – зам.-председател;
- Сабин Симеонов – Ръководител на управление „Мониторинг и управление на риска“ – член;
- Тодорина Докторова – член на УС, Ръководител на управление „Корпоративно банкиране“ – член;
- Теодора Стоянова – Ръководител управление „Банкиране на дребно“ – член;
- Десислава Никова – Ръководител управление „Ликвидност и парични пазари“;
- Григор Сарийски – Главен икономист – член

През 2018 г. няма промени в състава на КУАП и към настоящия момент не се предвиждат такива.

Комитет по управление на рисковете (КУпР) – КУпР е специализиран вътрешен орган на ръководството на „Токуда Банк“ АД в областта на управлението и контрола на

експозицията на Банката към кредитен, пазарни (в т.ч. лихвен, ликвиден, валутен), операционен и други рискове. Работата на КУпР е насочена към изпълнението на поставените пред Банката общи цели и задачи, като със своите предложения и решения той съдейства на Управителния съвет и изпълнителните директори за ефективно управление на риска. Към настоящия момент в състава на КУпР влизат:

- Сабин Симеонов – Ръководител на управление „Мониторинг и управление на риска“ – председател;
- Светлин Тодоров – Ръководител на управление „Финанси и счетоводство“ – член;
- Григор Сарийски – Главен икономист – член;
- Миглена Иванова – Ръководител на управление „Кредитна администрация“ – член;
- Емил Кръстев – главен юрисконсулт в управление „Правно“ – член.

През 2018 г. няма промени в състава на КУпР и към настоящия момент не се предвиждат такива.

Одитният комитет, създаден съгласно изискванията на Закона за независимия финансов одит, е постоянно действащ специализиран независим консултативен орган на Банката, имащ за цел да наблюдава ефективността и адекватността на процесите на финансово отчитане, управление на риска и контрола, включително на вътрешния одит, при спазване на приложимото законодателство и добрите практики. Одитният комитет се избира от Общото събрание на акционерите на „Токуда Банк“ АД, което определя също мандата и броя на членовете му.

Одитният комитет осъществява дейността си съгласно одобрени от Надзорния съвет на Банката Правила за дейността му и отчита дейността си пред Общото събрание на акционерите веднъж годишно заедно с одобряването на годишния финансов отчет. Одитният комитет наблюдава финансовото отчитане и независимия одит в Банката, ефективността на системите за вътрешен контрол и за управление на рисковете, препоръчва избор на регистриран външен одитор и наблюдава неговата независимост.

През 2018 г. и към настоящия момент членове на Одитния комитет са:

- Венета Илиева – Председател;
- Румяна Асенова - член,
- Виолета Милушева - член.

6. Описание на политиката за многообразие, прилагана по отношение на административните, управителните и надзорни органи (по чл. 100н, ал. 8, т. 6 ЗППЦК)

По отношение на „ТОКУДА БАНК“ АД като „кредитна институция“ по смисъла на ЗКИ се прилагат специални нормативно установени критерии при избора и одобрението на кандидатите за членове на съветите на Банката, включително, но не само, изисквания за образование, квалификация и професионален опит, надеждност и пригодност и пр.

„ТОКУДА БАНК“ АД осъществява многообразие чрез:

- балансирана възрастова и полова структура на всички нива на управление и контрол;
- образователно ниво и различни области от знанието (финанси, право, информационни технологии), съответстващи на националните регуляторни изисквания и целящи включването на широк спектър от умения и компетенции;
- адекватен на съответните позиции професионален опит при спазване на регуляторните изисквания, като същевременно цели да поддържа баланс между опита, професионализма, познаване на дейността, както и независимост и обективност изразяване на мнения и вземане на решения .

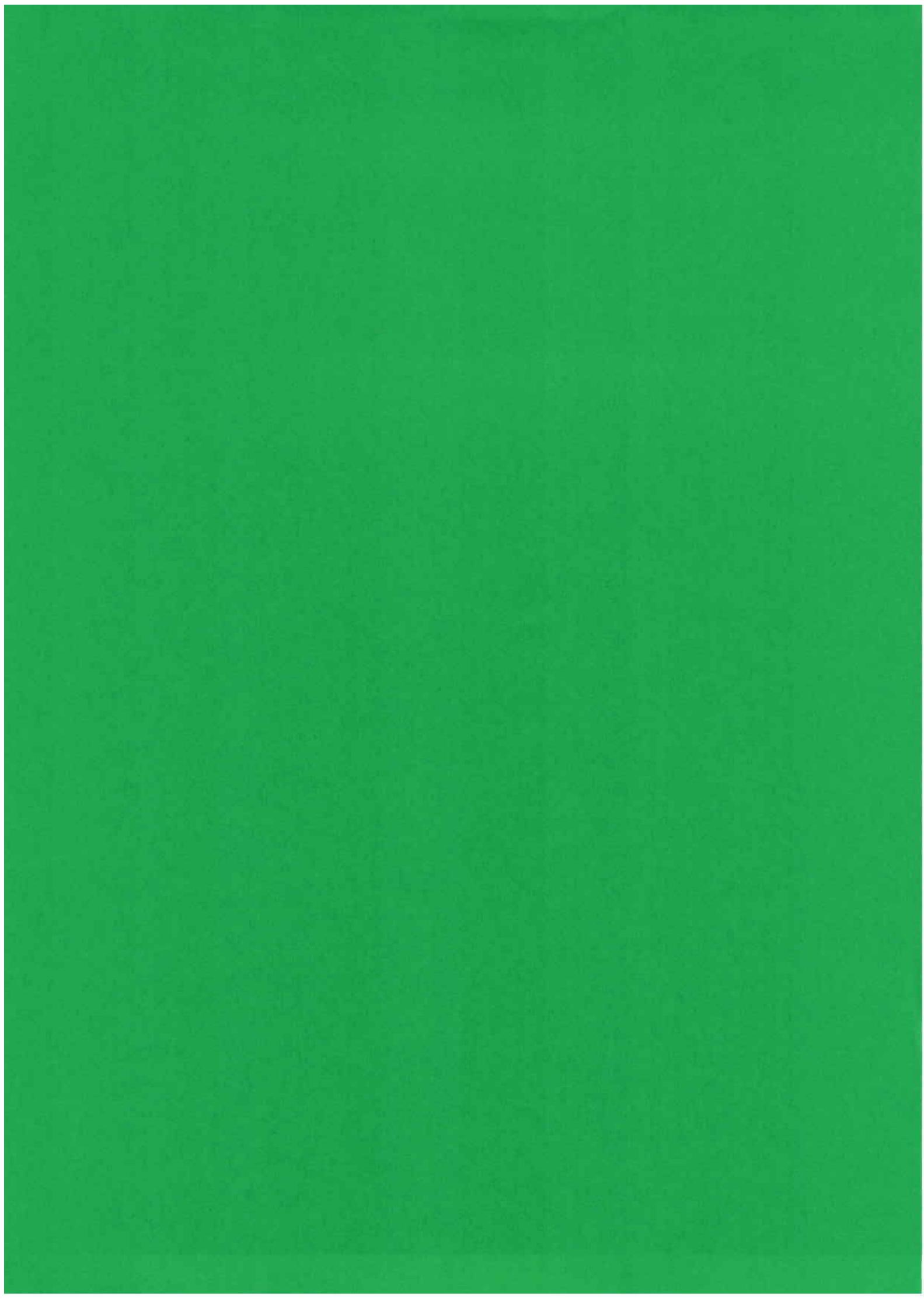
В допълнение, многообразието в „ТОКУДА БАНК“ АД е свързано и с приемствеността между традициите в исторически аспект и бързото адаптиране към новите технологии в областта на финансовите услуги.

Мария Шейтанова
Член на УС и
Изпълнителен директор

Анна Бонева
Член на УС и
Изпълнителен директор

ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИТЕ ОДИТОРИ

До акционерите на Токуда Банк АД

ДОКЛАД ОТНОСНО ОДИТА НА ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

Мнение

Ние извършихме одит на финансовия отчет на Токуда Банк АД („Банката“), съдържащ отчета за финансовото състояние към 31 декември 2018 година и отчета за всеобхватния доход, отчета за промените в собствения капитал и отчета за паричните потоци за годината, завършваща на тази дата, както и пояснителните приложения към финансовия отчет, съдържащи и обобщено оповестяване на съществените счетоводни политики.

По наше мнение, приложеният финансов отчет представя достоверно, във всички съществени аспекти, финансовото състояние на Банката към 31 декември 2018 година и нейните финансови резултати от дейността и паричните ѝ потоци за годината, завършваща на тази дата, в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приети от Европейския съюз (ЕС).

База за изразяване на мнение

Ние извършихме нашия одит в съответствие с Международните одиторски стандарти (МОС). Нашите отговорности съгласно тези стандарти са описани допълнително в раздела от нашия доклад „Отговорности на одиторите за одита на финансовия отчет“. Ние сме независими от Банката в съответствие с Етичния кодекс на професионалните счетоводители на Съвета за международни стандарти по етика за счетоводители (Кодекса на СМСЕС), заедно с етичните изисквания на Закона за независимия финансов одит (ЗНФО), приложими по отношение на нашия одит на финансовия отчет в България, като ние изпълнихме и нашите други етични отговорности в съответствие с изискванията на ЗНФО и Кодекса на СМСЕС. Ние считаме, че одиторските доказателства, получени от нас, са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение.

Ключови одиторски въпроси

Ключови одиторски въпроси са тези въпроси, които съгласно нашата професионална преценка са били с най-голяма значимост при одита на финансовия отчет за текущия период. Тези въпроси са разгледани като част от нашия одит на финансовия отчет като цяло и формирането на нашето мнение относно него, като ние не предоставяме отделно мнение относно тези въпроси.

Ключов одиторски въпрос	Как този ключов одиторски въпрос беше адресиран при проведените от нас одит
<i>Обезценка за кредитни загуби на предоставени кредити и вземания от клиенти и свързаните с тях ефекти от прилагането за първи път на МСФО 9 „Финансови инструменти“ (МСФО 9)</i>	<p>Оповестяванията на Банката по отношение на обезценката за кредитни загуби на предоставени кредити и вземания от клиенти са включени в Пояснително приложение 3.2.1.4. „Обезценка на финансови активи“, Пояснително приложение 3.1.2. „Определяне на очаквани кредитни загуби от кредити и вземания от клиенти“, Пояснително приложение 30.2. „Кредитен риск“ и Пояснително приложение 8 „Кредити и вземания от клиенти“ към финансовия отчет.</p>
<p>Предоставените кредити и вземания от клиенти представляват съществена част (46%) от общите активи на Банката към 31 декември 2018 година. Брутната балансова стойност на тези кредити към 31 декември 2018 година е 195,984 хиляди лева и съответният коректив за натрупани кредитни загуби за тях е 12,368 хиляди лева. Както е оповестено в Приложения 30.2 и 8, обезценката за кредитни загуби на кредити и вземания от клиенти се определя на индивидуална и портфейлна база.</p> <p>Банката е приела МСФО 9 „Финансови инструменти“, с дата на първоначално прилагане от 1 януари 2018 година. Най-значимият ефект от първоначалното прилагане за Банката е свързан с това, че определянето на обезценката се основава на очаквани загуби, а не на понесени загуби. Отчетеният ефект в началните салда на собствения капитал във връзка с обезценката за кредитни загуби на предоставени кредити и вземания от клиенти е 618 хиляди лева.</p> <p>Приложението на новия модел за определянето на обезценката за кредитни загуби на предоставените кредити и вземания от клиенти води до значително увеличаване на сложността и необходимостта от преценки и ключови за</p>	<p>В тази област, нашите одиторски процедури, наред с други такива, включиха:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Получаване на разбиране на процеса на първоначално приемане на МСФО 9, с фокус върху внедряването на нова методология и модел на Банката за определяне на обезценка за кредитни загуби, вкл. използването на ключови предположения и преценки, както и върху оценяването на ефектите на датата на прилагането на стандарта за първи път, 1 януари 2018 година. Допълнително бе направена оценка на управлението на процеса по разработване на моделите за обезценка, както и тяхното документиране, обосноваване, честотата на актуализиране на самите модели и на използваните основополагащи данни. • Проучващи запитвания, обхождания и получаване на разбиране за новия процес, вкл. и на контролите, на мониторинг и определяне на обезценката за кредитни загуби на кредитите и вземанията от клиенти в Банката. • Получаване на разбиране за процедурите и изчисленията на ефектите от първоначалното приемане на МСФО 9. Анализ и оценка на установените суми на ефектите на 1 януари 2018 година, вкл. и дали са отчетени в съответствие с изискванията за преход на стандарта. • Инспекция и преглед на вътрешните политики и процедури, свързани с новия процес по

крайните изчисления предположения от страна на ръководството на Банката – както по отношение на идентифицирането на кредити и вземания с кредитни загуби, така и при самото определяне размера на кредитните загуби.

За да определи размера на обезценката за очаквани кредитни загуби, Банката прилага модел, основаващ се на ключови входящи данни, с произход от вътрешни и външни източници и параметри, които предполагат значими преценки и допускания при:

- Интерпретация на изискванията за определяне на обезценка съгласно МСФО 9, на която се основава модела на Банката за установяване и изчисляване на очаквани кредитни загуби;
- Предположения, заложени в модела за очаквани кредитни загуби, с цел определяне съществено влошаване на кредитното качество на експозициите, на наличие на нисък и/или значително увеличен кредитен риск, и респ. на експозиции с обективни доказателства за настъпила обезценка;
- Изчисления и интерпретации на ключовите показатели „вероятност за неизпълнение”, „загуба при неизпълнение” и „експозиция при неизпълнение”. По-висока степен на приближение и преценки на ръководството има при изчисленията на очакваните кредитни загуби на портфейлна основа при Фаза 1 и Фаза 2;
- Преценки, свързани с обхвата и пълнотата на входящите данни и изчислителната логика;
- Предположения и преценки при набор от сценарии за очаквани бъдещи парични потоци, основаващи се на минали събития, текущи условия и бъдещи икономически прогнози;
- Предположения, прилагани от ръководството при прегледа на индивидуално значими кредитно-обезценени експозиции във Фаза 3, свързани със скорошни загуби, набор от вероятностни сценарии на бъдещи

определяне на обезценката за кредитни загуби, както и по наблюдение и управление на отпуснатите кредити на клиенти. Проучващи запитвания към експертите на Банката, отговорни за моделирането и управлението на кредитния рисик.

- Оценяване и тестване на дизайна и оперативната ефективност на ключови контроли в процеса по наблюдение и определяне размера на обезценката за кредитни загуби. Използване на наши експерти по Информационни технологии (ИТ) в извършването, оценяването и тестването и на общите ИТ контроли.
- Преглед и оценка на адекватността на методологията, използвана от Банката, за целите на идентификация на кредитни загуби и изчисление на обезценката съгласно концепциите и изискванията на новия МСФО 9. Анализ и оценка на приложените модели за изчисление на обезценката, на датата на първоначалното прилагане и на датата на финансовия отчет, в аспекта на съответствие с правилата на МСФО 9, спецификите на кредитните портфейли на Банката и наличните вътрешни исторически данни и макро прогнозна информация. В тази връзка бе направен анализ и оценка за:
  - адекватност на критериите за установяване на значително увеличен кредитен риск;
  - уместност на направеното разпределение на експозициите по фази съгласно определените от Банката класификационни критерии;
  - обоснованост и уместност на изчисленията на показателите за „вероятност за неизпълнение” и „загуба при неизпълнение” чрез проверка на използваните допускания и изходни данни;
  - математическа точност на изчисленията по тип показатели;
  - подхода на включване на прогнозна информация в моделите.
- Извършване на детайлни тестове и специфичен анализ, на основата на рисково базирана извадка от отделни кредити от всички фази, за оценка на адекватността на начислените обезценки за кредитни загуби. За съответните експозиции в извадката, са направени следните одиторски

парични потоци и резултати от тях, и за бъдеща събирамост, вкл. от реализиране на обезпечения.

Поради значимостта на посочените по-горе обстоятелства: а) съществеността на предоставените кредити и вземания от клиенти като отчетен обект за финансовия отчет на Банката, както и б) присъщото ниво на несигурност при използването на множеството преценки и предположения от ръководството на Банката при специфичните изчисления на размера на кредитните загуби, свързани с предоставените кредити и вземанията от клиенти на индивидуална и портфейлна база съгласно новия модел, резултат от приемането на МСФО 9, ние сме определили този въпрос като ключов одиторски въпрос.

процедури:

- анализ на финансовото състояние и резултати на кредитополучателите, и инспекция на информацията и документите по обслужването на кредитите;
- преглед на оценителските доклади на обезпеченията по съответните експозиции, като за определени обезпечения ние използваме наши експерти по оценки за консултиране относно приложените допускания и методи при оценките на реализираната стойност;
- анализ и оценка на основните допускания и преценки при определянето на сумите на бъдещите парични потоци, вкл. от реализация на обезпечения, направени от Ръководството на Банката при изчислението на специфичните провизии за кредитни загуби по индивидуалните експозиции във Фаза 3.
- Тестване и преизчисления за математическа точност на определените суми на очаквани кредитни загуби на отделни експозиции.
- Преглед, анализ и оценка на модела, използван за изчисление на колективна обезценка за кредитни загуби на портфейлна база, включително на входящите данни, последователността на предположенията и анализ на развитието на прилаганите параметри. Преглед на актуализацията на използвани данни, както и на мониторинга за логическа обоснованост на изчисляваните показатели. Тестване за математическа точност на изчислениета, на извадков принцип.
- Извършване на аналитични процедури за оценяване на логическата последователност и взаимовръзка на тенденциите в отчетените разходи за загуби от обезценка спрямо тенденциите в развитието на кредитния портфейл на Банката.
- Оценка на адекватността и уместността на оповестяванията на Банката, свързани с изложеността ѝ на кредитен риск и обезценката за кредитни загуби на предоставени кредити и вземания от клиенти, вкл. и за ефектите от въвеждането на МСФО 9.

Приблизителни оценки на справедливата стойност на нефинансови активи, използвани за целите на оценяване по справедлива стойност или преглед за обезценка на тези активи

Информация за приблизителните оценки на справедливата стойност на нефинансови активи, използвани за целите на оценяване по справедлива стойност или преглед за обезценка, е оповестена в Пояснително приложение 9 „Нетекущи активи, държани за продажба“, Пояснително приложение 11 „Инвестиционни имоти“, Пояснително приложение 13 „Други активи“, Пояснително приложение 30.5. „Справедлива стойност“ към финансовия отчет.

Банката отчита нетекущи активи, държани за продажба в размер на 4,984 хиляди лева, инвестиционни имоти в размер на 12,590 хиляди лева и други активи, придобити от необслужвани кредити в размер на 18,773 хиляди лева, които се състоят основно от недвижими имоти, придобити срещу дълг от обезпечения.

Счетоводната политика на Банката за последващо оценяване на инвестиционните имоти след тяхното признаване е по модел на справедлива стойност, съгласно МСС 40. Отчитайки чувствителността и спецификата на пазара на недвижими имоти, на годишна база Банката има политика за извършване на годишни прегледи и оценки на справедливата стойност на нетекущите активи, държани за продажба и на другите активи, придобити от необслужвани кредити, за целите на техния тест за обезценка (на база тяхната справедлива стойност, намалена с разходите за продажба), както и на справедливата стойност на инвестиционни имоти - за целите на тяхното последващо оценяване.

Определянето на справедливата стойност се базира на оценки, изгответи вътрешно назначени от Банката оценители и/или от ангажирани от нея външни независими оценители на недвижими имоти. При изчисленията на тези оценки се използват множество входящи данни, предположения и модели, като определената по тях справедлива стойност се класифицира в ниво 3 на юерархията за справедлива стойност съгласно МСФО 13.

Поради обстоятелството, че на приблизителните оценки на справедлива стойност на нефинансовите активи (инвестиционни имоти, нетекущи активи държани за продажба и други активи) на Банката е присъща по-значителна степен несигурност, свързана с използваните

В тази област, нашите одиторски процедури наред с други такива, включиха:

- Оценка на обективността, независимостта и компетентността на външните оценители, ангажирани от Банката.
- За извадка от нефинансови активи, които са предмет на преглед и тест за обезценка или последващо оценяване по справедлива стойност, извършване на анализи и оценяване на приложените основни входящи данни относно недвижимите имоти, като включихме и наши вътрешни експерти по оценки в прегледа и анализа на използваните оценъчни методи, информация и ключови предположения при извършване на оценките.
- За извадка от недвижими имоти, извършване на анализ от нашите вътрешни експерти по оценки дали оценената справедлива стойност е последователна спрямо интервали на сравними пазарни цени за подобни активи.
- Оценка на адекватността и уместността на оповестяванията на Банката на приблизителните оценки на справедливата стойност на нефинансови активи (инвестиционни имоти, нетекущи активи държани за продажба и други активи), използвани за целите на оценяване по справедлива стойност или преглед за обезценка.

входящи данни и предположенията за целите на оценяване по справедлива стойност и/или за преглед за обезценка, което може да има съществен ефект както върху балансовата стойност на нефинансовите активи, така и върху изчислението на капиталовата адекватност на Банката към 31 декември 2018 година, ние сме определили този въпрос като ключов одиторски въпрос.

Друга информация, различна от финансовия отчет и одиторския доклад върху него

Управителният съвет на Банката ("Ръководството") носи отговорност за другата информация. Другата информация се състои от доклад за дейността и декларация за корпоративно управление, изгответи от ръководството съгласно Глава седма от Закона за счетоводството, но не включва финансовия отчет и нашия одиторски доклад върху него.

Нашето мнение относно финансовия отчет не обхваща другата информация и ние не изразяваме каквато и да е форма на заключение за сигурност относно нея, освен ако не е изрично посочено в доклада ни и до степента, до която е посочено.

Във връзка с нашия одит на финансовия отчет, нашата отговорност се състои в това да прочетем другата информация и по този начин да преценим дали тази друга информация е в съществено несъответствие с финансовия отчет или с нашите познания, придобити по време на одита, или по друг начин изглежда да съдържа съществено неправилно докладване.

В случай че на базата на работата, която сме извършили, ние достигнем до заключение, че е налице съществено неправилно докладване в тази друга информация, от нас се изисква да докладваме този факт.

Нямаме какво да докладваме в това отношение.

Отговорности на ръководството и лицата, натоварени с общо управление за финансовия отчет

Ръководството носи отговорност за изготвянето и достоверното представяне на този финансов отчет в съответствие с МСФО, приложими в ЕС и за такава система за вътрешен контрол, каквато ръководството определя като необходима за осигуряване изготвянето на финансови отчети, които не съдържат съществени неправилни отчитания, независимо дали се дължат на измама или грешка.

При изготвяне на финансовия отчет ръководството носи отговорност за оценяване способността на Банката да продължи да функционира като действащо предприятие, оповестявайки, когато това е приложимо, въпроси, свързани с предположението за действащо предприятие и използвайки счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие, освен ако ръководството не възnamерява да ликвидира Банката или да преустанови дейността ѝ, или ако ръководството на практика няма друга алтернатива, освен да постъпи по този начин.

Лицата, натоварени с общо управление носят отговорност за осъществяването на надзор над процеса по финансово отчитане на Банката.

Отговорности на одиторите за одита на финансовия отчет

Нашите цели са да получим разумна степен на сигурност относно това дали финансовия отчет като цяло не съдържа съществени неправилни отчитания, независимо дали се дължат на измама или грешка, и да издадем одиторски доклад, който да включва нашето одиторско мнение. Разумната степен на сигурност е висока степен на сигурност, но не е гаранция, че одит, извършен в съответствие с МОС, винаги ще разкрива съществено неправилно отчитане, когато такова съществува. Неправилни отчитания могат да възникнат в резултат на измама или грешка и се считат за съществени, ако би могло разумно да се очаква, че те, самостоятелно или като съвкупност, биха могли да окажат влияние върху икономическите решения на потребителите, вземани въз основа на този финансов отчет.

Като част от одита в съответствие с МОС, ние използваме професионална преценка и запазваме професионален скептицизъм по време на целия одит. Ние също така:

- идентифицираме и оценяваме рисковете от съществени неправилни отчитания във финансовия отчет, независимо дали се дължат на измама или грешка, разработваме и изпълняваме одиторски процедури в отговор на тези рискове и получаваме одиторски доказателства, които да са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение. Рискът да не бъде разкрито съществено неправилно отчитане, което е в резултат от измама, е по-висок от риска от неразкриване на съществено неправилно отчитане, което е в резултат от грешка, тъй като измамата може да включва тайно споразумяване, фалшифициране, преднамерени пропуски, изявления за въвеждане на одитора в заблуждение, както и пренебрегване или заобикаляне на вътрешния контрол.
- получаваме разбиране за вътрешния контрол, имащ отношение към одита, за да разработим одиторски процедури, които да са подходящи при конкретните обстоятелства, но не с цел изразяване на мнение относно ефективността на вътрешния контрол на Банката.
- оценяваме уместността на използваните счетоводни политики и разумността на счетоводните приблизителни оценки и свързаните с тях оповестявания, направени от ръководството.
- достигаме до заключение относно уместността на използване от страна на ръководството на счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие и, на базата на получените одиторски доказателства, относно това дали е налице съществена несигурност, отнасяща се до събития или условия, които биха могли да породят значителни съмнения относно способността на Банката да продължи да функционира като действащо предприятие. Ако ние достигнем до заключение, че е налице съществена несигурност, от нас се изисква да привлечем внимание в одиторския си доклад към свързаните с тази несигурност оповестявания във финансовия отчет или в случай че тези оповестявания са неадекватни, да модифицираме мнението си. Нашите заключения се основават на одиторските доказателства, получени до датата на одиторския ни доклад. Бъдещи събития или условия обаче могат да станат причина Банката да преустанови функционирането си като действащо предприятие.
- оценяваме цялостното представяне, структура и съдържание на финансовия отчет, включително оповестяванията, и дали финансовият отчет представя основополагащите за него сделки и събития по начин, който постига достоверно представяне.

Ние комуникираме с лицата, натоварени с общо управление, наред с останалите въпроси, планирания обхват и време на изпълнение на одита и съществените констатации от одита, включително съществени недостатъци във вътрешния контрол, които идентифицираме по време на извършвания от нас одит.

Ние предоставяме също така на лицата, натоварени с общо управление, изявление, че сме изпълнили приложимите етични изисквания във връзка с независимостта и че ще комуникираме с тях всички взаимоотношения и други въпроси, които биха могли разумно да бъдат разглеждани като имащи отношение към независимостта ни, а когато е приложимо, и свързаните с това предпазни мерки.

Сред въпросите, комуникирани с лицата, натоварени с общо управление, ние определяме тези въпроси, които са били с най-голяма значимост при одита на финансовия отчет за текущия период и които следователно са ключови одиторски въпроси. Ние описваме тези въпроси в нашия одиторски доклад, освен в случаите, в които закон или нормативна уредба възпрепятства публичното оповестяване на информация за този въпрос или когато, в изключително редки случаи, ние решим, че даден въпрос не следва да бъде комуникиран в нашия доклад, тъй като би могло разумно да се очаква, че неблагоприятните последствия от това действие биха надвишили ползите от гледна точка на обществения интерес от тази комуникация.

Ние сме солидарно отговорни за изпълнението на нашия одит и за изразеното от нас одиторско мнение, съгласно изискванията на ЗНФО, приложим в България. При поемане и изпълнение на ангажимента за съвместен одит, във връзка с който докладваме, ние сме се ръководили и от Насоките за изпълнение на съвместен одит, издадени на 13 юни 2017 година от Института на дипломиряните експерт-счетоводители в България и от Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори в България.

ДОКЛАД ВЪВ ВРЪЗКА С ДРУГИ ЗАКОНОВИ И РЕГУЛАТОРНИ ИЗИСКВАНИЯ

Допълнителни въпроси, които поставя за докладване Законът за счетоводството

В допълнение на нашите отговорности и докладване съгласно МОС, описани по-горе в раздела „Друга информация, различна от финансовия отчет и одиторския доклад върху него“ по отношение на доклада за дейността и декларацията за корпоративно управление, ние изпълнихме и процедурите, добавени към изискванията по МОС, съгласно "Указания относно нови разширени одиторски доклади и комуникация от страна на одитора" на професионалната организация на регистрираните одитори в България – Институт на дипломиряните експерт счетоводители (ИДЕС). Тези процедури касаят проверки за наличието, както и проверки на формата и съдържанието на тази друга информация с цел да ни подпомогнат във формиране на становище относно това дали другата информация включва оповестяванията и докладванията, предвидени в Глава седма от Закона за счетоводството, приложими в България и чл.100н, ал.8, където е приложимо, от Закона за публично предлагане на ценни книжа.

Становище във връзка с чл. 37, ал. 6 от Закона за счетоводството

На базата на извършените процедури, нашето становище е, че:

- Информацията, включена в доклада за дейността за финансовата година, за която е изготвен финансовия отчет, съответства на финансовия отчет.
- Докладът за дейността е изготвен в съответствие с изискванията на Глава седма от Закона за счетоводството.
- В декларацията за корпоративно управление за финансовата година, за която е изготвен финансовия отчет, е представена изискваната съгласно Глава седма от Закона за счетоводството и на чл. 100н, ал. 8 от Закона за публичното предлагане на ценни книжа информация.

Допълнително докладване във връзка с Наредба № 38/2007 г. и № 58/2018 г. на Комисията за финансов надзор

Извявление във връзка с чл. 33 от Наредба № 38/2007 г. на Комисията за финансов надзор (КФН) за изискванията за дейността на инвестиционните посредници и чл. 11 от Наредба № 58/2018 г. на КФН за изискванията за защита на финансовите инструменти и паричните средства на клиенти, за управление на продукти и за предоставяне или получаване на възнаграждения, комисиони, други парични и непарични облаги

На база на извършените одиторски процедури и на придобитото познаване и разбиране за дейността на Банката в хода и контекста на нашия одит на финансовия отчет като цяло, създадената и прилагана организация във връзка със съхраняването на клиентски активи съответства на изискванията на чл. 28-31 от Наредба №38 и на чл. 3-10 от Наредба №58 на КФН по отношение на дейността на Банката в ролята й на инвестиционен посредник.

Докладване съгласно чл. 10 от Регламент (ЕС) № 537/2014 във връзка с изискванията на чл. 59 от Закона за независимия финансов одит

Съгласно изискванията на Закона за независимия финансов одит във връзка с чл. 10 от Регламент (ЕС) № 537/2014, ние докладваме допълнително и изложената по-долу информация.

- АФА ООД и АБВП-ОДИТ СТАНДАРТ ООД са назначени за задължителни одитори на финансовия отчет за годината, завършваща на 31 декември 2018 година на Банката от Общото събрание на акционерите, проведено на 6 ноември 2018 година, за период от една година.
- Одитът на финансовия отчет за годината, завършваща на 31 декември 2018 на Банката представлява първи пълен непрекъснат ангажимент за задължителен одит, извършен от АФА ООД и втори пълен непрекъснат ангажимент за задължителен одит, извършен от АБВП-ОДИТ СТАНДАРТ ООД.
- Потвърждаваме, че изразеното от нас одиторско мнение е в съответствие с допълнителния доклад, представен на Одитния комитет на Банката, на 15 май 2019 година, съгласно изискванията на чл. 60 от Закона за независимия финансов одит.

- Потвърждаваме, че не сме предоставяли посочените в чл. 64 от Закона за независимия финансов одит забранени услуги извън одита.
- Потвърждаваме, че при извършването на одита сме запазили своята независимост спрямо Банката.
- За периода, за който се отнася извършения от нас задължителен одит, освен одита, ние не сме предоставяли други услуги на Банката, които не са посочени в доклада за дейността или финансовия отчет на Банката.

*Одиторско дружество
АФА ООД:*

Рени Йорданова
Управител

Валя Йорданова
Регистриран одитор, отговорен за одита

ул. Оборище 38
1504 гр. София, България

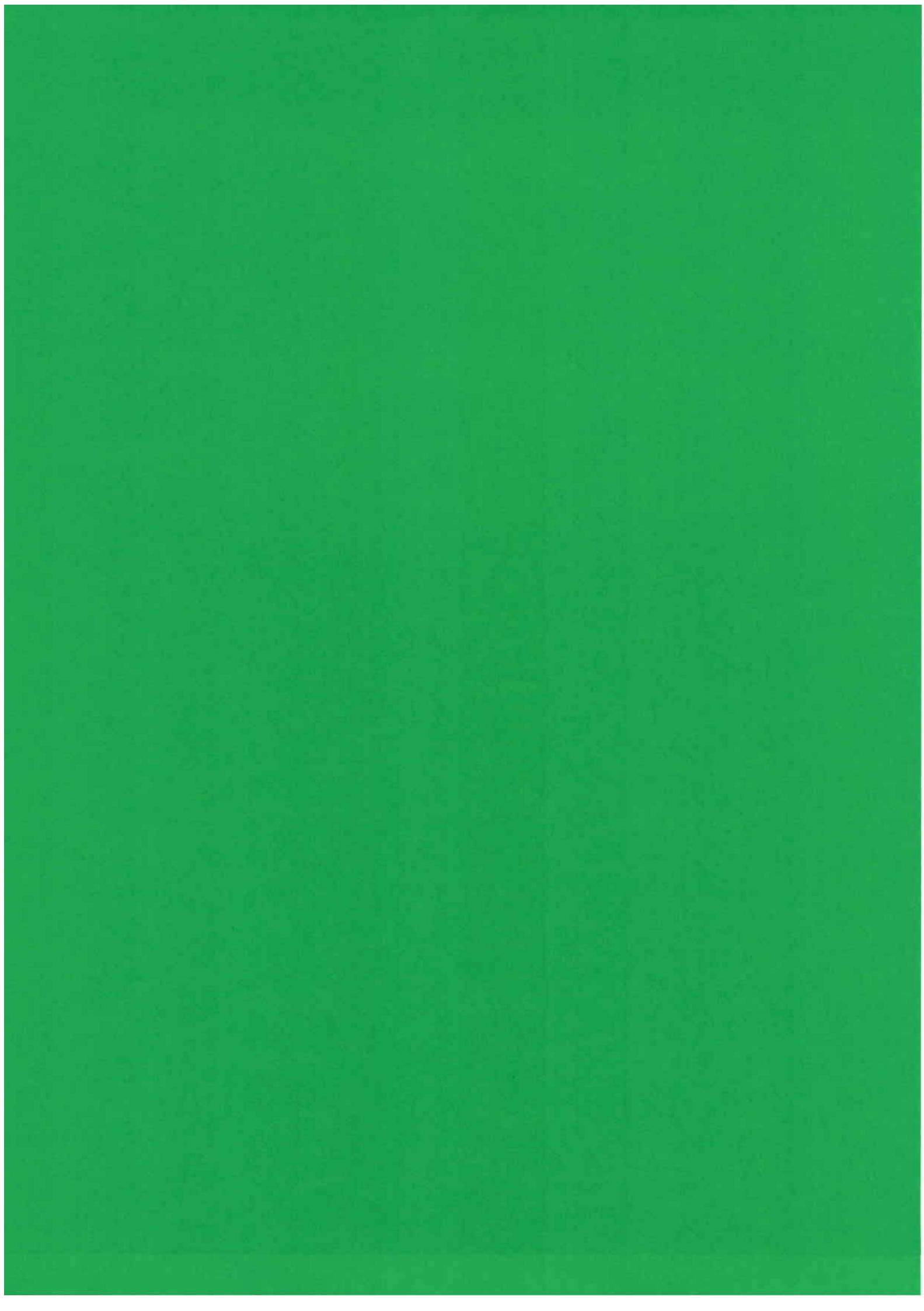
*Одиторско дружество
АБВП-ОДИТ СТАНДАРТ ООД:*

Севдалина Паскалева
*Управител,
Регистриран одитор, отговорен за одита*

ул. Симеон Радев 40Б
гр. София, България

15 май 2019 година

ТОКУДА БАНК АД
ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ
към 31 декември 2018 година

(всички суми са посочени в хиляди лева)

	Приложения	2018	2017
АКТИВИ			
Парични средства и вземания от Централната банка	4	101,508	70,362
Кредити и вземания от банки	5	33,376	25,114
Финансови активи по ССПЗ	6	174	14,126
Дългови инструменти по справедлива стойност през ДВД	7	44,061	-
Капиталови инструменти по справедлива стойност през ДВД	7	293	-
Финансови активи на разположение за продажба	7	-	60,801
Кредити и вземания от клиенти	8	183,616	181,384
Нетекущи активи, държани за продажба	9	4,984	6,734
Инвестиции в дъщерни дружества	12	-	25
Инвестиционни имоти	11	12,590	9,853
Имоти и оборудване	10	1,795	2,022
Нематериални активи	10	587	713
Други активи	13	19,510	16,702
Общо активи		402,494	387,836
ПАСИВИ			
Депозити от банки	14	268	191
Депозити от клиенти	15	359,330	340,944
Пасиви по отсрочени данъци	16	27	95
Други пасиви	17	932	1,923
Общо пасиви		360,557	343,153
СОБСТВЕН КАПИТАЛ			
Акционерен капитал	18	68,000	68,000
Резерви	18	3,127	3,789
Натрупана загуба		(29,190)	(27,106)
Общо собствен капитал		41,937	44,683
Общо пасиви и собствен капитал		402,494	387,836

Пояснителните приложения от 1 до 33 са неразделна част от годишния финансов отчет.

Годишният финансов отчет на страници от 1 до 64 е одобрен за издаване от Управителния съвет на Токуда Банк АД и е подписан на 15 май 2019 година от:

Анна Цанкова-Бонева
 Член на УС
 Изпълнителен директор

Мария Шейтанова
 Член на УС
 Изпълнителен директор

Светлин Тодоров
 Финансов директор

ТОКУДА БАНК АД
ОТЧЕТ ЗА ВСЕОБХВАТНИЯ ДОХОД
 за годината, завършваща на 31 декември 2018 година

(всички суми са посочени в хиляди лева)

	Приложения	2018	2017
Приходи от лихви		10,569	12,305
Разходи за лихви		(2,189)	(2,663)
Нетен доход от лихви	19	8,380	9,642
Приходи от такси и комисиони		4,023	3,837
Разходи за такси и комисиони		(282)	(297)
Нетен доход от такси и комисионни	20	3,741	3,540
Нетен доход от търговски операции		273	283
Друг оперативен доход		895	3,796
Оперативен доход преди загуби от обезценки и провизии		13,289	17,261
Загуби от обезценки и провизии	23	(168)	(3,047)
Разходи за персонала		(6,324)	(6,135)
Разходи за наем		(1,143)	(1,096)
Разходи за амортизации		(685)	(670)
Други разходи		(5,303)	(5,311)
Административно - оперативни разходи		(13,455)	(13,212)
(Загуба)/Печалба преди данъци		(334)	1,002
Икономия/(Разход) за данъци		67	(1)
(Загуба)/Печалба за годината		(267)	1,001
Друг всеобхватен доход			
Компоненти, които подлежат на рекласификация в печалбата или загубата			
Нетна загуба от преоценка на дългови инструменти по справедлива стойност през ДВД		(1,145)	-
Рекласификация на преоценка на дългови инструменти по справедлива стойност през ДВД, реализирана през годината		(686)	-
Нетна печалба от преоценка на финансови активи на разположение за продажба		-	1,013
Рекласификация на преоценка на финансови активи на разположение за продажба, реализирана през годината		-	(1,982)
Компоненти, които не подлежат на рекласификация в печалбата или загубата			
Последващи оценки на пасиви по пенсионни планове с дефинирани доходи		(2)	(1)
Общо друг всеобхватен доход		(1,833)	(970)
Общ всеобхватен доход за годината		(2,100)	31

Пояснителните приложения от 1 до 33 са неразделна част от годишния финансов отчет.

Годишният финансов отчет на страници от 1 до 64 е одобрен за издаване от Управителния съвет на Токуда Банк АД и е подписан на 15 май 2019 година от:

Анна Цанкова-Бонева
Член на УС
Изпълнителен директор

Мария Шейтанова
Член на УС
Изпълнителен директор

Светлин Тодоров
Финансов директор

ТОКУДА БАНК АД
ОТЧЕТ ЗА ПРОМЕННИТЕ В СОБСТВЕНИЯ КАПИТАЛ
 за годината, завършила на 31 декември 2018 година

	Акционерен капитал	Резерви	финансови активи по справедлива стойност през ДВД	Нагрупана загуба	(Загуба)/Печалба за годината	Общо
Сaldo към 1 януари 2017 година	68,000	808	3,951	(26,368)	(1,739)	44,652
Прехвърляне към нагрупана загуба	-	-	-	(1,739)	1,739	-
Печалба за годината	-	-	-	-	1,001	1,001
<i>Друг всеобхватен доход за годината</i>	-	(1)	(969)	-	-	(970)
Последващи оценки на задължения по пенсионни планове с лефинирани доходи	-	(1)	-	-	-	(1)
Нетна промяна в справедливата стойност на финансови активи на разположение за продажба	-	-	(969)	-	-	(969)
Общ всеобхватен доход за годината	-	(1)	(969)	-	1,001	31
Сaldo към 31 декември 2017 година	68,000	807	2,982	(28,107)	1,001	44,683
Сaldo към 1 януари 2018 година	68,000	807	2,982	(28,107)	1,001	44,683
Ефекти от пръвначално прилагане на МСФО 9	-	-	170	(816)	-	(646)
Сaldo към 1 януари 2018 година (презчислено)	68,000	807	3,152	(28,923)	1,001	44,037
Разпределение на печалбата за резерви	-	1,001	-	-	(1,001)	-
Нетна загуба за годината	-	(2)	(1,831)	-	(267)	(267)
<i>Друг всеобхватен доход за годината</i>	-	(2)	-	-	-	(1,833)
Последващи оценки на задължения по пенсионни планове с лефинирани доходи	-	(2)	-	-	-	(2)
Нетна промяна в справедливата стойност на дългови инструменти по справедлива стойност през ДВД	-	-	(1,831)	-	-	(1,831)
Общ всеобхватен доход за годината	-	(2)	(1,831)	-	(267)	(267)
Сaldo към 31 декември 2018 година	68,000	1,806	1,321	(28,923)	(267)	41,937

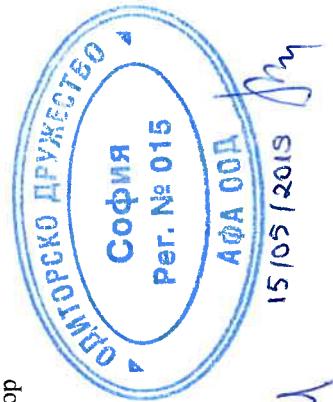
Пояснителните приложения от 1 до 33 са нераразделна част от годишния финансов отчет.

Годишният финансов отчет на страници от 1 до 64 е одобрен за издаване от Управителния съвет на Токуда Банк АД и е подписан на 15 май 2019 година от:

Анна Цанкова-Бончева
 Член на УС
 Изпълнителен директор

Мария Шейтанова
 Член на УС
 Изпълнителен директор

Светлин Тодоров
 Финансов директор

15/05/2019

ТОКУДА БАНК АД
ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ
 за годината, завършваща на 31 декември 2018 година
 (всички суми са посочени в хиляди лева)

	Приложения	2018	2017
Парични потоци от оперативна дейност			
(Загуба)/Печалба преди данъци		(334)	1,002
<i>Корекции от непарични операции</i>			
Амортизация		685	670
Обезценка и провизии за загуби		168	3,047
Нетен лихвен доход		(8,380)	(9,642)
Приходи от дивиденти		(2)	(68)
Загуба/(Печалба) от отписване на имоти и оборудване		17	(2,067)
Други начисления		(45)	539
Загуба от отписване на дъщерно дружество		24	-
		(7,867)	(6,519)
Получени приходи от лихви		10,842	13,500
Платени разходи за лихви		(1,964)	(4,610)
Получени приходи от дивиденти		2	68
<i>Парични потоци от оперативна дейност преди промените в оперативните активи и пасиви</i>		1,013	2,439
Намаление на финансовите активи по ССПЗ		3	10,461
Намаление на финансови активи на разположение за продажба		-	25,938
Намаление на финансови активи по справедлива стойност през ДВД		27,158	-
Увеличение на кредити и вземания от клиенти		(4,582)	(9,509)
Намаление на нетекущи активи, държани за продажба		1,623	537
Увеличение на други активи		(2,720)	(7,605)
Увеличение на депозитите от банки		77	104
Увеличение на депозитите от клиенти		18,179	1,654
Намаление на други пасиви		(995)	(290)
Нетни парични потоци от оперативна дейност		38,743	21,290
Парични потоци от инвестиционна дейност			
Плащания за придобиване на имоти и оборудване		(236)	(497)
Постъпления от продажба на имоти и оборудване		9	2,746
Плащания за придобиване на нематериални активи		(122)	(333)
Постъпления от ликвидация на дъщерно дружество		1	-
Нетни парични потоци (използвани в)/от инвестиционна дейност		(348)	1,916
Нетно увеличение на паричните средства и паричните еквиваленти		39,408	25,645
Парични средства и парични еквиваленти в началото на годината		95,476	69,831
Парични средства и парични еквиваленти в края на годината	28	134,884	95,476

Пояснителните приложения от 1 до 33 са неразделна част от годишния финансов отчет.

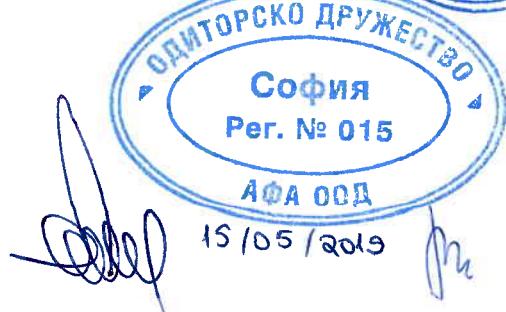
Годишният финансов отчет на страници от 1 до 64 е одобрен за издаване от Управителния съвет на Токуда Банк АД и е подписан на 15 май 2019 година от:

Анна Цанкова Бонева
 Член на УС
 Изпълнителен директор

Мария Шейтанова
 Член на УС
 Изпълнителен директор

Светлин Тодоров
 Финансов директор

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2018 ГОДИНА
всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

1. КОРПОРАТИВНА ИНФОРМАЦИЯ ЗА БАНКАТА

1.1. Учредяване

Токуда Банк АД („Банката“), ЕИК 813155318 е създадена в България на 27 декември 1994 г. като акционерно дружество. Адресът на управление на Банката е: ул. "Георг Вашингтон" № 21, гр. София.

1.2. Собственост

Към 31 декември 2018 г. емитираният капитал на Банката е 68,000,000 (шестдесет и осем милиона) лева, състоящ се от 6,800,000 (шест милиона и осемстотин хиляди) броя поименни акции с право на глас, с номинална стойност 10 (десет) лева за една акция.

Към 31 декември 2018 г. основният акционер на Банката е Токушукай Инкорпорейтид, притежаваш 99.94% от капитала на Банката.

1.3. Предмет на дейност

Банката притежава лиценз за банкова дейност, издаден от Българска Народна Банка (БНБ, Централната банка) и може да осъществява всички банкови операции, разрешени от българското законодателство.

Дейността на Банката през 2018 г. и 2017 г. основно е свързана с осигуряването на банкови услуги по отпускане на заеми на частни фирми, привличане на депозити от клиенти, обслужване на разплащания на клиенти в страната и в чужбина, сделки с ценни книжа и други финансови услуги в България.

1.4. Структура и управление

Структурата на управление на Банката е двустепенна и се състои от Управителен и Надзорен съвет.

Към 31 декември 2018 г. Ръководството на Банката, в лицето на Управителния съвет (УС) се състои от трима членове, а именно: Мария Шейтанова – член на УС и изпълнителен директор, Анна Цанкова-Бонева - член на УС и изпълнителен директор и Тодорина Докторова – член на УС. От 8 май 2019 г. УС се състои от четири членове, като новият член на УС, съответно изпълнителен директор е Димитър Вучев.

Към 31 декември 2018 г. лицата, натоварени с общо управление на Банката, в лицето на Надзорния съвет (НС) са: Артър Стърн – председател на НС, Томас Майкъл Хигинс - член на НС и Димитър Вучев - член на НС. (до 12 април 2019 г.). От 12 април 2019 г. за член на НС е избран Крис Матлан.

Съгласно изискванията на Закона за кредитните институции, разпоредбите на Устава и съдебната регистрация на Банката, тя се представлява от двамата изпълнителни директора.

В Банката функционира одитен комитет, който наблюдава работата на външните ѝ одитори, дейността на вътрешния одит, управлението на риска и счетоводната дейност и финансовата отчетност. Одитният Комитет има следния състав: Венета Илиева - председател, Румяна Асенова – член, Виолета Милушева - член.

Банката осъществява дейността си през 2018 г. чрез Централа и 26 офиса и изнесени работни места (2017 г.: 27). Към 31 декември 2018 г. в Банката работят 249 служители (2017 г.: 257).

1.5. Правна среда

Дейността на Банката се регулира от Закона за кредитните институции и подзаконовите актове, свързани с него, като БНБ осъществява надзор и контролира спазването на банковото законодателство.

2. БАЗА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

2.1. Общи положения

Настоящият годишен финансов отчет е изготовен за общо предназначение и е за годината, приключваща на 31 декември 2018 г. Сумите във финансовия отчет са представени в хиляди български лева (хил. лв.).

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2018 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

2.2. Счетоводна конвенция

Годишният финансов отчет на Токуда Банк АД е изготвен в съответствие с всички Международни стандарти за финансови отчети (МСФО), които се състоят от: стандарти за финансови отчети и от тълкувания на Комитета за разяснения на МСФО (КРМСФО), одобрени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (CMCC), и Международните счетоводни стандарти и тълкуванията на Постоянния комитет за разясняване (ПКР), одобрени от Комитета по Международни счетоводни стандарти (КМСС), които ефективно са в сила на 1 януари 2018 г., и които са приети от Комисията на Европейския съюз. МСФО, приети от ЕС, е общоприетото наименование на рамката с общо предназначение-счетоводна база, еквивалентна на рамката, въведена с дефиницията съгласно § 1, т. 8 от Допълнителните разпоредби на Закона за счетоводството под наименованието „Международни счетоводни стандарти“ (MCC).

За текущата финансова година Банката е приела всички нови и/или ревизирани стандарти и тълкувания, издадени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (CMCC) и resp. от Комитета за разяснения на МСФО, които са били уместни за нейната дейност.

От възприемането на тези стандарти и/или тълкувания, практически приложими за годишни отчетни периоди, започващи най-рано на 1 януари 2018 г. за предприятията в Република България, са настъпили промени в счетоводната политика на Банката относно принципите, правилата и критериите за отчитане на следните отчетни обекти, както и на представянето и оповестяванията на финансова информация за тях: парични средства и парични еквиваленти (Приложение 4), кредити и вземания от банки (Приложение 5); кредити и вземания от клиенти (Приложение 8); дългови и капиталови инструменти по справедлива стойност през друг всеобхватен доход (ДВД) (Приложение 7); предоставени банкови гаранции и неотменяеми ангажименти, свързани с неусвоен размер на разрешени кредити (Приложение 29); приходи от лихви (Приложение 19).

Промените произтичат от прилагането на следните стандарти:

МСФО 9 Финансови инструменти (в сила за годишни периоди от 01 януари 2018 г., приет от ЕК). Този стандарт е нов стандарт за финансовите инструменти. Крайното му предназначение е да замести изцяло MCC 39. Този стандарт установява нови принципи, правила и критерии за класификация и подход за оценка, вкл. хиbridните договори, като запазва почти изцяло правилата на MCC 39 за признаване и отписване на финансовите активи и пасиви. 1. МСФО 9 въвежда изискване класификацията на финансовите активи да бъде правена на база бизнес модела на предприятието за тяхното управление и на характеристиките на договорените парични потоци на съответните активи. На тази основа се определят двете основни категории последващи оценки – по амортизирана и по справедлива стойност. Новите правила водят до промени основно в отчитането на финансови активи от типа на дългови инструменти и на финансови пасиви, приети за отчитане по справедлива стойност през текущите печалби и загуби (за кредитния рисков). Особеност при класификацията и на оценъчния модел за финансовите активи по справедлива стойност е категорията „с последваща оценка по справедлива стойност през другия всеобхватен доход“, в която могат да попаднат при наличието на определени условия някои дългови и капиталови инструменти. 2. Счетоводно отчитане на хеджирането – в стандарта е включена нова глава, с която се въвежда нов по-облекчен подход и resp. модел за счетоводно отчитане на хеджирането, който позволява последователно и цялостно отразяване на всички финансови и нефинансови рискови експозиции, обект на операции по икономическо хеджиране, и от друга – по-добро представяне на дейностите по управление на риска във финансовите отчети, особено на връзката им с хеджиращите сделки и на обхвата и вида документация, която да се използва. Също така са подобрени изискванията към структурата, съдържанието и подхода на представяне на оповестяванията по хеджирането. Допълнително, въведена е опцията отчитането на промените в справедливата стойност на финансови пасиви, оценявани по справедлива стойност през печалбата или загубата, но в частта, дължаща се на промени в качеството на собствената кредитоспособност (собствен кредитен рисков) на дружеството, този ефект да се представя в другия всеобхватен доход вместо в печалбата или загубата. 3. Методология на определяне на обезценката – промяната е кардинална и въвежда приложението на концепцията и подхода на „очаквана загуба“. Съгласно този подход всички очаквани загуби на един финансов актив по амортизирана стойност се признават по-рано, като се прилага обичайно модела на трите етапи, в зависимост от промяната на кредитното му качество, а не само при изкрисализирането на събитие за неизпълнение, както е в сегашния модел по MCC 39. Трите етапа са: а. при първоначалното признаване на финансния актив – обезценка за 12-месечен период, б. при завишен кредитен рисков – за целия живот на актива; и съответно – в. при настъпването на неизпълнение – на фактическата обезценка. Този модел определя и правилата как да се измерват загубите от обезценка и resp. прилагането на ефективния лихвен процент при признаването на лихвения приход. Обезценката на дългови инструменти, оценявани по справедлива стойност през другия

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2018 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

всеобхватен доход, също се определя и измерва като се прилага методологията както при финансовите активи по амортизирана стойност. За търговските вземания, вземанията по лизинг и активите по договори с клиенти стандартът допуска използването на опростен модел за изчисляване на обезценката им, но и при него се запазва концепцията за „очаквани загуби“. Ръководството е направило проучване и е определило, че промените чрез новия стандарт оказват влияние върху счетоводната политика и върху стойностите и класификацията на активите, пасивите, операциите и резултатите на Банката по отношение на: вземания от банки; кредити и вземания от клиенти; дългови и капиталови инструменти по справедлива стойност през друг всеобхватен доход; предоставени банкови гаранции и неотменяеми ангажименти, свързани с неусвоен размер на разрешени кредити и приходи от лихви. Ефектите от направените от него преизчисления и рекласификации са оповестени в Приложение 2.3.1;

МСФО 7 (променен) Финансови инструменти: Оповестявания – относно облекчението за преизчислението на сравнителни периоди и свързаните с тях оповестявания при прилагането на МСФО 9 (в сила за годишни периоди от 01 януари 2018 г., приет от ЕК). Тази промяна е свързана с въвеждане на облекчение относно необходимостта от преизчисление на сравнителните финансови отчети и възможността за предоставяне на модифицирани оповестявания при преминаването от МСС 39 към МСФО 9 към датата на прилагане на стандарта от Банката и дали тя избира опцията да преизчисли предходни периоди. Ръководството е избрало да приложи модифицирано ретроспективно приложение за първи път на МСФО 9 и да не преизчислява сравнителните данни (Приложение 2.3.1);

МСФО 15 Приходи по договори с клиенти (в сила за годишни периоди от 01 януари 2018 г., приет от ЕК). Този стандарт е изцяло нов стандарт за признаване и оценяване на приходите на предприятията от всички видове браншове. Той въвежда нова концепция и на тази основа цялостен комплекс от нови принципи, правила и подходи за признаването, отчитането и оповестяването на информация относно вида, сумата, периода и несигурностите във връзка с приходите и паричните потоци, произходящи от договори с клиенти. Стандартът изцяло подменя действащите до този момент стандарти, свързани с признаването на приходи, основно МСС 18 и МСС 11 и свързаните с тях тълкувания. Водещата концепция на новия стандарт е в създаването на модел от 5 стъпки, чрез който определянето на параметрите и времето на прихода са съзимерими спрямо задължението за изпълнение на всяка от страните по сделката помежду им. Ключовите компоненти са: а) договори с клиенти с търговска същност и оценка на вероятността за събиране на договорените суми от страна на предприятието съгласно условията на дадения договор; б) идентифициране на отделните задължения за изпълнение по договора за стоки или услуги – ограничаемостта им от останалите поети ангажименти по договора, от които клиентът би черпил изгоди; в) определяне на цена на сделката – сумата, която предприятието очаква, че има право да получи срещу прехвърлянето на съответната стока или услуга към клиента – особено внимание се отделя на видовете променливи компоненти в цената, вкл. финансовия компонент, както и на компонента, получаван в натура; г) разпределение на цената на операцията между отделните задължения за изпълнение по договора – обично на база индивидуалната продажна цена на всеки компонент (стока/услуга); и д) моментът или периодът на признаване на прихода – при успешното изпълнение на задължение по договора чрез трансфериране на контрола върху обещаната стока или услуга, било то в даден момент или за определен период във времето. Въведени са правила и критерии (а) за идентифициране на задължения за изпълнение на базата на конкретни обещания за доставката на стоки или услуги, (б) за идентифициране дали дружество е принципал или агент при предоставянето на стоки или услуги, и (в) при трансфера на лицензии. Въвеждането на този стандарт обично довежда до по-съществени промени: а) при комплексни договори, с обвързани продажби на стоки и услуги – ще е необходимо ясно разграничаване между стоките и услугите на всеки компонент и условие по договора; б) вероятност за промяна на момента на признаване на продажбата; в) увеличаване на оповестяванията; и г) въвеждане на допълнителни правила за признаването на приходи от определен тип договори – лицензии; консигнации; еднократно събиран предварителни такси; гаранции и др. под. Стандартът допуска както пълно ретроспективно приложение, така и модифицирано ретроспективно приложение, от началото на текущия отчетен период (2018 г.), с определени оповестявания за предходните периоди. Ръководството е направило проучване и е определило, че промените чрез новия стандарт оказват влияние върху счетоводната политика, но няма съществени стойностни ефекти и ефекти по отношение класификацията на активите, пасивите, операциите и резултатите на Банката. Ръководството е избрало да приложи модифицирано ретроспективно приложение за първи път на МСФО 15 и да не преизчислява сравнителните данни;

МСС 40 (променен) Инвестиционни имоти – относно трансфери на инвестиционни имоти (в сила за годишни периоди от 01 януари 2018 г., приет от ЕК). Тази промяна е свързана с предоставяне на допълнително пояснение относно условията и критерите, които допускат трансфер на имоти, вкл. такива в процес на изграждане и/или реконструкция и преустройство, към и от категория „инвестиционни имоти“. Такива трансфери са допустими, само когато са изпълнени или resp. когато вече не са изпълнени

ТОКУДА БАНК АД

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

ЗА 2018 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

критериите и дефиницията за инвестиционни имоти и когато са налице доказателства за смяната в употребата им. Промяна в намеренията или плановете на Ръководството не се считат за доказателство за промяна. Промяната може да се прилага перспективно или ретроспективно, при спазването на определените с промяната правила.

За останалите стандарти и тълкувания, посочени по-долу, Ръководството е проучило възможния им ефект и е определило, че те не биха имали ефект върху счетоводната политика, resp. активите, пасивите, операциите и резултатите на Банката поради това, че тя не разполага/оперира с такива обекти и/или не реализира подобни сделки и транзакции;

МСФО 2 (променен) Плащане на базата на акции – Класификация и оценяване на транзакциите базирани на плащания с акции (в сила за годишни периоди от 01 януари 2018 г., приет от ЕК). Тези промени уточняват три основни въпроса: (а) третирането на условията и ефектите, свързани с придобиване на безусловни права при оценката и отчитането на сделки с плащане на базата на акции, уреждани с парични средства; (б) подход за класификация на споразуменията за плащане на базата на акции с елементи на нетен сътърмънт за целите на удържане на личен данък на лицата от самото предприятие (под формата на инструменти на собствения капитал) – въвеждане на изключение от общото правило за постигане на практическо улеснение тези транзакции да се класифицират така, както биха се отчели без опцията за нетен сътърмънт; и (в) ново правило за отчитане при модификации на условията на транзакции за плащане на базата на акции, уреждани с парични средства към акции, уреждани чрез издаване на инструменти на собствения капитал;

МСФО 4 (променен) Застрахователни договори (в сила за годишни периоди от 01 януари 2018 г., приет от ЕК). Тази промяна е свързана с необходимостта от синхронизиране на отчитането при дружества, които издават застрахователни договори и които попадат и в обхвата на МСФО 9, но преди въвеждането на предстоящия МСФО 17. Тя установява две опции на подход – подход на покриване и подход на временно отсрочване (при определени условия) на МСФО 9. И двете опции са валидни до влизането в сила на новия МСФО 17. Той не е приложим за дейността на Банката;

Подобрения в МСФО Цикъл 2014-2016 (м. декември 2016 г.) – подобрения в МСФО 1 и МСС 28 (в сила за годишни периоди от 01 януари 2018 г., приети от ЕК). Тези подобрения внасят частични промени и редакции в съответните стандарти, основно с цел да премахнат съществуваща непоследователност или неясности в приложението на правилата и изискванията на отделните стандарти, както и да се внесе по-прецизна терминология на понятия. Основно промените са насочени към следните обекти или операции: а) отменяне на някои изключения за прилагане на МСФО 1 по отношение на МСФО 7, МСС 19 и МСФО 10; и б) изборът на фондове за рисков капитал или други подобни предприятия относно оценката на техните участия в асоциирани или съвместни дружества по справедлива стойност в печалбата или загубата следва да бъде правен на ниво индивидуална инвестиция в асоциирано или съвместно дружество, при първоначалното признаване (МСС 28);

КРМСФО 22 – Сделки с чуждестранна валута и авансови плащания (в сила за годишни периоди от 01 януари 2018 г., прието от ЕК). Това разяснение се отнася за отчитането на транзакции или части от транзакции в чуждестранна валута при получаването на авансови плащания, преди признаването на самия актив, разход или приход. В тези случаи предприятието отчита първо немонетарен актив по предплатени суми (предплащания по доставки на активи или услуги) или немонетарно задължение по отсрочени приходи (получени аванси от клиенти по продажби). При получаването на такива авансови плащания в чужда валута датата на транзакцията се използва за определяне на обменния курс, а ако има множество плащания – дата на транзакцията се определя за всяко отделно плащане. След това разяснението уточнява, че при първоначалното признаване на съответния актив, разход или приход, в резултат на транзакция по авансово плащане/получаване или на серията от транзакции от плащания/получаване в чуждестранна валута, датата на транзакцията е датата на първоначалното признаване на немонетарния актив или пасив (при еднократно плащане/получаване) или е датата на всяко плащане/получаване. Това тълкуване може да се прилага с пълна ретроспекция или перспективно, в два варианта: а) от началото на отчетния период, за който то се прилага за първи път; или б) от началото на предходния период преди периода, през който за първи път то се прилага.

Към датата на издаване за одобряване на този финансов отчет са издадени, но не са все още в сила за годишни периоди, започващи на 1 януари 2018 г., няколко нови стандарти и разяснения, както и променени стандарти и разяснения, които не са били приети за по-ранно приложение от Банката. От тях Ръководството е преценило, че следните биха имали потенциален ефект в бъдеще за промени в счетоводната политика и класификацията и стойностите на отчетни обекти във финансовите отчети на Банката за следващи периоди,

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2018 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

а именно:

МСФО 16 Лизинги (в сила за годишни периоди от 01 януари 2019 г., приет от ЕК). Този стандарт е с изцяло променена концепция. Той въвежда нови принципи за признаване, измерване и представяне на лизинга чрез налагане на нов модел с цел да осигури по-достоверно и адекватно представяне на тези сделки най-вече при лизингополучателя. Стандартът ще замени действащия до този момент стандарт за лизинга – МСС 17. а) При лизингополучателите водещият принцип на новия стандарт е въвеждането на еднотипен модел на счетоводно балансово третиране на лизинга – за всички лизингови договори с реална продължителност от повече от 12 месеца ще се признава актив под формата на „право на ползване”, който ще се амортизира за периода на договора, и респективно, ще се отчита финансов пасив за задължението по тези договори. Това е и съществената промяна спрямо текущата отчетна практика. За краткосрочни или на много ниска цена лизинги се допуска изключение и запазване на досегашната практика; б) При лизингодателите няма да има съществени промени в отчетната практика и те ще продължат да отчитат лизингите аналогично на правилата на стария стандарт МСС 17 – като оперативни и финансови. Доколкото новият стандарт дава по-цялостна концепция, следва да се направи и от тяхна страна един по-подробен анализ на условията на договорите и е възможно и при тях (лизингодателите) да настъпят основания за рекласификация на определени лизингови сделки. Новият стандарт изисква разширяване на оповестяванията. Ръководството е направило проучване и е определило, че промените чрез новия стандарт оказват влияние върху счетоводната политика и върху стойностите и класификацията на активите, пасивите, операциите и резултатите на Банката във връзка с оперативните лизинги на Банката в качеството ѝ на лизингополучател. Ефектите от направените от него анализи и предварителни преизчисления и рекласификации са оповестени в Приложение 2.4. Ръководството е избрало да приложи модифицирано ретроспективно приложение за първи път на МСФО 16 и да не преизчислява сравнителните данни;

МСФО 9 (променен) – Финансови инструменти – относно случаи на негативни компенсации при предсрочно погасяване и модификации на финансови пасиви (в сила за годишни периоди от 01 януари 2019 г., приет от ЕК). Тази промяна покрива два въпроса: а) изменя настоящите изискванията на МСФО 9, като позволява класифицирането на определени финансови активи по амортизирана стойност и преминаването им на теста СПГЛ, независимо от наличието на условия за предсрочно погасяване с негативна компенсация. Негативна компенсация е налице, когато условията по договора позволяват на дължника да плати предсрочно инструмента преди неговия падеж, и предсрочно платената сума може да е различна от останалите неплатени главница и лихви, но тази негативна компенсация трябва да е разумна и релевантна за ранното прекратяване на договора. Предварителното плащане само по себе си не е достатъчен индикатор заоценка, т.е. е важно е да се прецени спрямо текущо преобладаващия лихвен процент, и спрямо него – сумата на предплащането може да е и в полза на страна, инициирала го. Важно е изчисляването на компенсацията да е последователно като подход и при санкция за по-ранно плащане, и при полза от по-ранно плащане. Също така съответният актив следва да е в категорията „държан за събиране на паричните потоци“ съгласно бизнес модела на предприятието; б) потвърждава, че когато даден финансов пасив, отчитан по амортизирана стойност, е модифициран без да се отписва, то ефектът от тази модификация трябва да се признае в печалбата или загубата. Ефектът се измерва като разлика между оригиналните договорени парични потоци и тези, след модификацията, дисконтирани по оригиналния ефективен лихвен процент;

Промени в МСС 1 Представяне на финансово отчети и МСС 8 Счетоводна политика, промени в приближителните оценки и грешки (в сила за годишни периоди от 01 януари 2020 г – не са приети от ЕК). Тези промени касаят прецизиране определението за „същественост“, посочено в двата стандарта. Според тях новото определение за същественост е: „информацията е съществена, ако пропусната, представена неточно или прикрита, би могло в разумна степен да се очаква да повлияе на решенията на основните потребители на финансовите отчети с обща цел, които предоставят финансова информация за дадено отчетно предприятие“. Налице са три нови аспекти от определението, които следва да бъдат отбелязани: а) „прикриване“ – настоящото определение се фокусира само върху пропускане и неточно представяне. Заключението на СМСС е, че прикриването на съществена информация може да има същия ефект като пропускане на съществена информация; б) „очакване в разумна степен да се повлияе на решенията на основните потребители“ – настоящото определение се отнася до „би могло да повлияе“, което според СМСС може да се приеме, че се изисква твърде много информация, тъй като почти всичко „би могло да повлияе“ върху решенията на някои потребители, дори вероятността да е минимална; и в) „основни потребители“ – настоящото определение се отнася само до „потребители“, което според СМСС може да бъде прието твърде широко, т.е. да се вземат предвид всички възможни ползватели на финансовите отчети, когато се решава каква информация да се оповести. Също така, посочват се изрично пет начина за прикриване на съществена информация: а) използване на език за съществен елемент, който е уклончив или неясен; б) информация за съществен елемент, сделка или събитие, която е разпръсната на различни места във финансовите отчети; в)

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2018 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

несходни елементи, сделки и събития, по същество, които неподходящо са представени съвкупно; г) сходни елементи, сделки и събития, които неподходящо са представени самостоятелно; и д) съществена информация е скрита чрез несъществена информация до такава степен, че става неясно коя информация е съществена;

MCC 19 (променен) – Доходи на наети лица (в сила за годишни периоди от 01 януари 2019 г., приет от ЕК). Тази промяна уточнява, че в случаи на промени в плановете за дефинирани доходи, съкращаване или уреждане, в определянето на разходите за текущ трудов стаж и разходите за лихви за периода след преоценката, Банката е длъжна да използва заложените в нея предположения. Допълнително са включени изменения в оповестяването на ефекта при промени в плановете за дефинирани доходи, съкращаване или уреждане във връзка с горната граница(тавана) на актив по плана;

KPMСФО 23 (променен) Несигурности при третирането на данъци върху дохода (в сила за годишни периоди от 01 януари 2019 г., прието от ЕК). Това разяснение дава насоки за счетоводното третиране и отчитане на данъците върху дохода по MCC12, когато са налице определени несигурности по данъчното третиране. То не засяга данъци и други държавни вземания и такси, извън MCC12, нито включва специални изисквания относно лихви и други санкции, асоциирани с несигурности по данъци. Разяснението покрива следните въпроси: а) дали предприятието да преценява отделно несигурности по данъчното третиране; б) допусканията, които предприятието прави за проверка и оценка на данъчното третиране от данъчните власти; в) как предприятието определя данъчната печалба или загуба, данъчните бази, неизползваните данъчни загуби, данъчните ставки и неизползваните данъчни кредити; г) как предприятието преценява и третира промените във фактите и обстоятелствата; и д) подходът на предприятието дали ще преценява отделните несигурности на данъчното третиране поотделно или в комбинация с други;

Промени в Концептуалната рамка за финансово отчитане (в сила за годишни периоди от 01 януари 2020 г., не са приети от ЕК). Тези промени включват преработени дефиниции за „актив“ и „пасив“, както и нови насоки за тяхното измерване, отписване, представяне и оповестяване. Промените в Концептуалната рамка са съпроводени с изменения в някои препратки към нея в Международните стандарти за финансово отчитане, в т.ч. МСФО 2, МСФО 3, МСФО 6, МСФО 14, MCC 1, MCC 8, MCC 34, MCC 37, MCC 38, KPMСФО 12, KPMСФО 19, KPMСФО 20, KPMСФО 22 и ПКР 32. Част от препратките насочват към коя версия на Концептуалната рамка следва се отнасят изявленията в посочените стандарти (рамката на KMCC, приета от CMCC през 2001 г., рамката на CMCC от 2010 г. или новата ревизирана рамка от 2018 г.), други изрично посочват, че дефинициите в стандарта не са актуализирани в съответствие с новите изменения в рамката.

Ръководството е в процес на проучване, анализ и оценка на ефектите от направените промени в Концептуалната рамка и горепосочените стандарти (с изключение на МСФО16), които ще окажат влияние върху счетоводната политика и върху стойностите и класификациите на активите, пасивите, операциите и резултатите на Банката в следващите отчетни периоди.

Допълнително, за посочените по-долу нови стандарти, променени стандарти и приети тълкувания, които са издадени, но все още не са в сила за годишни периоди започващи на 1 януари 2018 г., Ръководството е преценило, че следните не биха имали потенциален ефект за промени в счетоводната политика и класификацията и стойностите на отчетни обекти във финансовите отчети на Банката, а именно:

МСФО 17 Застрахователни договори (в сила за годишни периоди от 01 януари 2021 г., не е приет от ЕК). Този стандарт е изцяло нов счетоводен стандарт за всички видове застрахователни договори, вкл. за някои гаранции и финансови инструменти, като обхваща правила за признаване и оценяване, за представяне и оповестяване. Стандартът ще замени действащия до този момент стандарт за застрахователните договори – МСФО 4. Той установява нов цялостен модел за отчитането на застрахователните договори, покриващ всички релевантни счетоводни аспекти. Той не е приложим за дейността на Банката.

MCC 28 (променен) – Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия – относно дългосрочни участия в асоциирани и съвместни предприятия (в сила за годишни периоди от 01 януари 2019 г. приет от ЕК). Тази промяна уточнява, че предприятието следва да прилага МСФО 9, включително изискванията за обезценка, относно участията в асоциирани или съвместни предприятия, които формират нетната инвестиция с тези дружества, и за които не се прилага отчитането по метода на собствения капитал. Промяна в намеренията или плановете на Ръководството не се считат за доказателство за промяна.

МСФО 10 (променен) – Консолидирани финансови отчети и MCC 28 (променен) – Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия – относно продажби или апорт на активи между инвеститор и негови асоциирани или съвместни предприятия (с отложена ефективна дата на влизане в сила, подлежаща на

ТОКУДА БАНК АД

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

ЗА 2018 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

определене от СМСС). Тези промени са насочени към решаването на счетоводното третиране на продажбите или апортите на активи между инвеститор и негови асоциирани или съвместни предприятия. Те потвърждават, че счетоводното третиране зависи дали продаваните активи или апортирани немонетарни активи, конституират или не по същество „бизнес“ по смисъла на МСФО3. Ако тези активи като съвкупност не отговарят на определението за „бизнес“ инвеститорът признава печалба или загуба до процента, съответстващ на дела на другите несвързани инвеститори в асоциираното или съвместното предприятие. В случаите когато се продават активи или се апортират немонетарни активи, които като съвкупност са „бизнес“, инвеститорът признава изцяло печалбата или загубата от транзакцията. Тези промени ще се прилагат перспективно. СМСС отложи началната дата на приложение на тези промени за неопределено време.

Подобрения в МСФО Цикъл 2015-2017 г. (м. декември 2017 г.) – подобрения в МСС 23, МСС 12 и МСФО 3 във връзка с МСФО 11 (в сила за годишни периоди от 01 януари 2019 г., приети от ЕК). Тези подобрения внасят частични промени и редакции в съответните стандарти, основно с цел да премахнат съществуваща непоследователност или неясноти в приложението на правилата и изискванията на отделните стандарти, както и да се внесе по-прецизна терминология на понятия. Основно промените са насочени към следните обекти или операции: а) поясняват, че когато едно предприятие придобива контрол над бизнес, който е съвместна дейност, то следва да преизчисли (проеоценни) предишно държаните си дялове в този бизнес при прилагане на МСФО 3. Също така се уточнява, че когато едно предприятие придобие съвместен контрол в бизнес, който е съвместна дейност, то не следва да преизчислява предишно държаните дялове в него при прилагане на МСФО 11; б) поясняват, че всички данъчни последици от данъци върху доходи от дивиденти (т.е. при разпределение на печалбата) следва да се посочат в печалбата или загубата независимо как са възникнали – при прилагането на МСС 12; и в) поясняват, че ако при заеми със специални цели за финансиране на определен квалифициран актив, останат непогасени след като активът стане готов за предвидената употреба или продажба, тези заеми стават част от финансиращите средства с общо предназначение, когато се изчислява нормата за капитализация по реда на МСС 23.

МСФО 3 (променен) – Бизнес комбинации (в сила за годишни периоди от 01 януари 2020 г., не е приет от ЕК). Тази промяна касае даденото в приложението към стандарта определение за „бизнес“ и е свързана с трудностите, които придобиващото предприятие среща в преценката дали се придобива бизнес или съвкупност от активи. Изменението цели: а) да изясни, че за да бъде определен като бизнес, придобитият набор от дейности и активи трябва да включва като минимум вложените ресурси и оперативни процеси, които заедно водят до създаването на продукт; б) да се стеснят дефинициите за „бизнес“ и за „продукт“, като се съсредоточат до стоките и услугите, предоставяни на клиента и като се отнеме фокусът върху способността за намаляване на разходите; в) да добави насоки и илюстративни примери, които да помогнат на предприятията в преценката дали е придобит оперативен процес; г) да премахне изискването за оценка за това дали пазарните участници са в състояние да заменят липсващите ресурси и оперативни процеси в придобиваното предприятие, за да продължат да създават продукт, и д) да се добави опцията за т.нр. тест за концентрация, който позволява опростена оценка за това, дали дадена съвкупност от дейности и активи е бизнес, или не.

2.3. Ефекти от първоначално прилагане на МСФО 9 Финансови инструменти и МСФО 15 Приходи от договори с клиенти

2.3.1. МСФО 9 Финансови инструменти

На 01 януари 2018 г., Ръководството на Банката е извършило оценка на бизнес моделите, в които са ангажирани отделните финансови активи, държани от Банката и е направило за тях нова класификация, вече в съответните категории съгласно МСФО 9.

При управлението на финансовите активи, Банката прилага бизнес моделите описани детайлно в Приложение 3.2.

По отношение на обезценката в зависимост от наличието на значително увеличен кредитен риск след първоначално признаване и на кредитна обезценка след първоначално признаване, кредитните експозиции се отчитат във фази съгласно изискванията на МСФО 9. Детайлно описание на политиката на Банката е представено в Приложения 3.2 и 30.2.

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2018 ГОДИНА
всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

Ефектите от направените рекласификации на 01 януари 2018 г. спрямо категориите за оценяване в МСС 39, както и стойностния ефект от първоначалното прилагане на МСФО 9 към 1 януари 2018 г. са както следва:

	МСС 39		МСФО 9		МСФО 9 Категория	
	Категория	Сума	Рекласификация	Ефекти от премиум/депремум		
ФИНАНСОВИ АКТИВИ						
Парични средства и вземания от Централната банка						
Кредити и вземания към кредити и вземания	70,362	-	(13)	70,349	финансови активи по амортизирана стойност	
Дългови ценни книжа	25,114	-	(7)	25,107	финансови активи по амортизирана стойност	
Капиталови ценни книжа	13,949	(13,949)	-	-	финансови активи по справедлива стойност в печалбата и загубата	
Дългови ценни книжа	177	4	2	183	финансови активи по справедлива стойност в печалбата и загубата	
Кредити и вземания на разположение за продажба	60,504	13,949	-	74,453	финансови активи по справедлива стойност през ДВД	
Капиталови ценни книжа	297	(4)	-	293	финансови активи по справедлива стойност през ДВД	
Кредити и вземания от клиенти	181,384	-	(618)	180,766	финансови активи по амортизирана стойност	
Общо финансови активи	351,787	-	(636)	351,151		
ФИНАНСОВИ ПАСИВИ						
Депозити от банки	191	-	-	191	финансови пасиви по амортизирана стойност	
Прорезии за очаквани кредитни загуби по договори за финансова гаранция и ангажименти по кредити	-	-	(10)	(10)	(10) нетриложимо	
Депозити от клиенти	340,944	-	-	340,944	финансови пасиви по амортизирана стойност	
Общо финансови пасиви	341,135	-	(10)	341,125		

ТОКУДА БАНК АД

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

ЗА 2018 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

Връзката между провизиите за обезценка, отчитани по МСС 39 към 31 декември 2017 г. и началното салдо на очакваните кредитни загуби съгласно МСФО 9 към 01 януари 2018 г. е както следва:

Оценявана категория	Обезценка по МСС 39 /Провизии по МСС 37	Преизчис- ление	Обезценка по МСФО 9
Парични средства и вземания от Централната банка	-	13	13
Кредити и вземания от банки	-	7	7
Дългови ценни книжа по справедлива стойност през ДВД	-	170	170
Кредити и вземания от клиенти	18,563	618	19,181
Ангажименти по кредити и договори за финансови гаранции	-	10	10
Общо	18,563	818	19,381

Ефектите върху натрупаната загуба на Банката на 01 януари 2018 г. от прилагането на МСФО 9 за първи път е както следва:

Крайно салдо към 31.12.2017 г. (оригинално отчетно по счетоводна политика за 2017 г.)	(28,107)
Начисляване на провизия за обезценка за очаквани кредитни загуби на:	
парични средства и парични еквиваленти	(13)
кредити и вземания от банки	(7)
кредити и вземания от клиенти	(618)
дългови ценни книжа по справедлива стойност през ДВД	(170)
ангажименти по кредити и договори за финансови гаранции	(10)
Прехвърляне на преоценъчен резерв на рекласифицирани капиталови ценни книжа	2
Начално салдо на 01.01.2018 г. след преизчисление от прилагането на МСФО 9	(28,923)

2.3.2. МСФО 15 Приходи от договори с клиенти

Прилагането на стандарта няма съществен стойностен или класификационен ефект върху финансовите отчети, респ. отчетените активи и пасиви, и собствен капитал на Банката към 01 януари 2018 г.

2.4. Потенциални ефекти от прилагането на новия МСФО 16 Лизинг

МСФО16 е задължителен за приложение за финансовата година, започваща на 01 януари 2019 г. Банката е решила да не го прилага по-рано. Тя е избрала модифицирано ретроспективно приложение на новите правила на стандарта, от 01 януари 2019 г. Сравнителните данни за годината (2018 г.), предшестваща първоначалното прилагане няма да бъдат преизчислявани.

Банката е прегледала и анализирала всички лизингови споразумения според изискванията на новия стандарт. Стандартът ще засегне основно оперативните лизинги на Банката в качеството й на лизингополучател.

Според приблизителната оценка към 31 декември 2018 г. Банката има неотменими ангажименти по 25 бр. договори за оперативен лизинг, за които ще признае „актив с право на ползване“. Всички останали договори са свързани с плащания по лизингови договори на ниска стойност, които ще продължат да се признават по линеен метод като текущ разход в печалбата или загубата.

Потенциалните ефекти от промяната на счетоводната политика поради въвеждането на МСФО 16 са представени както следва:

- Банката очаква да признае активи „право на ползване“ приблизително в размер на 3,695 х.лв. на 1 януари 2019 г. и съответно задължения по лизинг на същата стойност. Банката ще оцени активите „право на ползване“ на всички лизингови договори по сума, равна на задълженията по лизинги, коригирана със сумата на всички авансово платени или начислены лизингови плащания, признати непосредствено преди датата на първоначално прилагане (31 декември 2018 г.);
- Промяната на счетоводната политика поради въвеждането на МСФО 16 на 01 януари 2019 г. няма да

ТОКУДА БАНК АД

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

ЗА 2018 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

- има ефект върху нетните активи на Банката;
- Банката очаква намаление в нетната печалба за 2019 г. приблизително с 10 хил.лв., в резултат от прилагането на новия стандарт;
- Нетните парични потоци за 2019 г. от оперативна дейност ще се увеличат, а нетните парични потоци от финансова дейност ще се намалят приблизително с 1,068 хил.лв., тъй като плащанията за главници по договорите за лизинг ще се отчитат изцяло към финансовата дейност.

2.5. База за оценяване

Годишният финансов отчет на Банката е изготвен на база историческата цена с изключение на финансовите активи за търгуване, финансовите активи, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход (финансови инструменти на разположение за продажба към 31 декември 2017 г.), и инвестиционните имоти, които са оценени по справедлива стойност.

2.6. Действащо предприятие

Финансовият отчет на Банката е изготвен при спазване на принципа за действащо предприятие. В резултат от операциите на Банката в предходни отчетни периоди са натрупани загуби, които могат да породят съмнение относно възможностите да продължи дейността си като действащо предприятие. Независимо от натрупаните загуби, Ръководството е анализирало способността на Банката да продължи да функционира в бъдеще и е предприело действия за укрепване на нейните позиции чрез оптимизиране на банковите продукти и услуги, подобряване структурата и качеството на активите и разходите, което ще създаде условия за генериране на бъдещи доходи. Целите, на които се базират стратегическите планове за развитието на Банката са:

- подобряване на структурата на активите и пасивите чрез:
  - годишен ръст на кредитния портфейл с устойчиви темпове;
  - намаляване на дела на необслужваните кредити до нива средни и по-ниски от тези на банковата система;
  - намаляване дела на придобитите активи;
  - контролиран размер на клиентските депозити с цел намаляване на разходите за ресурс при запазване на стабилно финансиране;
- постепенно увеличаване на средната доходност от работещия портфейл;
- ограничаване на разходите за обезценка на кредитите и вземания от клиенти посредством подобряване на качеството на новоотпуснатите кредити;
- ръст в приходите от такси и комисионни;
- стриктен контрол на оперативните разходи;
- оптимизиране на офисната мрежа;
- активен маркетинг на продуктите на Банката;
- подобряване на качеството и ефективността на обслужване чрез повишаване квалификацията на служителите.

Към 31 декември 2018 г. Ръководството смята, че не е налице съществена несигурност по отношение на способността на Банката да продължи дейността си като действащо предприятие. Допълнително, Банката е обект на текущо наблюдение и регуляция от БНБ по отношение на всички нейни лицензирани дейности, финансов статус и стабилитет.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА

3.1. Приблизителни счетоводни оценки

Изготвянето на финансовите отчети изисква Ръководството да прави оценки и разумни предположения, които влияят върху балансовите стойности на активите и пасивите, приходите и разходите за периода, и оповестяването на условните активи и задължения. Тези оценки и предположения се основават на наличната информация към датата на изготвяне на финансовия отчет и бъдещите действителни резултати е възможно да се различават от тези оценки.

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2018 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

Основните предположения, допускания и преценки, приложени в настоящите финансов отчет са следните:

3.1.1. *Определяне на очаквани кредитни загуби за финансови активи с нисък кредитен риск*

За инструменти с нисък кредитен риск се приемат такива, за които рисъкът от неизпълнение е нисък, способността на контрагента да изпълнява договорните си задължения в краткосрочен план е стабилна, негативни промени в дългосрочен план на икономическите условия е малко вероятно да променят способността за изплащане на задълженията. За краткосрочните вземания от банки и дълговите инструменти, отчитани по справедлива стойност в ДВД, Банката приема, че вероятността от настъпване на неизпълнение е малко вероятна, поради което определя за тях 12 месечни кредитни загуби. В случай, че в последващи отчетни периоди критериите за нисък кредитен риск престанат да бъдат изпълнени, Банката извършва анализ по отношение на промяната в кредитния риск спрямо първоначалното признаване, за да прецени необходимостта от определяне на коректив за загуби за целия срок на инструмента. Определянето на инструментите като такива с нисък кредитен риск изисква преценка. При формирането на тази преценка, Банката използва цялата разумна и аргументирана информация, която е достъпна без извършване на излишни разходи или усилия. (Приложение 30.2).

3.1.2. *Определяне на очаквани кредитни загуби от кредити и вземания от клиенти*

При определяне на очакваните кредитни загуби от кредити и вземания от клиенти Банката прилага общия подход на МСФО 9 на база вътрешно разработени политики, правила, модели и техники за изчисление. Банката класифицира финансовите си активи в три рискови фази в зависимост от промените в кредитния риск след първоначалното признаване на актива и съответно оценява очакваните кредитни загуби на база 12-месечната вероятност от неизпълнение, ако няма промяна на кредитното качество (Фаза1) и на база на вероятността от неизпълнение за целия срок на инструмента (Фаза2 и Фаза3), при наличие на значително увеличение на кредитния риск. При определяне доколко значително е увеличен кредитния риск спрямо първоначалното признаване на актива Банката използва цялата разумна и аргументирана информация, която е достъпна без извършване на излишни разходи или усилия.

Загубата при неизпълнение е преценка за вредите, които би претърпяла Банката при настъпване на събитие по неизпълнение и се базира на разликата между договорните парични потоци и паричните потоци, които Банката очаква реално да получи, включително от обезпечения и други кредитни улеснения. Съществена преценка е необходима при определянето на времето и размера на очакваните парични потоци, включително при определяне на стойността на обезпечението. Ръководството използва преценки, базирани на исторически опит от загуби за активи, на които е присъщ кредитен риск и обективни обстоятелства за обезценка. Този процес изисква допускания, свързани с очакваните бъдещи парични потоци, стойност на обезпеченията, очакван период на реализация на обезпеченията, очаквана стойност на изменение на цените на недвижимите имоти през периода на продажба, отбив в зависимост от типа на имота.

При определяне размера на очакваните кредитни загуби Банката използва прогнозна информация относно очакваните промени в бъдеще на определени икономически условия и показатели и предположения как промените в тези показатели биха повлияли върху вероятността от неизпълнение. Банката е разработила вътрешни модели за определяне на вероятността от неизпълнение по кредити, базирани основно на историческа информация, за период за който такава е налична. Оценката за корелацията между историческите проценти на допуснато неизпълнение и прогнозните икономически показатели представлява съществена приблизителна оценка. Приложение 30.2 описва процеса, прилаган от Банката за управление на кредитния риск и определяне на очакваните кредитни загуби за кредити и вземания от клиенти;

3.1.3. *Определяне на справедлива стойност на финансовите инструменти*

Когато справедливите стойности на финансовите активи и пасиви в отчета за финансовото състояние, не могат да бъдат получени от активни пазари, те се определят с помощта на различни техники за оценяване, които включват използването на математически модели. Базовите данни за тези модели са извлечени от индикатори, които се наблюдават на финансовите пазари, където това е възможно, в противен случай се правят допускания за установяване на справедливи стойности (Приложение 30.5);

3.1.4. *Признаване на данъчни активи*

При признаването на отсрочените данъчни активи от Ръководството на Банката е оценявана вероятността отделните намаляеми временни разлики да имат обратно проявление в бъдеще и възможностите на Банката да генерира в перспектива достатъчно данъчни печалби за тяхното компенсиране срещу тези печалби. В

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2018 ГОДИНА
всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

результат на този анализ то е взело решение да не признава активи по отсрочени данъци в годишния финансов отчет (Приложение 16).

3.1.5. Класификация и оценка на придобитите активи от обезпечения

Придобитите активи, които преди придобиването са обезпечавали предоставени кредити са класифицирани от Банката като активи за продажба, инвестиционни имоти или други активи, придобити от обезпечения. При първоначалното придобиване на тези активи Ръководството на Банката прави преценка относно тяхната класификация на база намеренията и възможностите за тяхното бъдещо ползване и/или реализация. Ръководството преразглежда ежегодно към датата на изготвяне на годишния финансов отчет своите допускания и преценки на база съществуващите обстоятелства и при необходимост активите се прекласифицират. Според приетата счетоводна политика на Банката, активите които са класифицирани като активи за продажба или като други активи, придобити от обезпечения се оценяват последващо по по-ниската от балансовата им стойност и тяхната справедлива стойност, намалена с разходите за продажба. За определяне на справедливата стойност на активите за продажба и другите активи, придобити от обезпечения, Банката ползва оценки от независими външни оценители. Придобитите активи, които са класифицирани като инвестиционни имоти се оценяват последващо по справедлива стойност, като за определянето ѝ Банката използва оценки на независими външни оценители, притежаващи подходяща професионална квалификация и необходимия опит за оценка на аналогични активи. Приложението на оценъчните подходи и техники, както и използваните входящи данни за всеки случай на измерване на справедлива стойност, са обект на задължително обсъждане и координиране между външните експерти-оценители и специалисти по оценките в Банката, както и приемането на издаваните оценителски доклади – особено по отношение на съществените предположения и крайните заключения (Приложение 30.5).

3.2. Финансови инструменти

3.2.1. Финансови активи

3.2.1.1. Признаване на финансови активи

Обичайно Банката признава в отчета за финансовото състояние финансовите активи на "датата на търгуване" – датата, на която се е обвързала да закупи съответните финансови активи. Това включва сделките по регулирана рамка – покупки и продажби на финансови активи, които предполагат уреждането на сделката и прехвърлянето на активите да става по общоприет начин, установен законово или като конвенция на съответния пазар. Кредитите и вземанията от клиенти се признават при прехвърляне на средствата по сметката на клиента. Съответно, Банката признава задължение към клиенти при постъпване на средства в Банката.

3.2.1.2. Първоначална оценка на финансови активи

Всички финансови активи първоначално се оценяват по тяхната справедлива стойност плюс преките разходи по транзакцията, с изключение на финансовите активи по справедлива стойност през печалбата и загубата. Търговски и други вземания се оценяват по тяхната фактурна стойност (цена на сделката).

Когато справедливата стойност на финансовите инструменти при първоначалното признаване се различава от цената на сделката (операцията), тогава Банката признава разликата в текущата печалба или загуба при следните условия:

- ако справедливата стойност е определена чрез оценъчна техника базирана на данни, които са наблюдавани за пазарните участници, разликата се признава още в ден 1 в текущата печалба или загуба; и
- ако справедливата стойност е определена чрез оценъчна техника, базирана на данни, които не са наблюдавани, разликата не се признава в текущата печалба или загуба до момента, докато данните станат наблюдавани или финансовият инструмент бъде изписан.

3.2.1.3. Класификация и последваща оценка на финансови активи

Счетоводна политика, приложима от 01 януари 2018 година

В зависимост от начина на последващо отчитане, Банката класифицира финансовите си активи в една от следните категории:

- финансови активи по амортизирана стойност;

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2018 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

- финансови активи по справедлива стойност през печалбата или загубата;
- финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход с или без прекласификация в печалбата или загубата

Класификацията на финансовите активи се определя на базата на следните две условия:

- бизнес моделът на Банката за управление на финансовите активи;
- характеристиките на договорните парични потоци на финансовия актив.

При управлението на финансовите си активи Банката прилага следните бизнес модели:

- **Бизнес модел с цел събиране на договорни парични потоци** – в рамките на този бизнес модел, Банката държи съответните финансови инструменти до падеж с цел събиране на паричните потоци, определени в сключения договор с издателя на финансовия инструмент /дължника/. Финансовите активи, държани в рамките на този бизнес модел, не са предмет на продажба, освен в единични случаи по изрично решение на Ръководството на Банката. Бизнес моделът не се променя при реализиране на продажби на финансови активи или наличие на очаквания за продажби в бъдеще;
- **Бизнес модел с цел събиране на договорните парични потоци и продажба на финансовите активи** – в рамките на този бизнес модел, Банката държи съответните финансови инструменти с цел събиране на договорните парични потоци, но и с цел продажба на финансовите активи. В сравнение с бизнес модела, чиято цел държане на финансовите активи за събиране на договорни парични потоци, при този бизнес модел се наблюдава по-голяма честота и по-висока стойност на продажбите. Продажбите на финансови активи не са спорадични, а представляват основен фактор за постигане на целта на бизнес модела, но в същото време за тях няма определен праг за честота или стойност на продажбите.
- **Бизнес модел с цел продажба** – в рамките на този бизнес модел, Банката държи съответните финансови инструменти с цел търгуване; въпреки, че за срока на държане, Банката може да получава договорни плащания от различен характер от съответните финансови инструменти, крайната цел е постигане на положителен финансов резултат от разлики в цените на финансовите активи.

Установяването (тестването) на характеристиките и условията на договорните парични потоци (SPPI) е вторият фактор при определяне класификацията на всеки финансов инструмент. Този процес представлява проверка на набор от избрани характеристики по отношение на очакваните договорени парични потоци по сделката, които имат ключово значение за финансовия инструмент. Целта е да се установят активите, за които договорните парични потоци съдържат единствено плащания по главница и лихва (SPPI тест).

За целите на този тест главницата се определя като справедливата стойност на инструмента на датата на първоначалното му признаване и която може да се променя през периода на живота на инструмента. Също така най-същественият елемент на лихвата, който се изследва при тестването е отчетеното в нея възнаграждение на стойността на парите във времето и кредитният риск. При оценките по реда на тестването SPPI Банката прави редица допускания и преценки, и взема предвид серия от фактори, особено променливостта на паричните потоци и рисковете на съответната експозиция.

Процесът по установяване на характеристиките на договорните парични потоци включва:

- определяне и групиране на съответните към съответния бизнес модел финансови активи;
- определяне на подпортфели от инструменти, обхванати от стандартизиранi продукти, за които наличната информация и/или прегледа на продуктовите документации еднозначно показва съответствие с SPPI теста;
- за хомогенни портфели SPPI тестът се базира на преглед на приложимите условия по вътрешни правила, общи условия и договори, и/или извършване на експертна оценка;
- в останалите случаи, SPPI тестът се извършва чрез индивидуален преглед на характеристиките на ниво отделен договор.

Банката е определила следната периодичност за установяване и тестване на характеристиките на договорните парични потоци:

- еднократно, на 01 януари 2018 г., при влизане в сила на МСФО 9 - за съществуващите финансови активи към тази дата;
- при въвеждане на нови стандартизиранi банкови продукти на ниво продуктова документация;
- при възникване на нов инструмент и/или продукт в случаите на специфични и отличаващи се условия от стандартно заложените във вътрешни правила, тарифа, общи условия и договори.

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2018 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

Финансови активи, оценявани по амортизирана стойност

Финансовите активи се оценяват по амортизирана стойност, ако са изпълнени следните две условия:

- активите се управляват в бизнес модел, чиято цел е събиране на договорните парични потоци.
- Съгласно договорните условия на инструмента, на определени дати възникват парични потоци, които са единствено плащания по главница и лихва върху непогасената сума на главницата.

В тази категория Банката отчита парични средства и вземания от Централната банка, кредити и вземания от банки и от клиенти и други оперативни вземания. Амортизираната стойност е първоначалната стойност на инструмента, коригирана с погашенията по главницата и с натрупаната амортизация на разликата между първоначалната стойност и стойността на падеж при използването на метода на ефективния лихвен процент и намалена с коректив за начисленi очаквани кредитни загуби. Лихвеният доход се измерва и признава на база метода на ефективната лихва и се представя в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) на позицията Приходи от лихви. При определяне на очакваните бъдещи парични потоци Банката взема предвид всички договорени условия по сделката, в това число премии, такси и други възнаграждения дължими от контрагента, които влияят пряко върху доходността от сделката и са неразделна част от ефективния лихвен процент.

Финансови активи, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход (ДВД)

В тази категория Банката отчита дългови и капиталови ценни книжа.

Банката класифицира и последващо оценява дългови ценни книжа по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, ако са удовлетворени и следните две условия:

- активите се управляват в бизнес модел, чиято цел е както събиране на договорните парични потоци и продажбата на финансовите активи
- съгласно договорните условия на инструмента, на определени дати възникват парични потоци, които са единствено плащания по главница и лихва върху непогасената сума на главницата.

По отношение на дълговите ценни книжа по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, приходите от лихви, валутната преоценка и загубите от обезценка или тяхното възстановяване се признават в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) и се изчисляват по същия начин както тези за финансовите активи, оценявани по амортизирана стойност. Нереализираните печалби и загуби, произтичащи от промени в справедливата стойност се признават директно в отделен компонент на собствения капитал в отчета за промените в собствения капитал (резерв от финансови активи по справедлива стойност през ДВД) през друг всеобхватен доход. При отписване кумулативната промяна в справедливата стойност, призната в предходни периоди в собствения капитал, се прекласифицира в печалбата или загубата за годината

Банката може да избере да класифицира неотменно дадени капиталови ценни книжа като капиталови инструменти, определени по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, когато те не се държат с цел търгуване. Класификацията се определя на база индивидуален инструмент. Печалбите и загубите от тези финансови активи никога не се прекласифицират в печалбата или загубата. Дивидентите се признават като други приходи в отчета за доходите, когато правото върху плащането бъде установено. Капиталовите инструменти, определени като такива по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, не са обект на тест за обезценка.

Банката е избрала да класифицира в тази категория инвестициите си капиталови инструменти, които има намерение да задържи дългосрочно.

Финансови активи, оценявани по справедлива стойност през печалбата или загубата (Финансови активи, държани за търгуване).

Финансовите активи по справедлива стойност в печалбата или загубата включват финансови активи, държани за търгуване и финансови активи, определени при първоначалното им признаване като такива по справедлива стойност в печалбата или загубата, или финансови активи, които задължително се изисква да бъдат оценявани по справедлива стойност. Финансовите активи се класифицират като държани за търгуване, ако са придобити с цел продажба или повторно придобиване в кратък срок. Деривативите, също се класифицират като държани за търгуване, освен ако не са определени като ефективни хеджингови инструменти. Финансови активи с парични потоци, които не представляват единствено плащания по главницата и лихвата, се класифицират и оценяват по справедлива стойност в печалбата или загубата, независимо от бизнес модела.

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2018 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

Независимо от критериите за дълговите инструменти, които следва да бъдат класифицирани по амортизирана стойност или по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, както е описано по-горе, дълговите инструменти могат да бъдат определени като такива по справедлива стойност в печалбата или загубата при първоначалното им признаване, ако така се елиминира или се намалява съществено счетоводното несъответствие. Финансовите активи по справедлива стойност в печалбата или загубата се представят в отчета за финансовото състояние по справедлива стойност, като нетните промени в справедливата стойност се признават в отчета за доходите (в печалбата или загубата за годината).

Счетоводна политика, приложима до 31 декември 2017 година

Финансови активи и пасиви, държани за търгуване

Това са финансови активи и пасиви, както и всички деривативи (освен тези, посочени като хеджиращи инструменти), които са придобити или с намерението за реализиране на печалба от краткосрочните колебания в цените или в дилърския марж, или с цел реализиране на печалба от продажби в кратки срокове. Тези финансови инструменти първоначално се признават и впоследствие се преоценяват по справедлива стойност. Последващите оценки се извършват въз основа на пазарни котировки. Всички реализирани печалби от операции, както и печалби или загуби от последващи оценки се включват в отчета за всеобхватния доход. Към 31 декември 2017 г. финансовите активи държани за търгуване включват основно български държавни ценни книжа. Покупки и продажба на финансови активи, държани за търгуване се признават на датата на сделката.

Банката използва деривативни финансови инструменти, както за да отговори на финансовите потребности на своите клиенти, действайки като агент, така и за собствените си сделки. Тези инструменти включват сделки по покупка и продажба на валута, на ценни книжа, форуърдни договори и валутни суапи на открития пазар. След първоначалното признаване и оценяване, финансовите инструменти се преоценяват на всяка отчетна дата и се отчитат по тяхната справедлива стойност. Промените в справедливата стойност на деривативните финансови инструменти, държани за търгуване, се включват в отчета за всеобхватния доход.

Към 31 декември 2017 г. няма сделки с деривативни финансови инструменти, които Банката отчита като хеджиране съгласно специалните правила на МСС 39.

Инвестиции, държани до падеж

Инвестициите, държани до падеж, са тези, които имат фиксирана или определяема плащания и фиксиран падеж и за които Банката има положително намерение и възможност да задържи до падеж. Първоначалното признаване се извършва по цена на придобиване, включително с разходите по сделката. Последващата оценка на инвестициите държани до падеж се извършва по амортизирана стойност с използване на метода на ефективния лихвен процент.

Придобиването и отписването на финансови активи, класифицирани като инвестиции държани до падеж се признават на датата на сделката.

Финансови активи на разположение за продажба

Финансовите активи на разположение за продажба са тези недеривативни финансови активи, които не са класифицирани като кредити и вземания, инвестиции държани до падеж или финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата.

Тези активи се оценяват по справедлива стойност, определена на база на котировка на пазарна цена на активен пазар. Капиталовите ценни книжа, за които няма информация за пазарна цена, се представят по цена на придобиване и се следят за обезценка, която се признава в отчета за всеобхватния доход.

Дивидентите от капиталовите инвестиции се отчитат като приход в момента на възникване на основание за тяхното получаване.

Покупки и продажба на финансови активи на разположение за продажба се признават на датата на сделката.

Кредити и вземания

Кредити и вземания са недеривативни финансови активи с фиксирана или определяема плащания, които не се котират на активен пазар и които не са класифицирани в останалите групи. Тези финансови активи се отчитат по амортизирана стойност с използване на метода на ефективния лихвен процент, намалена с обезценки за загуби и несъбирамост.

**ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2018 ГОДИНА**

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

Парични средства и парични еквиваленти

Паричните средства за целите на отчета за паричните потоци се състоят от парични средства в брой, сметки в Централната банка, кредити и вземания от банки – на виждане или с оригинален падеж до 3 месеца.

3.2.1.4. Обезценка на финансови активи

Счетоводна политика, приложима от 01 януари 2018 година

Банката признава коректив за загуби от обезценка на финансови активи, като прилага т.н. модел на „очакваните кредитни загуби“ (OKZ), т.е. коректив за загуба се признава, независимо от това дали е настъпило конкретно събитие на загуба. Моделът се прилага при първоначалното признаване по отношение на всички дългови инструменти, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата, включително вземания по договори за лизинг, кредитни ангажименти и финансови гаранции

OKZ се базират на разликата между договорните парични потоци, дължими съгласно условията на договора, и всички парични потоци, които Банката очаква да получи, дисконтирани с първоначалния ефективен лихвен процент. Очакваните парични потоци включват паричните потоци от продажбата на държаното обезпечение или други кредитни подобрения, които представляват неразделна част от условията на договора.

Когато след първоначалното признаване на актива не е настъпило съществено увеличение на кредитния риск, корективът за загуби се базира на очакваните кредитни загуби, които възникват в резултат на събития по неизпълнение възможни през следващите 12 месеца (12-месечни OKZ). За експозиции, за които е налице значително повишение на кредитния риск от първоначалното признаване, коректив за загуба се признава по отношение на кредитните загуби, очаквани през оставащия срок на експозицията, независимо от момента на възникване на неизпълнението (OKZ за целия срок на инструмента).

Изменението в коректива за загуби се отчита като резултат от обезценка в печалбата или загубата за периода. Когато в последващи периоди кредитното качество на финансовия актив се подобри, така че повече не е налице значително увеличение на кредитния риск спрямо първоначалното признаване на актива, корективът се оценява отново на база на очакваните кредитни загуби за 12 месеца.

Допълнителна информация относно допусканията за определянето на OKZ е представена в Приложения 30.2 и 3.1

Счетоводна политика, приложима до 31.12.2017 година

Обезценка на финансови активи

Към края на всеки отчетен период Банката определя дали са налице обективни доказателства за обезценка на определен финанс актив или група финансови активи. Финанс актив или група финансови активи се считат за обезценени само ако са налице обективни доказателства за обезценка в следствие на едно или повече събития, които са настъпили след придобиване на актива/групата активи и тези събития имат ефект върху очакваните парични потоци на актива/групата активи.

Обективни доказателства за обезценка включват следното:

- Значителни финансови затруднения на емитента/дълъжника;
- Неизпълнение на договор, включително неплащане или забава при плащане на главница или лихви;
- Преструктуриране на дълга поради икономически или юридически причини в следствие на финансови затруднения на емитента/дълъжника;
- Вероятност за фалит или друга финансова реорганизация за емитента/дълъжника;
- Изчезване на активен пазар на финансовия актив поради финансови затруднения на емитента/дълъжника.

Изчезването на активен пазар за дадена ценна книга, т.е. вече не се търгува, не е доказателство за обезценка само по себе си. Понижаването на кредитния рейтинг на даден емитент, както и спад на справедливата стойност на финансов актив под неговата цена на придобиване също не са доказателства за обезценка без наличието на други фактори.

Кредити и вземания

Обезценките за загуби и несъбирамост се оценяват като се отчита специфичният рисков. При определяне на необходимите обезценки, Ръководството отчита множество фактори като икономическите условия в страната, структурата на кредитния портфейл и предишния опит по отношение на необслужваните

ТОКУДА БАНК АД

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

ЗА 2018 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

вземания, качеството и ликвидността на обезпечението.

Обезценките за загуби и несъбирамост се определят като разлика между отчетната стойност на финансия актив и неговата оценена възстановима стойност. За портфели от експозиции със сходни характеристики за кредитен рисък, по които не са налични обективни доказателства за обезценка, Банката изчислява и портфейлна обезценка (възникналата, но неотчетена загуба).

Всяка разлика между отчетната стойност и възстановимия размер на финансия актив (загуба от обезценка и несъбирамост) се отразява в отчета за всеобхватния доход за периода, през който възниква. Намаляването на загуба от обезценка и несъбирамост се отнася към приходите за съответния период. Възстановени суми, отписани преди това, се отчитат като приход в момента на получаването им.

3.2.1.5. Прекласификация на финансови активи

Счетоводна политика, приложима от 01 януари 2018 година

При определени обстоятелства е възможно недеривативни финансови активи, отчитани по справедлива стойност да бъдат прекласифицирани като отчитани по амортизирана стойност и обратно. Такава прекласификация се допуска единствено и само при промяна на бизнес модела, в който се управляват съответните активи. Промяната на бизнес модела се определя от Ръководството на Банката, в резултата на настъпили външни и или вътрешни промени, които са съществени по отношение на оперативната дейност. Промяна може да настъпи и при реорганизация на дейността, вследствие на променени цели на бизнес модела. Промени в първоначалната класификация на финансовите активи се очаква да настъпи в относително редки и ограничени случаи.

Новото отчитане се прилага за бъдещи периоди, след датата на прекласификация, когато е бил променен бизнес моделът, без да се преизчисляват резултатите за предходни отчетни периоди. За дата на прекласификация се счита първият ден от първия отчетен период, следващ промяната на бизнес модела, в резултат на който е възникната прекласификацията.

Счетоводна политика, приложима до 31 декември 2017 година

При прекласификация на финансов актив от категория „държан за продажба“ в категория „държан до падеж“, справедливата стойност на съответния актив на дата на прекласификацията се приема за амортизирана стойност. В последствие активът, както и всяка печалба или загуба, отчетена до датата на прекласификацията в друг всеобхватен доход се амортизират до падеж по метода на ефективната лихва.

Прекласификацията на финансови активи от категория държан за продажба в категория държан до падеж се прави само, когато е налице промяна в намерението и възможността на Банката да държи този актив до падеж.

Банката не може да прекласифицира финансов актив като държан до падеж ако през текущата финансова година или през двете прехождащи я години е продавала или прекласифицирала повече от незначителна част от портфейла държан до падеж преди падежа му.

3.2.1.6. Отписване на финансови активи

Финансовите активи се отписват от отчета за финансовото състояние на Банката, когато: а) договорните права за получаване на парични средства (потоци) от тези активи са изтекли; или б) договорните права са прехвърлени от Банката или тя ги държи, но е поела задължение да прехвърли получените от нея парични потоци на трето лице без съществена забава (така нар. *pass-through* споразумение). Даден трансфер се счита, че води до отписване когато: а) Банката е прехвърлила по същество съществената част от рисковете и ползите от актива на получателя, или б) тя нито е прехвърлила, нито е задържала съществена част от рисковете и ползите, но тя, обаче, е прехвърлила контрола върху актива. Приема се, че Банката е прехвърлила контрола само ако получателят има практическата възможност да се разпорежда свободно и без всякакви ограничения и продава актива на трети несвързани лица.

Ако Банката продължава да държи съществената част от рисковете и ползите асоциирани със собствеността на даден трансфериран финанс актив, или е запазила контрола, тя продължава да признава актива в отчета за финансовото състояние до степента, до която тя е въвлечена в инструмента, но признава и съответното асоциирано задължение (пасив) за получените средства. И двете, и активът и пасивът се оценяват на база и метод, които да отразяват по най-адекватен начин правата и задълженията, които са останали за Банката. Ако продължаващото участие е под формата на гаранция върху прехвърления актив, то се оценява съгласно

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2018 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

политиката за финансова гаранции, а ако е под формата на пут или кол опции – по тяхната справедлива стойност.

3.2.1.7. Модифициране поради съществена промяна в сроковете и условията

Банката модифицира финансовия актив, когато сроковете и условията биват предоговорени до степен, при която може да се потвърди, че на практика се касае за нов актив, а разликата се отчита като печалба или загуба от отписване, доколкото загубата от обезценка не е вече записана. Новосъздадените активи се класифицират като Фаза1 за целите на изчисление на очаквана кредитна загуба (ECL). Когато модифицирането на финансов актив води до отписване на съществуващия финансов актив и последващо признаване на модифицирания финансов актив, модифицирания актив се счита за нов.

При оценката дали да се отпише даден актив, Банката отчита и следните допълнителни фактори: промяна във валутата на кредита, промяна в контрагента, дали промяната е такава, че инструментът вече няма да отговаря на критерия за SPPI тестове (плащания по главница и лихва).

3.2.2. Финансови пасиви и инструменти на собствен капитал

Финансовите пасиви на Банката включват: задължения към банки и клиенти по привлечени депозити, и други текущи задължения.

Банката класифицира своите задължения, дълговите инструменти и инструменти на собствен капитал или като финансовые пасиви или като собствен капитал в зависимост от същността и условията в договор със съответния контрагент относно тези инструменти. Банката определя класификацията на финансовите си пасиви в момента на тяхното възникване. Всички финансови пасиви, притежавани от Банката са класифицирани като финансовые пасиви, последващо оценявани по амортизирана стойност.

Счетоводното третиране на финансовите пасиви се запазва в значителна степен непроменено спрямо регламентираното в МСС 39, с изключение третирането на разликите възникващи от промени в собствения кредитен риск за финансовые инструменти, определени за отчитане по справедлива стойност в печалбата или загубата. Съгласно МСФО 9 тези разлики се отчитат в резерв от финансовые активи, по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, без последващо рекласифиране в отчета за печалбата и загубата, и другия всеобхватен доход.

Първоначално те се признават в отчета за финансово състояние по справедлива стойност, нетно от преките разходи по транзакцията, а последващо – по амортизирана стойност по метода на ефективната лихва.

Разходите за лихви се отчитат текущо в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) систематично за периода на инструмента.

Финансовите пасиви се отписват когато задължението по тях се уреди, отмени или насрещната страна загуби правото си на упражняване.

3.2.3. Нетиране на финансови активи и финансови пасиви

Финансовите активи и пасиви се нетират и нетната сума се отчита в отчета за финансово състояние на Банката само в случаите, когато е налице законно основание признатите суми да се нетират, както и когато съществува намерението те да бъдат уредени на нетна база или реализирането на активите и уреждането на пасивите да бъде извършено едновременно.

3.2.4. Финансови гаранции и неусвоени ангажименти

Условните задължения са задължения възникнали в резултат на минали събития, съществуването на които може да се потвърди само от настъпването или ненастъпването на едно или повече несигурни бъдещи събития, които не могат да бъдат напълно контролирани от Банката или не е вероятно да се появи необходимост от изходящ поток от ресурси за погасяване на задължението. Банката предоставя в хода на обичайната си дейност банкови гаранции с характер на заместител на кредит, гаранции за добро изпълнение, тръжни, митнически гаранции, акредитиви на своите клиенти. Тя ги третира като условни ангажименти до настъпване на събитие, което води до възникване на реално задължение за нея да направи плащане към контрагент на нейния клиент, в чиято полза е издадена съответната гаранция. Такова събитие е предявяване

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2018 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

към Банката за плащане на поетия ангажимент.

Финансовите гаранции се признават първоначално по справедлива стойност, която представлява получената такса (премия). Последващо, задължението на Банката по всяка финансова гаранция се измерва по-високата сума от двете: а) първоначално признатата стойност минус амортизираната част от нея, признатата в печалбата или загубата, и б) обезценката за очаквани кредитни загуби (съгласно МСФО 9) или най-добрата проценка за разходите, които се очакват да се понесат от Банката за уреждане на всяко финансово задължение породено от финансовата гаранция (съгласно MCC39).

Нетният ефект от изменението на приблизителната оценка на очакваните кредитни загуби по предоставени финансови гаранции, акредитиви и неусвоени ангажименти се представя в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината). Таксата, събирана за издавани банкови гаранции се амортизира на линейна база за периода на гаранциите и се представя в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход към статията “приходи от такси и комисионни”.

Неусвоените кредитни ангажименти (улеснения) и акредитивите са ангажименти, при които за поет период от време, Банката се е задължила да осигури на своя клиент кредит по предварително договорени условия. Подобно както е при финансовите гаранции, провизиране по тях са прави когато е налице неотменим обременяващ договор за кредит (съгласно MCC39) и в размер на обезценката за очаквани кредитни загуби (съгласно МСФО 9).

Номиналната стойност на финансовите гаранции, неусвоените кредитни ангажименти (където кредитът е договорен на пазарни условия) и акредитивите не се признават в отчета за финансовото състояние. Тази стойност, заедно с признатите загуби се оповествява в приложението към финансовия отчет (Приложение 30.2)

3.2.5. Вземания и задължения по споразумения с клауза за обратно изкупуване

Банката сключва сделки с ценни книжа за тяхната временна продажба с клауза за обратно изкупуване на бъдеща дата по определена цена.

Вземанията и задълженията по споразумения с клауза за обратно изкупуване се отчитат по цена на придобиване, която представлява пласирани/привлечени от Банката средства, обезпечени със стойността на ценните книжа, заедно с начислените до момента вземания/задължения за лихви по тях.

Продадените ценни книжа с клауза за обратно изкупуване не се отписват от отчета за финансовото състояние на Банката и продължават да се отчитат като финансово активи държани за търгуване. Разликата между цената на продажбата и цената на обратното изкупуване се третира като лихва и се начислява пропорционално за срока на сделката.

3.3. Инвестиционни имоти

Като инвестиционни имоти са представени обекти, за които Банката има намерение да реализира доходи от наеми или капиталови печалби, или и двете.

Инвестиционните имоти се признават като актив, само когато е вероятно бъдещите икономически ползи, свързани с имота да бъдат получени от Банката и когато цената на придобиване може да бъде надеждно определена. Признаването се извършва обично от момента, в който всички ползи и рискове, свързани с актива са прехвърлени към Банката.

Инвестиционните имоти се оценяват първоначално по цена на придобиване, включително разходите по сделката. Текущите разходи, свързани с обслужването на актива не се включват в отчетната стойност, а се отчитат като разход за периода. Подобрения, направени след датата на първоначално признаване се включват в стойността на инвестиционния имот, доколкото отговарят на критериите за признаване на актив.

Банката използва модела на справедливата стойност за представяне на инвестиционните имоти.

Печалбите или загубите от промените в справедливата стойност на инвестиционните имоти се отчитат в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Инвестиционните имоти се отписват от отчета за финансовото състояние, когато се извадят трайно от

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2018 ГОДИНА
всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат. Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на “инвестиционните имоти” се определят чрез сравняването на възнаграждението, на което Банката очаква да има право (приходите от продажбата) и балансовата стойност на актива към датата на която получателят получава контрол върху него.

3.4. Лизинг

Определянето дали дадено споразумение представлява или съдържа лизинг се базира на същността на споразумението. Това изисква оценка на това дали: (а) изпълнението на споразумението зависи от използването на конкретен актив или активи (актива) и (б) споразумението прехвърля правото за използване на актива.

Оперативен лизинг

Лизинг, при който наемодателят продължава да притежава съществената част от всички рискове и стопански изгоди от собствеността върху дадения актив, се класифицира като оперативен лизинг. Плащанията като лизингополучател във връзка с оперативния лизинг се признават като разходи в отчета за доходите на база линеен метод за периода на лизинга и са представени като “разходи за наеми”. Когато договор за оперативен лизинг се прекрати преди изтичане на крайната му дата, платените неустойки се признават за разход в периода, в който договорът е бил прекратен. Активи, предоставени под наем от страна на Банката като лизингодател по договор за оперативен лизинг, се признават в отчета за финансовото състояние в зависимост от техния характер. Приходите от наем по договори за оперативен лизинг се признават на базата на линейния метод в продължение на срока на съответния договор и се представят като “Друг оперативен доход” в отчета за доходите.

Финансов лизинг

Наемните договори, при които лизингополучателят е поел всички съществени рискове и ползи от собствеността върху актива, се класифицират като финанс лизинг. При отдаването на активи на финанс лизинг настоящата стойност на минималните лизингови плащания се признава като вземане. Приходът от лизинг се признава за периода на лизинга, използвайки метода на нетните инвестиции (преди данъчно облагане), което отразява постоянен периодичен процент на възвращаемост. Вземания по споразумения за финансиране в договори за участие във финансов лизинг са включени в статията „Кредити и вземания от клиенти“ в отчета за финансовото състояние.

3.5. Имоти и оборудване и нематериални активи

Имотите (земя и сгради) и оборудването са представени в отчета за финансовото състояние по цена на придобиване, намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка.

Цената на придобиване включва покупната цена и всички преки разходи за придобиването им.

Нематериалните активи се представят по цена на придобиване, намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка.

Банката е определила стойностен праг от 150 лв., под който придобитите активи независимо, че притежават характеристиката на дълготраен актив, се третират като текущ разход в момента на придобиването им.

Амортизацията на сградите и оборудването и нематериалните активи се начислява по линейния метод в течение на очаквания полезен живот на съответните активи, при прилагането на следните годишни норми:

Сгради, инвестиционни имоти	2%
Оборудване	20%
Компютри	20%
Транспортни средства – автомобили	15%
Стопански инвентар	15%
Програмни продукти	15%
Подобрения на наети сгради	съобразно срока на договора, но не по-висок от 33.3%

Определеният срок на годност се преглежда в края на всяка година и при установяване на значителни отклонения спрямо бъдещите очаквания за срока на използването на активите, същият се коригира

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2018 ГОДИНА
всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

проспективно.

Имотите и оборудването и нематериалните активи подлежат на периодична проверка за обезценка при наличие на индикатори за обезценка. В случаите, когато отчетната стойност на актива е по-висока от очакваната му възстановима стойност, активът се обезценява и Банката признава загуба от обезценка.

Имотите и оборудването и нематериалните активи се отписват от отчета за финансовото състояние когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат – при прехвърляне на контрола към получателя на актива.

Печалбите или загубите от продажба на дълготрайни активи се определят чрез сравняването на приходите от продажбата, определени по реда на МСФО 15, и балансовата стойност на актива в отчета за финансовото състояние към датата на продажбата. Печалбите и загубите от продажба се признават в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

3.6. Приходи от лихви и разходи за лихви

Приходите от лихви и разходите за лихви се признават в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) на база принципа на начисляване за всички лихвоносни финансови инструменти.

Приходите от лихви включват: лихви по дългови ценни книжа, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход за 2018 г. (лихви по дългови ценни книжа на разположение за продажба за 2017 г.), лихви по предоставени депозити в други банки, лихви от финансови активи, държани за търгуване, лихви по предоставени кредити и вземания от клиенти, включително и такси и комисионни по предоставени кредити и вземания от клиенти, които са неразделна част от ефективния доход на финансия инструмент.

Разходите за лихви включват: лихви по депозити от клиенти, както и лихви по финансови активи (текущи сметки в други банки) с отрицателна доходност.

В съответствие с МСФО 9 и МСС 39 при признаването на приходите и разходите за лихви се използва методът на ефективния лихвен процент за всички финансови инструменти по амортизирана и по справедлива стойност.

Методът на ефективния лихвен процент представлява метод за определяне на амортизираната стойност на финансов инструмент и за разпределение на прихода/разхода от него за определен период от време. Ефективният лихвен процент е лихвата, която точно дисконтира очакваните бъдещи парични постъпления или плащания (включително всички получени такси и други надбавки или отбиви) за очаквания живот на финансия инструмент или, когато е подходящо за по-кратък период, до балансовата му стойност.

Признаването на лихвен приход за финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход по реда на МСФО 9 е аналогично на признаването на лихвени приходи за финансови активи на разположение за продажба и на държани до падеж съгласно МСС 39.

Счетоводна политика, приложима от 01 януари 2018 година

Лихвеният приход за финансови активи по амортизирана стойност се изчислява чрез прилагане на ефективния лихвен процент върху брутната стойност на финансия актив, с изключение на активите във Фаза3, за които ефективният лихвен процент се прилага върху амортизираната (нетна балансова) стойност на финансият актив.

Счетоводна политика приложима до 31 декември 2017 година

Приходите от лихви и разходите за лихви се признават на пропорционална времева база, чрез използване на метода на ефективния лихвен процент, като се амортизира разликата между сумата при първоначалното признаване на съответния актив или задължение и сумата при настъпил падеж.

3.7. Такси и комисионни

Приходи от такси и комисионни за извършване на банкови и небанкови услуги (основно по разплащателни операции в лева и чуждестранна валута и по откриване на акредитиви и издаване на банкови гаранции) се признават за периода или към момента на изпълнението съобразно условията за прехвърляне на контрола върху услугата.

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2018 ГОДИНА
всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

Приходите от такси и комисионни по банкови гаранции се признават на системна база през периода на съществуване на експозицията, при осигуряване на съпоставимост с разходите за оказване на услугата.

Разходите за такси и комисионни свързани с обслужването на ностро сметки и други сметки при банки се признават обичайно към момента на извършването/консумирането от на услугата, за която се отнасят, освен ако не се консумират за определен период – тогава се признават за периода на систематична база.

3.8. Операции в чуждестранна валута

Сделки, съществени в чуждестранни валути, са трансформирани в лева по курсовете на БНБ за деня на сделката. Вземанията и задълженията в чуждестранна валута се преоценяват ежедневно. В края на годината са преоценени в левова равностойност по заключителните обменни курсове на БНБ, които на по-важните валути към датите на отчета за финансовото състояние са следните:

Вид валута	31.12.2018	31.12.2017
Долари на САЩ	1.70815	1.63081
Евро	1.95583	1.95583

От 1999 г. българският лев е обвързан с еврото, официална валута на Европейския съюз, в съотношение 1 евро за 1.95583 лева.

Нетните печалби или загуби от промяната на валутните курсове, възникнали от преоценката на парични средства и еквиваленти, кредити и вземания, инвестиции в ценни книжа, задължения по депозити и други задължения и от сделки с чуждестранна валута, са отчетени в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) в момента, в който са възникнали.

3.9. Доходи на персонала

Доходите на персонала представляват всички форми на възнаграждение, предоставени от Банката в замяна на положения труд.

Краткосрочните доходи на персонала включват:

- основно възнаграждение за отработено време;
- възнаграждение над основното възнаграждение, определено според прилаганите системи за заплащане на труда;
- допълнително възнаграждение за продължителна работа, извънреден труд и вътрешно заместване;
- други специфични допълнителни възнаграждения, уговорени с индивидуалния трудов договор;
- социални осигуровки и надбавки, включително за платен отпуск по болест, майчинство и др.;
- платен годишен отпуск и други компенсируеми отпуски.

Съгласно изискванията на Кодекса на труда дружествата в страната са задължени при прекратяване на трудовите правоотношения със служител, който е достигнал пенсионна възраст да му изплащат еднократна сума за обезщетение от 2 до 6 работни заплати в зависимост от трудовия му стаж в Банката.

Съгласно МСС 19 Доходи на персонала, Банката признава задължения за обезщетения при пенсиониране, които се изчисляват от лицензиран акционер на базата на кредитния метод на прогнозните единици (Приложение 17). Сумата, отчетена в отчета за финансовото състояние, представлява настоящата стойност на дългосрочните задължения на Банката за обезщетения при пенсиониране.

3.10. Данъци върху печалбата

Банката начислява текущи данъци върху печалбата съгласно българското данъчно законодателство. Данъкът върху печалбата се изчислява на база на облагаемата печалба за периода, определена в съответствие с правилата, установени от Закона за корпоративно подоходно облагане. Номиналната данъчна ставка за България за 2018 г. е 10% (2017 г.: 10%).

Отсрочените данъци върху печалбата се определят чрез прилагане на балансовия метод за определяне на задължението относно всички временни разлики на Банката към датата на финансовия отчет, които съществуват между балансовите стойности и данъчните основи на отделните активи и пасиви.

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2018 ГОДИНА
всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

Отсрочените данъчни пасиви се отчитат за всички временни разлики, подлежащи на данъчно облагане, освен в случаите, когато възникват от първоначалното отчитане на актив или пасив при сделка, за която към момента на сделката не дава отражение, нито на счетоводната, нито на данъчната печалба (данъчна загуба).

Отсрочените данъчни активи се отчитат за всички временни разлики, подлежащи на приспаддане, до степента, до която е вероятно да има налична облагаема печалба, срещу която да се извършат съответните приспаддания по отсрочени данъчни вземания. Това не се отнася за случаите, когато те възникват от първоначалното отчитане на актив или пасив при сделка, за която към момента на сделката не дава отражение, нито на счетоводната, нито на данъчната печалба (данъчна загуба).

Балансовата стойност на всички отсрочени данъчни активи се преглежда на всяка дата на баланса и се редуцират до степента, до която е вероятно те да се проявят обратно и да се генерира достатъчно облагаема печалба или проявяващи се през същия период облагаеми временни разлики, с които те да могат да бъдат приспаднати или компенсирани.

Отсрочени данъци се признават като икономия или разход и се включват в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), освен в случаите, когато тези данъци възникват от сделка или събитие, отчетено за същия или различен период директно в собствения капитал. Отсрочени данъци се начисляват в или приспаддат директно от собствения капитал, когато тези данъци се отнасят за позиции, които се начисляват или приспаддат през същия или различен период директно в собствения капитал.

Отсрочените данъчни активи и пасиви се оценяват на база данъчните ставки и основи, които се очаква да се прилагат за периода и типа операции, през които активите се очаква да се реализират, а пасивите - да се уредят (погасят), на база данъчните закони, които са в сила или с голяма степен на сигурност се очаква да са в сила, и по данъчни ставки на държавата (Република България), в чиято юрисдикция се очаква да се реализира съответният отсрочен актив или пасив.

Към 31 декември 2018 г. отсрочените данъци върху печалбата на Банката са оценени при ставка, валидна и за 2019 г., която е в размер на 10% (31 декември 2017 г.: 10%).

3.11. Справедлива стойност на финансовите активи и пасиви

Някои от активите и пасивите на Банката се оценяват и представят на повтаряща се база и/или само оповестяват по справедлива стойност за целите на финансовото отчитане. Такива са:

- за целите на оценката и представянето по справедлива стойност във финансовия отчет: финансови активи – ценни книжа по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, съгласно МСФО 9 (2018 г.); финансови активи – ценни книжа на разположение за продажба, съгласно МСС 39 (до 2018 г.), финансови активи, държани за търгуване.нефинансови активи - инвестиционни имоти;
- за целите на оповестяването по справедлива стойност във финансовия отчет: финансови активи и пасиви - отчитани по амортизирана стойност, съгласно МСФО 9 (2018 г.): вземания от банки, кредити и вземания от клиенти, депозити от банки и депозити от клиенти; финансови активи и пасиви - вземания от банки, кредити и вземания от клиенти, депозити от банки и депозити от клиенти съгласно МСС 39 (до 2018 г.); нефинансови активи - активи държани за продажба.

Също така Банката определя справедлива стойност и на получаваните от нея обезпечения.

Справедливата стойност представлява цената за продажба на актив или за прехвърляне на пасив при обичайна сделка на основен (или най-изгоден) пазар при актуални към този момент пазарни условия. Справедливата стойност според МСФО 13 е изходяща цена, независимо дали тази цена е непосредствено достъпна за наблюдение или оценена приблизително чрез друга техника на оценяване.

Измерването на справедливата стойност се прави от позицията на предположенията и преценките, които биха направили потенциалните пазарни участници когато те биха определяли цената на съответния актив или пасив, като се допуска, че те биха действали за постигане на най-добра стопанска изгода от него за тях. При измерването на справедливата стойност на нефинансови активи винаги изходната точка е предположението какво би било за пазарните участници най-доброто и най-ефективно възможно използване на дадения актив.

В Банката са разработени вътрешни правила и процедури по измерването на справедливата стойност на

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2018 ГОДИНА
всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

различните видове активи и пасиви.

Банката прилага различни оценъчни техники, които биха били подходящи спрямо спецификата на съответните условия, и за които разполага с достатъчна база от входящи данни, като се стреми да използва в максимална степен наличната публично наблюдана информация и респ. – да минимизира използването на ненаблюдана информация. Тя използва и трите допустими подхода, пазарния, приходния и разходния подход, като най-често прилаганите оценъчни техники са директни и/или коригирани котирани пазарни цени, пазарни аналоги и дисконтиран парични потоци.

При наличие на активен пазар, Банката използва директни котирани (некоригирани) цени за определяне на справедливата стойност на съответния финансов инструмент.

В случаите, когато пазарът за даден финансов инструмент не е активен, Банката установява справедливата стойност, използвайки определена техника за оценка. Техниките за оценка включват използване на скорошни преки сделки между информирани, съгласни страни (ако има такива), справка с текущата справедлива стойност на други инструменти, които са сходни по същество, дисконтиран парични потоци и модели с цени на опции. Избраната техника за оценка използва максимално пазарните данни, разчита възможно най-малко на специфични за Банката оценки, включва всички фактори, които участниците в пазара биха взели предвид при определянето на цена, и е съвместима с приетите икономически методологии за ценообразуване на финансови инструменти. Данните за техниките за оценка разумно представят пазарните очаквания и измервания за факторите на рисък и доходност, присъщи на финансовия инструмент. Банката проверява техниките за оценка и тества валидността им, използвайки цени от явни текущи пазарни транзакции със същия инструмент или основани на други налични явни пазарни данни. Справедливите стойности отразяват кредитния рисък на инструмента и включват корекции за отчитане на кредитния рисък на Банката и на отсрещната страна при необходимост. Оценките на справедливата стойност, получени от модели, се коригират според всички останали фактори, като ликвиден рисък или несигурност на модела, до степента, в която според Банката трето лице, участващо на пазара, би ги взело под внимание при оценяване на сделка.

Определянето на справедливата стойност на нефинансови активи се прилага периодично (ежегодно). При определяне на справедливата стойност на инвестиционните имоти Банката използва експертизата на външни независими лицензирани оценители. Изборът на оценители се прави на база следните критерии: прилагани професионални стандарти, професионален опит и познания, репутация и пазарен статус. Приложението на оценъчните подходи и техники, както и използваните входящи данни за всеки случай на измерване на справедлива стойност, са обект на задължително обсъждане и координиране между външните експерти-оценители и съответните отговорни лица на Банката. Финалните оценки на справедливата стойност подлежат на одобрение от Ръководството на Банката.

Банката използва следната йерархия за определяне и оповестяване на справедливата стойност на финансовите инструменти чрез оценителска техника:

- Ниво 1: котирани (некоригирани) цени на активни пазари за идентични активи или пасиви;
- Ниво 2: други техники, за които цялата входяща информация, която има съществен ефект върху отчетената справедлива стойност, подлежи на наблюдение или пряко, или косвено;
- Ниво 3: техники, които използват входяща информация, която има съществен ефект върху отразената справедлива стойност, които не се базират на подлежащи на наблюдение пазарни данни.

Йерархията на справедливата стойност не дава приоритет на използваните техники за оценяване, а се основава на характера на входящите данни, използвани при прилагането на тези техники. Изборът на техника за оценка, който да се прилага, отчита продажните цени на пазара (т.е. основния (или най-изгодния) пазар) за актива или пасива и използваните входящи данни за оценка, които са в съответствие с естеството на оценявания обект.

Приложение 30.5 и Приложение 11 представлят информация за справедливата стойност съответно на финансовите активи и пасиви, инвестиционните имоти и активите, държани за продажба.

3.12. Провизии и условни задължения

Провизии се признават, когато Банката има настоящи правни или конструктивни задължения, които са възникнали в резултат на минало събитие и е вероятно, че уреждането на тези задължения е свързано с изтичане на ресурси. Провизиите се оценяват на база най-добрата приблизителна преценка на

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2018 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

Ръководството към датата на отчета за финансовото състояние за разходите, необходими за уреждането на съответното задължение. Приблизителната оценка се дисконтира, когато падежът на задължението е дългосрочен.

3.13. Активи придобити от обезпечение

Активите, придобити от обезпечение, които Банката няма намерение да използва в обичайната си банкова дейност, и които не са инвестиционни имоти или не се държат за продажба, са представени в статията „Други активи“. Тези активи представляват обезпечения, които Банката е придобила от кредитополучатели, изпаднали в неплатежоспособност. Политиката на Банката е да продава придобитите обезпечения, когато намери достатъчно изгоден пазар за тях.

Активите, придобити от обезпечение се оценяват първоначално по цена на придобиване, включваща разходите по сделката. Последващо те се оценяват по по-ниската от тяхната балансова стойност или нетната им продажна цена.

Активи, придобити от обезпечение, които отговарят на изискванията на МСФО 5 или МСС 40 се отчитат съответно като нетекущи активи, държани за продажба (Приложение 3.14) и инвестиционни имоти (Приложение 3.3).

3.14. Нетекущи активи държани за продажба

Нетекущите активи, държани за продажба представляват недвижими имоти и други нетекущи активи, които Банката има намерение да реализира чрез продажба, а не чрез употреба. Активи се класифицират в тази категория, ако са изпълнени следните критерии:

- Активът е във вид за незабавна продажба
- Продажбата е много вероятна, включително:
  - Ръководството е приело план за продажба на актива;
  - предприети са активни действия за идентифициране на купувач и реализиране на плана за продажба;
  - активът е активно предлаган на пазара на цена, която е близка до неговата текуща пазарна стойност;
  - продажбата се очаква да се осъществи до една година след класифицирането на актива като държан за продажба.

Периодът за изпълнение на продажба от една година може да се удължи при определени обстоятелства, ако забавянето е причинено от събития и обстоятелства извън контрола на Банката и достатъчно доказателства са налични, че Банката продължава да се придържа към плана за продажба и взема мерки, за да отговори на събитията причинили забавянето.

Като нетекущи активи държани за продажба Банката класифицира активи, придобити от реализация на обезпечения по необслужвани кредити. Първоначално активите се признават по цена на придобиване, включително преки разходи по придобиването. След първоначалното им признаване тези активи се признават по по-ниската от текущата им балансова стойност или справедливата им стойност, намалена с разходите за реализация. За тези активи не се начислява амортизация.

3.15. Акционерен капитал и резерви

Банката е акционерно дружество и е задължено да регистрира в Търговския регистър определен размер на акционерен капитал, който да служи като обезпечение на вземанията на кредиторите на Банката. Акционерите отговарят за задълженията на Банката до размера на своето акционерно участие в капитала и могат да претендират връщане на това участие само в производство по ликвидация или несъстоятелност.

Акционерният капитал представлява неподлежаща на разпределение капитал на Банката и е представен по номиналната стойност на издадените акции.

Банката е задължена да формира Фонд Резервен (законов резерв), съгласно изискванията на Търговския закон от разпределение на печалбата (Приложение 18.2).

Резервът от финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход (2017 г.:

ТОКУДА БАНК АД

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

ЗА 2018 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

Преоценъчен резерв от активи на разположение за продажба) е формиран от разликата между балансовата стойност на финансовите активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход (2017 г.: финансите активи на разположение за продажба) и техните справедливи стойности към датата на извършване на преоценката.

Резервът от финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход се прехвърля към текущите печалби и загуби в отчета за всеобхватен доход, когато финансовите активи се продадат или при наличие на трайни и продължителни обезценки. От 1 януари 2018 г. преоценъчният резерв на капиталовите инструменти при тяхното отписване не се прекласифицира към текущите печалби и загуби в отчета за всеобхватен доход.

3.16. Парични средства и парични еквиваленти

Паричните средства и еквиваленти за целите на отчета за паричните потоци се състоят от парични средства в брой, по разплащателни сметки в други банки, предоставени депозити на други банки - на виждане и/или с оригинален срок до 3 месеца, както и салда по сметките с Централната банка, които са свободни от всякакви ограничения.

3.17. Сравнителна информация

Банката представя сравнителна информация в този финансов отчет за една предходна година. Когато е необходимо, сравнителните данни се рекласифицират (и преизчисляват), за да се постигне съпоставимост спрямо промени в представянето в текущата година. През 2018 г. е направено подобрение на формата на отчета за паричните потоци с цел по-прецизно представяне на паричните транзакции на Банката. Направени са и съответните рекласификации в съпоставимите данни за 2017 г.

Изключение от правилото за рекласификации при изчисление на сравнителните данни е представянето на ефектите от приложението за първи път на МСФО 9 Финансови инструменти и МСФО 15 Приходи от договори с клиенти. При приемането на МСФО 9 Финансови инструменти Банката е приложила изключенията (облекченията) при първоначалното му прилагане. Банката е избрала модифицирано ретроспективно прилагане за първи път на МСФО 15 Приходи от договори с клиенти.

Всички корекции, произтичащи от първоначалното прилагане на двата нови стандарта, са отчетени в собствения капитал (към „неразпределената печалба/натрупаната загуба“ и „резерва от финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход“) към 1 януари 2018 г. Сравнителната информация за 2017 г. не е преизчислена. Тя е представена и оповестена съгласно изискванията на МСС 39 Финансови Инструменти: Признаване и оценяване (отменен), МСФО 7 Финансови Инструменти: Оповестяване и МСС 18 Приходи (отменен) и свързаните с тях разяснения.

Ефектите от първоначалното прилагане на новите МСФО 9 Финансови инструменти и МСФО 15 Приходи от договори с клиенти са представени в Приложение 2.3

4. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ВЗЕМАНИЯ ОТ ЦЕНТРАЛНАТА БАНКА

	31.12.2018	31.12.2017
Парични средства в брой	7,976	8,100
Вземания от Централната банка	93,552	62,262
	<hr/>	<hr/>
	101,528	70,362
Коректив за кредитни загуби	(20)	-
	<hr/>	<hr/>
Общо	101,508	70,362

Към 31 декември 2018 г. и 2017 г. сметките в Централната банка включват задължителни минимални резерви на стойност съответно 55,028 хил. лв. и 43,419 хил. лв., резервен обезпечителен фонд за гарантиране плащанията през системата за брутен сътърмант в реално време - RINGS, в съответствие с разпоредбите на Централната банка, на стойност съответно 444 хил. лв. и 377 хил. лв. Няма ограничения, наложени от Централната банка за използване на минималните резерви. Тези резерви се определят на база на сумата на депозитите, привлечени от Банката.

ТОКУДА БАНК АД**ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ****ЗА 2018 ГОДИНА***всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго*

Движението на коректива за очаквани кредитни загуби на вземанията от Централната банка е както следва:

	2018
Сaldo на 1 януари	13
Увеличение на обезценката за очаквани кредитни загуби	7
Намаление (възстановяване) на обезценката за очаквани кредитни загуби	-
Сaldo на 31 декември	20

5. КРЕДИТИ И ВЗЕМАНИЯ ОТ БАНКИ

Кредитите и вземанията от банки са както следва:

	31.12.2018	31.12.2017
Разплащателни сметки в местни банки	618	907
Разплащателни сметки в чуждестранни банки	5,122	4,751
Предоставени депозити при местни банки	21,147	14,563
Предоставени депозити при чуждестранни банки	6,496	4,893
	33,383	25,114
Коректив за кредитни загуби	(7)	-
Общо	33,376	25,114

Предоставените депозити на банки към 31 декември 2018 г. и 2017 г. са с падеж по-малък от три месеца.

Към 01 януари 2018 г. и към 31 декември 2018 г. кредитите и вземанията от банки са класифицирани във Фаза1. Очакваните кредитни загуби са калкулирани на индивидуална основа.

Движението на коректива за очаквани кредитни загуби на кредитите и вземанията от банки е както следва:

	2018
Сaldo на 1 януари	7
Увеличение на обезценката за очаквани кредитни загуби	6
Намаление (възстановяване) на обезценката за очаквани кредитни загуби	(6)
Сaldo на 31 декември	7

6. ФИНАНСОВИ АКТИВИ ПО ССПЗ

	31.12.2018	31.12.2017
Български държавни ценни книжа	-	12,183
Държавни ценни книжа на чуждестранни правителства	-	1,766
Акции и дялове на местни предприятия	174	177
Общо	174	14,126

Финансовите активи по ССПЗ са портфейли от ценни книжа, предназначени за търгуване.

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2018 ГОДИНА
всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

7. ДЪЛГОВИ И КАПИТАЛОВИ ИНСТРУМЕНТИ ПО СПРАВЕДЛИВА СТОЙНОСТ ПРЕЗ ДРУГ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД

	31.12.2018	31.12.2017
<i>Финансови активи на разположение за продажба</i>		
Акции и дялове на местни предприятия	-	374
Начислена обезценка към края на годината	-	(77)
Български държавни ценни книжа	-	38,158
Чуждестранни държавни ценни книжа	-	20,456
Корпоративни облигации на чуждестранни емитенти	-	1,890
	60,801	
<i>Дългови инструменти по справедлива стойност през ДВД</i>		
Български държавни ценни книжа	27,458	-
Чуждестранни държавни ценни книжа	14,726	-
Корпоративни облигации на чуждестранни емитенти	1,877	-
	44,061	-
<i>Капиталови инструменти по справедлива стойност през ДВД</i>		
Акции и дялове на местни предприятия	293	-
	293	-
Общо	44,354	60,801

Движението в справедливата стойност на ценните книжа по справедлива стойност през друг всеобхватен доход е както следва:

	2018	2017
Сaldo към 1 януари	60,801	89,085
Ефект от първоначално прилагане на МСФО9 - рекласификации	13,945	-
Сaldo към 1 януари (преизчислено)	74,746	89,085
Увеличение (покупки)	4,870	2,211
Намаление (продажби и/или падежиране)	(33,292)	(30,389)
Нетен ефект от преоценки до справедлива стойност	(975)	1,013
Изменение в начислените лихви	(995)	(1,119)
Сaldo към 31 декември	44,354	60,801

Към 01 януари 2018 г. и към 31 декември 2018 г. дълговите ценни книжа по справедлива стойност през друг всеобхватен доход са класифицирани във Фаза1. Очакваните кредитни загуби са определени на индивидуална основа (Приложение 30.2)

Движението на коректива за кредитни загуби на дълговите ценни книжа по справедлива стойност през друг всеобхватен доход е както следва:

	2018	2017
Сaldo към 1 януари	170	-
Увеличение на обезценката за кредитни загуби по дългови ценни книжа, признато в друг всеобхватен доход	57	-
Намаление (възстановяване) на обезценката за кредитни загуби по дългови ценни книжа, признато в друг всеобхватен доход	(81)	-
Сaldo към 31 декември	146	-

Към 31 декември 2018 г. държавни ценни книжа с балансова стойност 9,512 хил. лв. са заложени при БНБ като обезпечение за привлечените от Банката бюджетни средства (31 декември 2017 г.: 10,716 хил. лв.).

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2018 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

8. КРЕДИТИ И ВЗЕМАНИЯ ОТ КЛИЕНТИ

8.1. Анализ по видове клиенти

	31.12.2018	31.12.2017
Частни фирми	139,060	143,307
Домакинства и физически лица	46,947	44,652
Бюджет	1,505	1,501
Финансови предприятия	1,959	1,959
Финансов лизинг корпоративни клиенти	6,513	8,528
	195,984	199,947
Коректив за кредитни загуби	(12,368)	(18,563)
Общо	183,616	181,384

8.2. Анализ по отрасли

Информация за разпределението на кредити и вземания от клиенти съгласно вътрешната класификация на Банката е както следва:

	31.12.2018	31.12.2017
Промишленост	31,370	39,643
Търговия	27,223	30,494
Потребителски кредити	23,098	23,743
Строителство	27,309	23,739
Туристически услуги	17,384	17,734
Селско стопанство	10,789	11,615
Здравеопазване	6,292	6,192
Информационни и комуникационни услуги	6,098	5,792
Операции с недвижими имоти	5,261	5,695
Транспорт	1,950	2,017
Финанси	1,959	1,959
Бюджет	1,505	1,501
Други отрасли	35,746	29,823
	195,984	199,947
Коректив за кредитни загуби	(12,368)	(18,563)
Общо	183,616	181,384

8.3. Движение на коректива за кредитни загуби и разпределение по портфейли и фази

	2018	2017
	Кредити и вземания	Кредити и вземания
Сaldo към 31 декември	18,563	20,783
Ефект от първоначално прилагане на МСФО 9	618	-
Сaldo към 1 януари	19,181	20,783
Начислена обезценка	2,020	4,535
Увеличение на коректива за обезценка от непризнати лихви на кредити във фаза3	89	-
Възстановена обезценка	(2,082)	(2,788)
Отписана обезценка	(6,840)	(3,967)
Сaldo към 31 декември	12,368	18,563

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2018 ГОДИНА
всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

Разпределението на кредити и вземания от клиенти по начин на обезценка и фази е както следва:

	31.12.2018	1.01.2018
Индивидуално обезценени		
Брутна стойност	22,592	25,886
Коректив за кредитни загуби	<u>(8,051)</u>	<u>(14,252)</u>
Фаза3	14,541	11,634
Индивидуално обезценени	14,541	11,634
Колективно обезценени		
Брутна стойност	142,168	145,800
Коректив за кредитни загуби	<u>(54)</u>	<u>(73)</u>
Фаза1	142,114	145,727
Брутна стойност	21,118	18,635
Коректив за кредитни загуби	<u>(258)</u>	<u>(646)</u>
Фаза2	20,860	17,989
Брутна стойност	10,106	9,626
Коректив за кредитни загуби	<u>(4,005)</u>	<u>(4,210)</u>
Фаза3	6,101	5,416
Колективно обезценени	169,075	169,132
Общо	183,616	180,766

8.4. Анализ на вземанията по договори за финансов лизинг корпоративни клиенти

Вземанията от финансов лизинг са както следва:

	31.12.2018	31.12.2017
До 1 година	520	772
От 1 до 5 години	3,409	4,961
Над 5 години	<u>5,473</u>	<u>5,986</u>
Брутни инвестиции във финансов лизинг, вземания	9,402	11,719
Минус: Нереализиран финансов приход	<u>(2,889)</u>	<u>(3,191)</u>
Нетни инвестиции във финансов лизинг	6,513	8,528

Нетните инвестиции във финансов лизинг са както следва:

	31.12.2018	31.12.2017
До 1 година	224	470
От 1 до 5 години	1,905	3,373
Над 5 години	<u>4,384</u>	<u>4,685</u>
	6,513	8,528
Коректив за кредитни загуби	-	(37)

9. НЕТЕКУЩИ АКТИВИ, ДЪРЖАНИ ЗА ПРОДАЖБА

	2018	2017
Сaldo в началото на годината	6,734	7,271
Придобити през годината	124	2,092
Продадени през годината	<u>(1,747)</u>	<u>(1,997)</u>
Прехвърлени към активи, придобити от необслужвани кредити	<u>(117)</u>	<u>(632)</u>
Обезценка	<u>(10)</u>	-
Сaldo към 31 декември	4,984	6,734

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2018 ГОДИНА
есички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

10. ИМОТИ И ОБОРУДВАНЕ И НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ

	Земя и сгради	Офис оборудване	Транспортни средства	Стопански инвентар	Други активи	Нематериални активи	Общо
Отчетна стойност							
1 януари 2017	1,978	2,685	898	540	528	1,219	7,848
Придобити		351		69	77	333	830
Отписани	(961)	(231)	-	(21)	(35)	(60)	(1,308)
Продадени	-	(13)	(58)	(3)	-	-	(74)
31 декември 2017	1,017	2,792	840	585	570	1,492	7,296
Придобити							
	-	74	-	67	95	122	358
Отписани		(157)	-	(65)	(35)	-	(257)
Продадени	-	(67)	(62)	(3)	-	-	(132)
31 декември 2018	1,017	2,642	778	584	630	1,614	7,265
Нагрупана амортизация							
1 януари 2017	(542)	(1,836)	(831)	(429)	(335)	(616)	(4,589)
Начислена за годината	(39)	(271)	(41)	(36)	(60)	(223)	(670)
Отписана	286	241	57	24	30	60	698
31 декември 2017	(295)	(1,866)	(815)	(441)	(365)	(779)	(4,561)
Начислена за годината							
	(20)	(290)	(20)	(37)	(70)	(248)	(685)
Отписана	-	208	63	66	26	-	363
31 декември 2018	(315)	(1,948)	(772)	(412)	(409)	(1,027)	(4,883)
Нетна балансова стойност							
31 декември 2017	722	926	25	144	205	713	2,735
31 декември 2018	702	694	6	172	221	587	2,382

Към 31 декември 2018 г. в състава на дълготрайните активи са включени дълготрайни материали и нематериални активи съответно с отчетна стойност в размер на 2,505 хил. лв. и на 167 хил.lv. (31 декември 2017 г.: 2,288 хил. лв. и на 128 хил.лв.), които са напълно амортизираны, но продължават да се използват в дейността на Банката.

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2018 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

11. ИНВЕСТИЦИОННИ ИМОТИ

	2018	2017
Сaldo в началото на година	9,853	1,274
Придобити през годината	-	2,532
Прекласифицирани от активи, придобити от необслужвани кредити	-	6,145
Придобит имот от финансов лизинг	2,737	-
Промяна в справедливата стойност	-	(98)
Сaldo към 31 декември	12,590	9,853

Оценките по справедлива стойност на инвестиционни имоти са категоризирани като справедливи стойности на Ниво 3 на базата на входящите данни, използвани при техниката за оценяване. Оценките са изгответи при използване на определените от Международните оценителски стандарти методи и референции за пазарни свидетелства от сделки или офертни цени на сходни имоти. (Приложение 30.5).

Инвестиционните имоти на Банката към 31 декември 2018 г. се състоят от хотелски комплекс, УПИ и търговски обекти. Значителна част от инвестиционните имоти са отдадени под наем за период от една година с опция за удължаване за нов период и прекратяване с едномесечно предизвестие. Приходите от наем на инвестиционни имоти за годината, приключваща на 31 декември 2018 г. са в размер на 255 хил. лв. (31 декември 2017 г.: 70 хил. лв.)

12. ИНВЕСТИЦИИ В ДЪЩЕРНИ ДРУЖЕСТВА

Финансовият отчет към 31 декември 2017 г. включва инвестиция в дъщерно дружество Токуда сигурност ЕООД, в което Банката е притежавала 100% от капитала в размер на 25 хил. лв. През 2017 г. е стартирана процедура по ликвидация на дъщерното дружество, която е приключена успешно през септември 2018 г.

13. ДРУГИ АКТИВИ

	31.12.2018	31.12.2017
<i>Активи, придобити от необслужвани кредити</i>	<i>22,182</i>	<i>19,795</i>
<i>Обезценка на активи, придобити от необслужвани кредити</i>	<i>(3,409)</i>	<i>(3,609)</i>
	18,773	16,186
ДДС за възстановяване	30	-
Разходи за бъдещи периоди	208	196
Предоставени гаранционни депозити	73	66
Авансови плащания	143	118
Други активи	283	137
Обезценка на други активи	-	(1)
Общо	19,510	16,702

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2018 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

Движението на обезценката на другите активи и активите, придобити от необслужвани кредити е представена в таблиците по-долу:

Движение на обезценка на други активи

	2018	2017
Сaldo към 1 януари	1	1,185
Начислена обезценка	7	37
Въстановена обезценка	-	(2)
Отписана обезценка	(8)	(1,219)
Сaldo към 31 декември	-	1

Движение на обезценка на активи, придобити от необслужвани кредити

	2018	2017
Сaldo към 1 януари	3,609	3,300
Начислена обезценка	28	641
Отписана обезценка	(228)	(332)
Сaldo към 31 декември	3,409	3,609

14. ДЕПОЗИТИ ОТ БАНКИ

Получените срочни депозити от банки в размер на 268 хил.lv. (31 декември 2017 г.: 191 хил. лв.) са с падеж до три месеца.

15. ДЕПОЗИТИ ОТ КЛИЕНТИ

	31.12.2018	31.12.2017
Сметки на физически лица		
- Депозити на виждане и спестовни депозити	85,880	80,547
- Срочни депозити	180,766	170,411
Бюджетни сметки		
- Депозити на виждане	8,711	9,015
- Срочни депозити	-	1,008
Сметки на корпоративни клиенти		
- Депозити на виждане	47,253	62,201
- Срочни депозити	36,468	17,229
Сметки на други небанкови финансово институции		
- Депозити на виждане	252	533
	359,330	340,944

Към 31 декември 2018 г. от общата сума на депозитите от клиенти 5.84% (31 декември 2017 г.: 6.29 %) представляват средства на основния акционер и на свързани с него лица.

В депозитите от клиенти са включени блокирани от Банката средства на клиенти: за обезпечение на кредити и на издадени банкови гаранции в размер на 1,159 хил. лв. (31 декември 2017 г.: 1,233 хил.лв.), както и сметки при по-специални условия: набирателни сметки в размер на 3,998 хил. лв. (31 декември 2017 г.:1,845 хил. лв.).

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2018 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

16. ОТСРОЧЕНИ ДАНЪЧНИ АКТИВИ И ПАСИВИ

Отсрочените данъци върху печалбата към 31 декември са свързани със следните обекти:

	31.12.2018	31.12.2017
Отсрочени данъчни активи:		
Неизползван отпуск от персонала	8	10
Дългосрочни доходи на персонала	27	26
Общо отсрочени данъчни активи	35	36
Отсрочени данъчни пасиви:		
Разлики между счетоводна и данъчна амортизация	(62)	(131)
Общо отсрочени данъчни пасиви	(62)	(131)
Отсрочени данъчни пасиви, нетно	(27)	(95)

Отсрочените данъчни активи и пасиви към 31 декември 2018 г. и 2017 г. са изчислени като е използвана данъчна ставка в размер на 10%, определена съгласно Закона за корпоративното подоходно облагане и приложима за периодите на реализиране на временните разлики.

При признаване на отсрочените данъчни активи е взета предвид вероятността отделните разлики да имат обратно проявление в бъдеще и възможностите на Банката да генерира достатъчна данъчна печалба.

Към 31 декември Банката не отчита отсрочени данъчни активи в размер на 1,293 хил. лв. (31 декември 2017 г.: 1,098 хил. лв.) върху натрупана данъчна загуба в размер на 12,934 хил. лв. (31 декември 2017 г.: 10,977 хил. лв.) и други временни разлики в размер на 5,532 хил. лв. (31 декември 2017 г.: 8,124 хил. лв.) доколкото съществува несигурност по отношение на бъдещите облагаеми печалби, срещу които ще може да бъдат приспаднати.

17. ДРУГИ ПАСИВИ

	31.12.2018	31.12.2017
Банкови преводи в изпълнение	142	198
Начисления за неизползван платен отпуск	64	81
Дългосрочни задължения към персонала при пенсиониране	267	264
Провизии по съдебни дела	-	625
Последващи оценки по финансови гаранции и ангажименти по кредити	12	-
Други задължения	447	755
	932	1,923

Банковите преводи в изпълнение представляват задължения за преводи във валута, наредени от клиенти в последния ден, съответно на 2018 г. и 2017 г., с валор за изпълнение на превода до два дни. Тези преводи са изпълнени до втория работен ден съответно на 2019 г. и 2018 г.

Съгласно изискванията на Кодекса на труда, при прекратяване на трудовото правоотношение, след като работникът или служителят е придобил право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, Банката е задължена да му изплати обезщетение в двукратен размер на брутното месечно трудово възнаграждение. В случай, че работникът или служителят е работил в Банката през последните 10 години, размерът на обезщетението възлиза на 6 брутни месечни заплати. Към 31 декември 2018 г. и 31 декември 2017 г. Банката е начислила съответно 267 хил. лв. и 264 хил. лв. дългосрочни задължения към персонала при пенсиониране, като за определянето на сегашната стойност на задълженията са ползвани услугите на сертифициран акционер.

Основните предположения, които са използвани от лицензирания акционер при определянето на настоящата стойност на задълженията се основават на следните допускания:

- Таблица за смъртност и средна продължителност на предстоящия живот на населението на България на Националния статистически институт за периода 2015-2017 година;
- Вероятност за инвалидизация;
- Темп на текучество – 0.1886;

ТОКУДА БАНК АД

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

ЗА 2018 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

- Финансови допускания, ръст на заплатите от 2% в сравнение с предходната година;
- Процент на дисконтиране – поради дългосрочния характер на задължението е приложена 2.91 % годишна норма на дисконтиране.

18. КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ

18.1. Акционерен капитал

Към 31 декември 2018 г. и 2017 г. акционерният капитал на Банката е изцяло внесен и е разпределен в поименни акции с право на глас, както следва:

	31.12.2018	31.12.2017
Брой акции	6,800,000	6,800,000
Номинал на една акция в лева	10	10
Основен капитал (хил. лв.)	68,000	68,000

Към 31 декември 2018 г. и 2017 г. акционерната структура на Банката е, както следва:

	31.12.2018	%	31.12.2017	%
Токушукай Инкорпорейтид	6,796,250	99.94	6,796,250	99.94
Гама Холдинг Груп АД	3,750	0.06	3,750	0.06
Общо акции	6,800,000	100	6,800,000	100

18.2. Резерви

Резервите на Банката са представени обобщено в таблицата по-долу:

	31.12.2018	31.12.2017
Законови резерви (Фонд резервен)	1,815	813
Резерв от финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход (31.12.2017 г.: Резерв по финансови активи на разположение и за продажба)	1,321	2,982
Акциоерски загуби от последващи оценки на пасиви по пенсионни планове с дефинирани доходи	(9)	(6)
	3,127	3,789

Законови резерви (Фонд Резервен)

Съгласно българското законодателство Банката е длъжна да заделя от печалбата си средства за фонд „Резервен”, докато размерът на заделените средства достигне 1/10 или по-голяма част от капитала, определена от устава.

Средствата на фонд „Резервен” могат да се използват само за покриване на загуби от текущата или предходни години, а когато надхвърлят 1/10 или определената от устава по-голяма част от капитала, по-големият размер може да бъде използван и за увеличаване на капитала. Също така съгласно Закона за кредитните институции банките не могат да изплащат дивиденти преди да са акумулирали изисквания по закон или устав минимален размер на резервите им, или при условие, че с изплащането на дивидентите ще се наруши спазването на регуляторните съотношения за обща капиталова адекватност.

Резерв по финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход

Резервът по финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход е формиран от ефектите при последваща оценка на ценните книжа, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход. При отписване на дълговите ценни книжа, формираният резерв се прекласифицира през отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход (през печалбата или загубата за годината). При отписване на капиталовите ценни книжа, формираният резерв не се прекласифицира през отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход (през печалбата или загубата за годината). Преди прилагането на МСФО 9 наименоването на този резерв е било Преоценъчен резерв от активи на разположение и за продажба и при отписването на инвестицията е подлежал на отчитане (прекласифиране) през отчета за всеобхватния доход (през печалбата или загубата за годината).

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2018 ГОДИНА
всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

19. ПРИХОДИ ОТ И РАЗХОДИ ЗА ЛИХВИ

	2018	2017
Приходи от лихви		
Лихви от кредити и вземания от банки	412	181
Лихви от кредити и вземания от клиенти	8,804	9,627
Лихви от финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	1,353	-
Лихви от финансови активи на разположение за продажба	-	2,082
Лихви от финансови активи, държани за търгуване	-	415
	10,569	12,305
Разходи за лихви		
Лихви по депозити в т.ч.:		
Граждани	1,836	2,602
Корпоративни клиенти	1,743	2,394
Бюджет	76	172
Лихви по текущи сметки в други банки	17	36
	353	61
	2,189	2,663
Нетен доход от лихви	8,380	9,642

През 2018 г. Банката е начислила приходи от лихви по кредити и вземания от клиенти класифициирани във Фаза3 в размер на 1,051 хил. лв.

20. ПРИХОДИ ОТ И РАЗХОДИ ЗА ТАКСИ И КОМИСИОНИ

	2018	2017
Приходи от такси и комисионни		
Такси и комисионни по парични преводи	1,552	1,575
Такси по обслужване на сметки	759	721
Такси и комисионни по предоставени кредити	871	604
Такси по обслужване на карти	378	438
Комисионни по операции с касови наличности	324	324
Такси по обслужване на гаранции	113	83
Други	26	92
	4,023	3,837
Разходи за такси и комисионни		
Такси по обслужване на карти	200	209
Такси и комисионни по преводни преводи	5	5
Такси и комисионни по застраховки	8	11
Такси по откриване и обслужване на сметки	31	29
Други	38	43
	282	297
Нетен доход от такси и комисионни	3,741	3,540

21. НЕТЕН ДОХОД ОТ ТЪРГОВСКИ ОПЕРАЦИИ

	2018	2017
Загуба от преоценка на ценни книжа, държани за търгуване	(8)	(79)
Печалба от курсови разлики по валутни операции	281	328
Печалба от продажби на ценни книжа, държани за търгуване	-	34
	273	283

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2018 ГОДИНА
всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

22. ДРУГ ОПЕРАТИВЕН ДОХОД

	2018	2017
Нетна печалба от продажба на дългови инструменти по справедлива стойност през ДВД	639	-
Приходи от наем	312	118
Нетна печалба от валутна преоценка	8	8
Печалба от продажба на имоти и оборудване	6	2,067
Дивиденти	2	68
Нетна печалба от продажба на ценни книжа на разположение за продажба	-	2,119
Преоценка на инвестиционни имоти	-	(98)
Нетна загуба от отписани активи, различни от тези, държани за продажба	(23)	(9)
Загуба от нетекущи активи, държани за продажба	(99)	(567)
Други оперативни приходи (нетно)	50	90
	895	3,796

23. ЗАГУБИ ОТ ОБЕЗЦЕНКИ И ПРОВИЗИИ

	2018	2017
Начислена обезценка на вземания от Централната банка	7	-
Възстановена обезценка на дългови инструменти по справедлива стойност през ДВД	(24)	-
Възстановена обезценка на кредити и вземания от клиенти	(62)	1,747
Ефекти от модификация на кредити и вземания от клиенти	199	-
Начислена обезценка на други финансови активи	7	34
Последващи оценки по договори за финансови гаранции и ангажименти по кредити	2	-
Обезценка на нефинансови активи	39	641
Провизии по съдебни спорове	-	625
	168	3,047

24. РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛА

	2018	2017
Разходи за заплати	5,319	5,220
Разходи за социално осигурителни фондове	662	595
Разходи за здравноосигурителни вноски	224	212
Разходи за допълнително задължително пенсионно осигуряване	119	108
	6,324	6,135

25. ДРУГИ АДМИНИСТРАТИВНО-ОПЕРАТИВНИ РАЗХОДИ

	2018	2017
Получени външни услуги	1,459	1,424
Вноски във Фонд за гарантиране на влоговете в банките	824	888
Непризнати разходи за ДДС	687	648
Лицензи и поддръжка ИТ	479	420
Режийни разноски	308	261
Вноски във Фонд за преструктуриране на банките	298	359
Съдебни дела	203	67
Канцеларски материали	122	117
Други разходи	923	1,127
	5,303	5,311

Разходите за задължителен съвместен одит на годишния финансова отчет за 2018 г. са в размер на 54 хил.лв.
(2017 г.: 149 хил. лв.). Разходите за други услуги, предоставени от регистрираните одитори за 2018 г. са в

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2018 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

размер на 9 хил.lv. (2017 г.: 19 хил. lv.)

26. РАЗХОД ЗА ДАНЪК ВЪРХУ ПЕЧАЛБАТА

Основните компоненти на разхода за данък за периодите завършващи на 31 декември са:

	2018	2017
Разход за текущ данък	-	-
Икономия/(Разход) за отсрочен данък	67	(1)
Общо икономия/(разход) за данък върху печалбата, отчетен в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината)	67	(1)

Връзка между (загубата)/печалбата преди данъци и икономията/разхода за данък:

(Загуба)/Печалба преди данъци върху печалбата	(334)	1,002
Данък съгласно приложимата данъчна ставка от 10% за 2018 г. (10% за 2017 г.)	33	(100)
Ефект от непризнати суми по данъчна декларация свързани с:		
увеличения	(7)	(342)
намаления	347	330
Данъчна загуба (на разположение за приспаддане)/приспадната	(306)	111
Общо икономия/(разход) за данък върху печалбата, отчетен в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината)	67	(1)

27. СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА

Дружествата, които са свързани с Банката и вида на тяхната свързаност са както следва:

Свързани лица	Вид на свързаност	Период на свързаност	
ТОКУШУКАЙ ИНКОРПОРЕЙТИД	Основен акционер	2017 г. и 2018 г.	
ГЛОБАЛ - ПРАЙМ ООД	Дружества под общ контрол	2017 г. и 2018 г.	
ТОКУДА СИГУРНОСТ ЕООД - заличен търговец	Дъщерни дружества	2017 г. и до 09.2018 г.	

Ключовият ръководен персонал е оповестен в Приложение 1.

Към 31 декември 2018 г. и 31 декември към 2017 г. Банката има вземания и задължения от/към свързани лица както следва:

Свързани лица и салда	31.12.2018	31.12.2017
Основен акционер		
Получени депозити	19,276	19,562
Дружества под общ контрол		
Получени депозити	1,706	1,879
Ключов ръководен персонал		
Отпуснати кредити	15	15
Получени депозити	28	29
Дъщерни дружества		
Получени депозити	-	2

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2018 ГОДИНА
всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

Приходите и разходите, реализирани от Банката през 2018 г. и 2017 г. от сделки със свързани лица са, както следва:

	2018	2017
Свързани лица и видове сделки		
Основен акционер		
Приходи от такси и комисионни	2	2
Разходи за лихви	2	2
Дружества под общ контрол		
Приходи от такси и комисионни	1	17
Разходи за лихви	3	5
Дъщерни дружества		
Приходи от услуги	-	1
Разходи за услуги	-	34

Условията, при които са извършвани сделките не се отклоняват от пазарните за подобен вид сделки.

Възнагражденията на членовете на Надзорния съвет, начислени и изплатени през 2018 г., са на обща стойност 42 хил. лв. (2017 г.: 43 хил. лв.). Възнагражденията на членовете на Управителния съвет, изплатени през 2018 г. са на обща стойност 419 хил. лв. (2017 г.: 454 хил. лв.).

28. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ В ОТЧЕТА ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ

Паричните средства и паричните еквиваленти за целите на отчета за паричните потоци включват:

	31.12.2018	31.12.2017
Парични средства в брой (Приложение 4)	7,976	8,100
Вземания от Централната банка (Приложение 4)	93,532	62,262
Разплащателни сметки в местни банки (Приложение 5)	618	907
Разплащателни сметки в чуждестранни банки (Приложение 5)	5,121	4,751
Предоставени депозити на банки с оригинален падеж до три месеца (Приложение 5)	27,637	19,456
Общо парични средства и парични еквиваленти в отчета за паричните потоци	134,884	95,476

29. ПОЕТИ УСЛОВНИ И НЕОТМЕНЯЕМИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

Поетите от Банката условни и неотменяеми ангажименти се състоят от издадени гаранции и неусвоени средства по договорени кредити.

	31.12.2018	31.12.2017
Гаранции	4,822	7,971
Неусвоени кредитни ангажименти	17,864	19,366
	22,686	27,337

Към 31 декември 2018 г. са начислени провизии за кредитни загуби по договори за финансови гаранции и кредитни ангажименти в размер на 12 хил. лв., в т.ч. на 1 януари 2018 10 хил. лв.

30. УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА, СВЪРЗАН С ФИНАНСОВИТЕ ИНСТРУМЕНТИ

Рискът в дейността на Банката, свързан с финансови инструменти е възможността фактическите постъпления от притежаваните финансово инструменти да не съответстват на очакваните. Спецификата на банковата дейност извежда необходимостта от прилагането на адекватни системи за навременното идентифициране и управление на различните видове рисък, като от особено значение са процедурите за управление на рисковете, механизмите за поддържането им в приемливи граници, оптимална ликвидност, диверсификация на портфейла. Основната цел, при управлението на риска е по изчерпателен и категоричен

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2018 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

начин да се представят и анализират видовете риск, на които е изложена Банката.

Системата за управление на риска изпълнява превентивни функции за предотвратяване на загуби и контролиране размера на допуснатите такива и включва:

- политика за управление на риска;
- правила, методи и процедури за оценка и управление на рисковете;
- организационна структура за управление на рисковете;
- параметри и лимити за извършване на сделки и операции;
- процедури за отчитане, оценка, информиране и последващ контрол на рисковете.

Организационната структура за управление на риска е централизирана и е структурирана според нивата на компетенции както следва:

- Управителен съвет - определя допустимите нива на риск на Банката в рамките на възприетата стратегия за развитие;
- Специализирани колективни органи - утвърждават рамките и параметрите на дейността на Банката по управление на риска;
- Изпълнителни директори - контролират процеса на одобрение и прилагане на адекватни политики и процедури в рамките на приетата от Банката стратегия за управление на риска;
- Ръководители на структурни звена на Банката – прилагат възприетата политика по управление на риска при организиране на дейността на съответните организационни звена.

Основните видове финансови рискове, на които е изложена Банката са кредитен, ликвиден и пазарен, който включва лихвен, валутен и ценови риск.

30.1. Финансови активи и пасиви

Таблиците по-долу показват балансовата и справедливата стойност на финансовите активи и пасиви:

31 декември 2018

Финансови активи

	Балансова стойност	Справедлива стойност
Парични средства и вземания от Централната банка	101,508	101,508
Кредити и вземания от банки	33,376	33,376
Кредити и вземания от клиенти	183,616	185,909
Финансови активи, държани за търгуване	174	174
Дългови инструменти по справедлива стойност през ДВД	44,061	44,061
Капиталови инструменти по справедлива стойност през ДВД	293	293
Общо активи	363,028	365,321

Финансови пасиви

Депозити от банки	268	268
Депозити от клиенти	359,330	360,227
Други финансови пасиви	142	142
Общо пасиви	359,740	360,637

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2018 ГОДИНА
всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

31 декември 2017

Финансови активи

	Балансова стойност	Справедлива стойност
Парични средства и вземания от Централната банка	70,362	70,362
Кредити и вземания от банки	25,114	25,114
Кредити и вземания от клиенти	181,384	184,467
Финансови активи, държани за търгуване	14,126	14,126
Финансови активи на разположение за продажба	60,801	60,801
Общо активи	351,787	354,870

Финансови пасиви

Депозити от банки	191	191
Депозити от клиенти	340,944	341,442
Други финансови пасиви	198	198
Общо пасиви	341,333	341,831

30.2. Кредитен риск

Кредитният риск представлява вероятността от загуба поради невъзможност на контрагента да посрещне задълженията си в срок. Банката структурира кредитния риск като определя лимити за кредитния риск като максимална експозиция към един дължник, към група свързани лица и съответни бизнес сектори. За намаляване на кредитния риск, съгласно приетите Вътрешни кредитни правила, се изискват съответни обезпечения и гаранции.

Паричните средства и вземанията от Централната банки в размер на 101,508 хил. лв. и 70,362 хил. лв. съответно към 31 декември 2018 г. и 31 декември 2017 г. не носят кредитен риск за Банката поради тяхното естество и възможността Банката да разполага с тях.

Кредити и вземания от банки в размер на 33,376 хил. лв. и 25,114 хил. лв. съответно към 31 декември 2018 г. и 31 декември 2017 г. представляват предимно депозити в първокласни международни и български банки с падеж до 7 дни. Банката управлява кредитния риск, свързан с предоставени кредити и вземания от банки като залага лимити на експозиция на ниво контрагент.

Контрагентният риск се разглежда на следните нива:

- суверенен риск - невъзможност или нежелание на правителството на една държава да плати своите задължения;
- държавен риск - рискът от неблагоприятни промени в обществено-политическата и/или икономическа обстановка в определена държава вследствие на които Банката би поела допълнителни политически и крос-бординг рискове, като например мораториум на плащанията или невъзможност за конвертиране на една валута в друга;
- банков риск – рискът от влошаване на финансовото състояние на определена банка или небанкова финансова институция-контрагент, включително изпадане в неплатежоспособност, вследствие на което Банката би поела допълнителни рискове или би понесла загуби;
- преди сейлмент риск – рискът от влошаване на финансовото състояние на определена банка-контрагент, включително изпадане в неплатежоспособност, вследствие на което не е в състояние да посрещне договорното си задължение преди датата на сейлмент. Този риск съществува при търговия с ценни книжа, дългови инструменти, FX и деривативи;
- сейлмент риск – рискът, който възниква на датата на сейлмента и се свежда до невъзможност за посрещане на договорното задължение.

Степента на контрагентен риск се определя въз основа на следните рейтинги:

- официален рейтинг – краткосрочният рейтинг, съобразен с дългосрочния рейтинг на определена държава или банка, изготвен от следните рейтингови агенции – Moody's, Tompson Bank Watch, Standard & Poors, Fitch;
- служебен рейтинг – оценката на определена банка, изготвена от страна на Токуда Банк АД при липса на рейтинг, изготвен от агенция, посочена по-горе;
- вътрешен рейтинг – рейтинг на дадена банка, определен от Токуда Банк АД, съобразно „Скала за вътрешен рейтинг на банки-контрагенти“. Вътрешният рейтинг се извежда въз основа на официален рейтинг или служебен рейтинг и пряко кореспондира с определен „глобален банков лимит“.

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2018 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

Вътрешният рейтинг на небанкова финансова институция се определя единствено при наличие на официални рейтинги на поне една от рейтинговите агенции, упоменати по-горе.

Въз основа на вътрешния рейтинг се определя глобален банков лимит, като той се определя като по-малкото от допустимия процент от капитала на Банката и допустимия процент от капитала на контрагента, като процентите са дефинирани по рейтингова скала.

Финансовите активи, държани за търгуване в размер на 174 хил. лв. и 14,126 хил. лв. съответно към 31 декември 2018 г. и 31 декември 2017 г., носят основно пазарен риск за Банката (Приложение 30.4) Максималната експозиция на кредитен риск по тези инструменти е тяхната балансова стойност.

Дълговите инструменти по справедлива стойност през ДВД (2017 година - Финансовите активи на разположение за продажба) са в размер на 44,061 хил. лв. към 31 декември 2018 г. и 60,801 хил. лв. към 31 декември 2017 г. Максималната експозиция на кредитен риск по тези инструменти е тяхната балансова стойност.

Поетите от Банката условни ангажименти се състоят от издадени гаранции и неусвоени средства по договорени кредити, чиято стойност е в размер на 22,686 към 31 декември 2018 г. и 27,337 хил. лв. към 31 декември 2017 г. (Приложение 29) представлява максималната кредитна експозиция на Банката .

Предоставените кредити и аванси на клиенти с балансова стойност в размер на 183,616 хил. лв. и 181,384 хил. лв. съответно към 31 декември 2018 г. и 31 декември 2017 г. носят кредитен риск за Банката. За определянето на размера на изложеност на Банката към този риск, се извършва анализ на индивидуалния риск за Банката, произтичащ от всяка конкретно определена експозиция, като Банката прилага критериите за оценка и класификация на рисковите експозиции, съгласно Политиката за обезценка на финансови активи и условни задължения.

Компетентният орган на Банката за наблюдение, оценка и класифициране на финансовите активи и условните задължения и установяване на загуби от обезценка и провизии е Комитетът за анализ класификация и провизиране (КАКП), който осъществява своята дейност по ред и правила, приети от УС.

Измерването и управлението на кредитният рисков е от основно значение за Банката. Традиционно кредитният портфейл заема най-голям дял от общите активи на Банката.

Органи за управление на кредитния рисков на Банката са УС, Кредитният съвет и Комитетът за анализ, класификация и провизиране. Структурата и дейността на тези органи са регламентирани с правила за работата им. Оперативните задължения на звената и длъжностните лица в Банката по управление на кредитния рисков са регламентирани във вътрешно-дружествените документи.

УС на Банката определя параметрите и лимитите за извършване на сделки и операции, свързани с кредитен рисков. Докладите и анализите до УС се изготвят от управление „Мониторинг и управление на риска“ към края на всяко тримесечие.

Управлението и контролът на кредитния рисков се осъществяват на ниво:

- кредитна сделка:
  - при формиране на кредитната експозиция.
  - след формирането на кредитна експозиция.
- кредитен портфейл.

Управлението и контролът на кредитния рисков имат непрекъснат характер и се проявяват чрез система от процедури и мерки, включваща разпределението на отговорностите между структурните звена в Централното управление и офисите на Банката.

Контролът на кредитния процес на ниво кредитна сделка включва:

- оценка (рейтинг) на кредитоспособността на клиента, вкл. по отношение на финансово състояние, бизнес рисков и обезпечение;
- оценка на банковия кредитен рисков, вкл. дял на предложената експозиция към общия кредитен портфейл и капиталовата база и др.

Контролът на кредитния процес на ниво кредитен портфейл включва:

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2018 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

- оценка на качеството на кредитния портфейл на база коефициенти, отразяващи:
  - дял на кредитите, отчетени в групи, различни от „Редовен“, към общия размер на кредитния портфейл;
  - норма на провизиране;
  - дял на заделените обезценки по експозиции към общия обем заделени обезценки по кредитния портфейл.
- предложение за лимити, отразяващи провежданата кредитна политика:
  - лимити по отрасли;
  - максимална експозиция към кредитополучател и група свързани лица.

Вътрешна структура и звена, ангажирани с управлението на кредитния рисков

Управление „Корпоративно банкиране“ (КБ) и „Банкиране на дребно“ (БД) в Централното управление на Банката, както и кредитните специалисти в офисите на Банката, в които има тази позиция:

- набират необходимата информация и изготвят фирмен, пазарен и финансов анализ и кредитни предложения до Кредитен съвет;
- администрират, наблюдават и управляват кредитния портфейл, включително събирамостта на кредитите.

Отделите за управление на кредитния рисков в МУР в Централното управление на Банката отговарят за превантивния контрол върху структурирани сделки, степента на обезпеченост, изпълнението на действащите лимити, като анализират и представят писмено становище относно поемания кредитен рисков и допустимостта на исканията за кредит по кредитни предложения, съгласно процедури, регламентирани в „Политика, правила и процедури за кредитната дейност в „Токуда Банк“ АД“.

Управление „Кредитна администрация“ (КА) в Централното управление на Банката:

- наблюдава и контролира изпълнението на условията, предвидени в договорите за кредит и анексите към тях;
- контролира процеса по актуализация на оценките на обезпеченията, както и тяхната валидност;
- контролира процеса по актуализация (подновяване) на застраховките на обезпеченията.

Отдел „Съдебни вземания“ в Централното управление на Банката наблюдава и контролира съвместно с други звена кредити в забава над 90 дни или при настъпване на което и да е друго събитие, пораждащо основание за предсрочна изискуемост и осъществява процеса по събиране на всички изискуеми вземания по кредити с принудително събиране.

Управление „Правно“ в Централното управление на Банката анализира и дава становище относно правните рискове пред кредитна сделка, както и по отношение на предлаганото по нея обезпечение.

Кредитният съвет е колективен орган към УС, чиято основна задача е управление на кредитния процес. В своята работа се ръководи от разпоредбите на Закона за кредитните институции и другите нормативни актове, уреждащи кредитните взаимоотношения, кредитната политика на Банката, вътрешно-дружествените документи и правилата за организацията на дейността му. Кредитният съвет разглежда и взима решения по предложения за предоставяне на нови експозиции и промени по съществуващи експозиции (вкл. предоваряне, преструктуриране, предсрочна изискуемост, принудително изпълнение и др.) в размер до 10% от Капиталовата база на Банката и предлага за разглеждане кредитни предложения за експозиции с размер над 10% от капиталовата база.

Комитетът за анализ, класификация и провизиране (КАКП) в качеството си на компетентния орган на Банката за наблюдение, оценка и класифициране на финансовите активи и условните задължения и за установяване на загубите от обезценка и провизиите взема решенията за класифициране и определяне на загубите от обезценка на финансовите активи и за определянето на провизиите по условните задължения. В своята работа КАКП се ръководи от разпоредбите на Закона за кредитните институции, от действащото законодателство в страната, както и от вътрешно-дружествените документи на Банката.

Методологията за определяне на провизиите за обезценка реализира класификацията съгласно правилата зададени в Регламенти 2014/680 и 2015/1278. Ръководството разглежда експозициите като необслужвани и обслужвани.

Необслужвана експозиция е тази, при която са налице значими нарушения в обслужването ѝ или има данни, че финансовото състояние на дължника е влошено до степен, че текущите и очакваните му постъпления не

ТОКУДА БАНК АД

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

ЗА 2018 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

са достатъчни за цялостно изплащане на неговите задължения към Банката и към другите му кредитори, както и когато Банката очаква да понесе загуба. Необслужвана е експозиция, по която без реализиране на обезпечението е малко вероятно дългникът да изплати изцяло своите кредитни задължения, независимо от наличието на просрочената сума или броя на дните на просрочието, с изключение на експозиции, при които със сключването на договора за кредит реализацията на обезпечението е заложена в погасителния план. Допълнително, експозиция се класифицира като „необслужвана“ когато отговаря и на едно от следните условия:

- натрупани са просрочени плащания по главницата или по лихвите със забава повече от 90 дни;
- експозицията е индивидуално обезценена;
- във финансовото състояние на дългника има значимо влошаване, което може да застраши погасяването на задълженията;
- дългникът е обявен в несъстоятелност или е в процес на ликвидация и съществува риск да останат неудовлетворени кредитори;
- вземането, отразено като балансова позиция, е предмет на съдебно производство или е присъдено от съда на Банката, но не е събрано.

Обслужвана експозиция е експозиция, която не може да бъде класифицирана като необслужвана.

Преструктурирана експозиция е експозиция, по отношение на която са приложени мерки за преструктуриране. Мерките за преструктуриране се състоят от отстъпки към дългник, който е изпаднал във финансово затруднение при изпълнение на своите финансови ангажименти. Експозиция не се третира като преструктурирана, когато за дългника няма индикации да е във финансово затруднение при изпълнение на своите финансови ангажименти. Изменението в условията на договора, с което са направени отстъпки към дългник, който е изпаднал във финансово затруднение при изпълнение на своите финансови ангажименти, може да включва, но не се ограничава непременно до намаление на лихвения процент, главницата, начислената лихва или разсрочване на датите на изплащане на главница и/или лихви.

Политика и процес по обезценка на предоставените кредити и вземания от клиенти, прилагана от 01 януари 2018 г.

Значително увеличение на кредитния рисков след първоначалното признаване

Към всяка отчетна дата Банката оценява дали кредитният рисков на финансовия инструмент се е увеличил значително след първоначалното признаване. При оценката Банката отчита промяната в риска от настъпване на неизпълнение през очаквания срок на финансовия инструмент, като за целта Банката сравнява риска от настъпване на неизпълнение по финансовия инструмент към отчетната дата със същия рисков към датата на първоначалното признаване и взема предвид разумната и аргументирана информация, достъпна без извършване на излишни разходи или усилия, която удостоверява значително увеличение на кредитния рисков след първоначалното признаване.

Обективни доказателства за значително увеличен кредитен рисков на финансовия инструмент след първоначалното признаване:

- количествени критерии: просрочие на дължими плащания по кредита от над 30 дни, значително увеличение на вероятността от настъпване на неизпълнение през следващите 12 месеца – към отчетната дата
- качествени критерии: промяна на рисковата групата на експозицията към клиента от „Редовен“ в „Под наблюдение“, „Необслужван“ или „Загуба“, която не се дължи на прекласификация на експозиции на свързани с клиента трети лица към Банката; данни от попълнен въпросник за оценка на качеството на кредитите (въпросниците изследват наличието на увеличен кредитен рисков или на кредитна обезценка от датата на отпускане на кредита, като оценката се извършва на база система от въпроси за финансовото състояние, ликвидността, правното състояние и др., всеки от които участва в крайния резултат с определено тегло); друга разумна и аргументирана информация.

Кредитна обезценка след първоначално признаване:

Финансовият актив е с кредитна обезценка след първоначално признаване при настъпване на комбинация от събития, които може да включват значително финансово затруднение на дългника, което води до невъзможност за погасяване на пълния размер на дълга.

Обективни доказателства за кредитна обезценка на финансовия актив са:

- количествени критерии: просрочие на дължими плащания по кредита от над 90 дни.
- качествени критерии: промяна на рисковата групата на експозицията към клиента на „Необслужван“ или

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2018 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

„Загуба“ по причини, различни от прекласификация на експозиции на свързани с клиента трети лица към Банката или присъждане на статус на кредита „Съдебен“ или „Присъден“; разумна и аргументирана информация, данни от попълнен въпросник за оценка на качеството на кредитите.

Финансови активи, закупени или първоначално създадени с голям отбив, който отразява понесени кредитни загуби, се категоризират като Закупен или първоначално създаден финансов актив с кредитна обезценка (наричани за краткост по-долу „POCI“ - Purchased or originated credit impaired) и се причисляват към категорията финансовите активи с кредитна обезценка

Фази на отчитане на кредитните експозиции

В зависимост от наличието на значително увеличен кредитен рисък след първоначално признаване и на кредитна обезценка след първоначално признаване, кредитните експозиции се отчитат в следните фази:

- Фаза1 – по експозицията не се наблюдава значително увеличен кредитен рисък след първоначалното ѝ признаване
- Фаза2 – налице е значително увеличен кредитен рисък след първоначално признаване
- Фаза3 – налице е кредитна обезценка

Фазата на отчитане на кредитните експозиции се определя към всяка отчетна дата на база на оценката за наличие на значително увеличение в кредитния рисък след първоначално признаване и на кредитна обезценка.

Определяне на очакваните кредитни загуби на кредитните експозиции

Индивидуално и колективно оценявани за обезценка кредитни експозиции

Индивидуално оценявани кредитни експозиции за обезценка са всички значими експозиции във Фаза3 и други експозиции по преценка на Банката. Колективно оценявани кредитни експозиции за обезценка са всички кредитни експозиции, които не са индивидуално оценявани за обезценка. При определяне на ОКЗ на кредитните експозиции, Банката използва различни подходи, в зависимост от това дали кредитната експозиция е индивидуално оценявана за обезценка или колективно.

Определяне ОКЗ за колективно оценявани експозиции за обезценка

Използваните подходи за определяне на ОКЗ отчитат историческото поведение на кредитните експозиции и очакваното бъдещо развитие на отделни макро-икономически, пазарни, нормативни и др. фактори, оказващи влияние върху възможността на кредитополучателите да обслужват задълженията си по кредитните експозиции. ОКЗ се определя на ниво кредит и се изчислява по формулата $ECL = EAD \times PD \times LGD$ където:

- EAD (exposure at default) = текуща балансова експозиция + CCF x неизползвана част от разполагаемия лимит, където CCF – кредитен конверсионен фактор; EAD за задбалансови ангажименти = CCF x задбалансов ангажимент;
- PD (probability of default) – приложимата за кредита вероятност от настъпване на неизпълнение, изчислена по модела за изчисление на вероятностите за настъпване на неизпълнение. За кредити във Фаза1 се ползва вероятност от настъпване на неизпълнение през следващите 12 месеца. За кредити във Фаза2 и Фаза3 се ползва вероятност от настъпване на неизпълнение през очаквания срок на финансовия актив;
- LGD (loss given default) – загуба при настъпване на случай на неизпълнение – представлява разликата между кредитната експозиция и общия размер на NRV (дефинирано по-долу) на наличните обезпечения по кредита (в случай, че $NRV > 0$) и размера на кредитната експозиция; в случай, че NRV на обезпеченията надвишава кредитната експозиция, $LGD = 0$;
- NRV (Net Realizable Value) – нетна възстановима стойност на обезпечението към съответната отчетна дата; определя се като сборът от пазарните стойности на обезпеченията по кредита, изчислени при ползването на стандартни допускания за (i) очаквани промени на стойността във времето, (ii) очакван срок за реализация и (iii) очаквани разходи по реализацията.

Стойностите на параметрите, допусканията и правилата за изчисление са дефинирани детайлно в Политиката за класификация, провизиране и обезценка на финансови активи и условни задължения.

Определяне на ОКЗ за индивидуално оценявани експозиции за обезценка

Очакваната кредитна загуба се определя на ниво кредит. Кредитната експозиция се оценява за обезценка чрез сравнение на брутната стойност на експозицията с нетната настояща стойност от прогнозните парични потоци от дейността, продажба на обезпечението или други източници. Очакваните парични потоци имат прогнозен характер и при анализа се разглеждат най-малко два основни сценария: (i) сценарий, при който експозицията се обслужва редовно съгласно действащия погасителен план и (ii) сценарий, в който

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2018 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

експозицията се погасява от реализация на обезпечението. Очакваните парични потоци от реализация на обезпечението се определят на индивидуална база за съответната экспозиция. Нетната настояща стойност на паричните потоци от различните сценарии се претегля с различна тежест за достигане на обобщен резултат, който се сравнява с брутната стойност на кредита. ОКЗ представя разликата между брутната стойност на кредита и претеглената нетна настояща стойност на очакваните парични потоци по различните сценарии.

С цел минимизирането на кредитния риск в процеса на кредитиране се прилагат детайлни процедури относно анализа на икономическата целесъобразност на всеки един проект, видовете обезпечения приемливи за Банката, контрола върху използването на отпуснатите средства и администрирането, свързано с тази дейност. Банката е приела и следи за спазването на лимити за кредитна экспозиция по отрасли. Тези лимити целят ограничаване концентрацията на кредитния портфейл, което би довело до завишен кредитен риск.

Качество на вземания от Централната банка

Следващите таблици представят информация за кредитното качество и максималната изложеност на кредитен риск за експозициите към Централната банка към 31 декември 2018 г. съгласно вътрешната рискова класификация на Банката. Представените суми отразяват амортизираната стойност на експозициите преди коректива за кредитни загуби и коректива за кредитни загуби през отчетния период.

Промяна в брутната амортизирана стойност

Стойност на 1 януари 2018
 Нововъзникнали експозиции
 Изплатени експозиции
 Трансфер между фазите
Стойност на 31 декември 2018

	Фаза1	Фаза2	Фаза3	2018
Стойност на 1 януари 2018	62,262	-	-	62,262
Нововъзникнали експозиции	166,520	-	-	166,520
Изплатени експозиции	(135,230)	-	-	(135,230)
Трансфер между фазите	-	-	-	-
Стойност на 31 декември 2018	93,552	-	-	93,552

Промяна на коректива за обезценка

Стойност на 1 януари 2018
 Нововъзникнали експозиции
 Изплатени експозиции
 Трансфер между фазите
Стойност на 31 декември 2018

	Фаза1	Фаза2	Фаза3	2018
Стойност на 1 януари 2018	13	-	-	13
Нововъзникнали експозиции	7	-	-	7
Изплатени експозиции	-	-	-	-
Трансфер между фазите	-	-	-	-
Стойност на 31 декември 2018	20	-	-	20

Качество на кредити и вземания от банки

Следващите таблици представят информация за кредитното качество и максималната изложеност на кредитен риск за експозициите към банки към 31 декември 2018 г. съгласно вътрешната рискова класификация на Банката. Представените суми отразяват амортизираната стойност на експозициите преди коректива за кредитни загуби и коректива за кредитни загуби през отчетния период.

Промяна в брутната амортизирана стойност

Стойност на 1 януари 2018
 Нововъзникнали експозиции
 Изплатени експозиции
 Трансфер между фазите
Стойност на 31 декември 2018

	Фаза1	Фаза2	Фаза3	2018
Стойност на 1 януари 2018	25,114	-	-	25,114
Нововъзникнали експозиции	53,875	-	-	53,875
Изплатени експозиции	(45,606)	-	-	(45,606)
Трансфер между фазите	-	-	-	-
Стойност на 31 декември 2018	33,383	-	-	33,383

Промяна на коректива за обезценка

Стойност на 1 януари 2018
 Нововъзникнали експозиции
 Изплатени експозиции
 Трансфер между фазите
Стойност на 31 декември 2018

	Фаза1	Фаза2	Фаза3	2018
Стойност на 1 януари 2018	7	-	-	7
Нововъзникнали експозиции	6	-	-	6
Изплатени експозиции	(6)	-	-	(6)
Трансфер между фазите	-	-	-	-
Стойност на 31 декември 2018	7	-	-	7

Качество на дългови и капиталови инструменти по справедлива стойност през ДВД

Следващите таблици представят информация за кредитното качество и максималната изложеност на кредитен риск за експозициите към дългови и капиталови инструменти по справедлива стойност през ДВД към 31 декември 2018 г. съгласно вътрешната рискова класификация на Банката. Представените суми

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2018 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

отразяват амортизираната стойност на експозициите преди коректива за кредитни загуби и коректива за кредитни загуби през отчетния период.

Промяна в брутната амортизирана стойност

	Фаза1	Фаза2	Фаза3	2018
Стойност на 1 януари 2018	74,746	-	-	74,746
Нововъзникнали експозиции	5,025	-	-	5,025
Изплатени експозиции	(35,271)	-	-	(35,271)
Трансфер между фазите	-	-	-	-
Стойност на 31 декември 2018	44,500	-	-	44,500

Промяна на коректива за обезценка

	Фаза1	Фаза2	Фаза3	2018
Стойност на 1 януари 2018	170	-	-	170
Нововъзникнали експозиции	57	-	-	57
Изплатени експозиции	(81)	-	-	(81)
Трансфер между фазите	-	-	-	-
Стойност на 31 декември 2018	146	-	-	146

Качество на кредити и вземания от клиенти

Следващите таблици представят информация за кредитното качество и максималната изложеност на кредитен рисков за експозициите към клиенти към 31 декември 2018 г. съгласно вътрешната рискова класификация на Банката. Представените суми отразяват амортизираната стойност на експозициите преди коректива за кредитни загуби и коректива за кредитни загуби през отчетния период.

Промяна в брутната амортизирана стойност

	Фаза1	Фаза2	Фаза3	2018
Стойност на 1 януари 2018	145,800	18,635	35,512	199,947
Нововъзникнали експозиции	37,912	1,873	88	39,873
Изплатени експозиции	(29,187)	(4,027)	(3,782)	(36,996)
Преминаване към Фаза1	1,382	(1,345)	(37)	-
Преминаване към Фаза2	(13,057)	13,195	(138)	-
Преминаване към Фаза3	(682)	(7,213)	7,895	-
Отписани суми	-	-	(6,840)	(6,840)
Стойност на 31 декември 2018	142,168	21,118	32,698	195,984

Промяна на коректива за обезценка

	Фаза1	Фаза2	Фаза3	2018
Стойност на 1 януари 2018	73	646	18,462	19,181
Нововъзникнали експозиции	186	248	1	435
Изплатени експозиции	(16)	(264)	(128)	(408)
Преминаване към Фаза1	2	(2)	-	-
Преминаване към Фаза2	(57)	58	(1)	-
Преминаване към Фаза3	(134)	(428)	562	-
Отписани суми	-	-	(6,840)	(6,840)
Стойност на 31 декември 2018	54	258	12,056	12,368

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2018 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

Информацията за кредити и вземания от клиенти по класификационни групи е както следва:

31 декември 2018

Група	По предоставени кредити			Неусвоен ангажимент		По предоставени гаранции		
	Размер	дял в %	Обезценка	Размер	Размер	дял в %	Провизии за кредитни загуби	
Обслужвани	163,200	83.27	312	17,838	4,822	100.00	12	
Необслужвани	32,784	16.73	12,056	26	-	-	-	
Общо	195,984	100.00	12,368	17,864	4,822	100.00	12	

31 декември 2017

Група	По предоставени кредити			Неусвоен ангажимент			По предоставени гаранции		
	Размер	дял в %	Обезценка	Размер	Размер	дял в %	Провизии за кредитни загуби		
Обслужвани	164,435	82.24	616	19,347	7,971	100.00	-		
Необслужвани	35,512	17.76	17,947	19	-	-	-		
Общо	199,947	100.00	18,563	19,366	7,971	100.00	-		

31.12.2018

31.12.2017

	Просрочени, но необезценени	Обезценени	Просрочени, но необезценени	Обезценени
Без просрочие	-	52,406		22,481
Просрочия до 30 дни	13,005	2,992	20,321	2,577
Просрочия от 31 до 60 дни	2,949	882	1,501	79
Просрочия от 61 до 90 дни	1,492	4,513	818	469
Просрочия от 91 до 180 дни	1,165	183	631	545
Просрочия над 180 дни	2,408	20,315	3,384	26,520
Отчетна стойност	21,019	81,291	26,655	52,671
Коректив за загуби от обезценка	-	(12,368)	-	(18,563)
Балансова стойност	21,019	68,923	26,655	34,108

Обезценените експозиции включват тези, по които Банката е отчела обезценка.

В следната таблица е представен портфейлът на Банката на база приети по вид обезпечения:

	2018	2017
Обезпечени с парични средства и ДЦК	1,001	715
Обезпечени с ипотека	155,956	150,288
Залог на машини и съоръжения	8,790	7,078
Залог на вземания	17,267	18,812
Други обезпечения	8,554	19,937
Необезпечени	4,416	3,117
Обезценка	(12,368)	(18,563)
Общо	183,616	181,384

В таблицата по-долу е представена информация за кредитните рейтинги при определяне на кредитното качеството на финансови активи на Банката. Банката използва като основен източник информация за кредитни рейтинги от рейтинговата агенция Fitch; а където такива не са налични е използван рейтинг на друга рейтингова агенция (S&P).

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2018 ГОДИНА
всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

	31.12.2018	31.12.2017
Вземания от Централната банка:		
рейтинг BBB-	93,532	62,262
Общо вземания от Централната банка	93,532	62,262
Кредити и вземания от банки		
рейтинг A+	5,670	-
рейтинг A	-	3,745
рейтинг A-	10,429	9,998
рейтинг BBB+	5,121	-
рейтинг BBB-	5,578	6,183
рейтинг BB	75	283
рейтинг BB-	-	12
без рейтинг	6,503	4,893
Общо кредити и вземания от банки	33,376	25,114
Финансови активи, държани за търгуване:		
рейтинг BBB-	-	12,183
рейтинг BB	-	1,766
без рейтинг	174	177
Общо финансови активи, държани за търгуване	174	14,126
Финансови активи на разположение за продажба:		
рейтинг A	-	1,890
рейтинг BB	-	5,966
рейтинг BBB-	-	52,648
без рейтинг	-	297
Общо финансови активи на разположение за продажба	-	60,801
Дългови инструменти по справедлива стойност през ДВД		
рейтинг A+	1,877	-
рейтинг BB+	5,417	-
рейтинг BBB	27,458	-
рейтинг BBB-	9,309	-
Общо дългови инструменти по справедлива стойност през ДВД	44,061	-
Капиталови инструменти по справедлива стойност през ДВД		
без рейтинг	293	-
Общо капиталови инструменти по справедлива стойност през ДВД	293	-

Кредитите и вземанията от банки без рейтинг включват вземане от чуждестранна банка, която няма присъден кредитен рейтинг от рейтингова агенция и за която за целите на обезценката е използван приравнен кредитен рейтинг.

Финансовите активи, държани за търгуване без рейтинг представляват основно корпоративни облигации и акции на местни емитенти, за които няма кредитен рейтинг от рейтингова агенция.

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2018 ГОДИНА
всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

Концентрация на кредитен рисък

Значителен процент от кредитния портфейл на Банката е концентриран в ограничен брой кредитополучатели. Независимо от регуляторните ограничения за големи експозиции, съществува рисък дейността на Банката, финансовото ѝ състояние и резултатите от дейността ѝ да бъдат негативно повлияни при неизпълнение на задълженията от страна на някои от най-големите кредитополучатели. Информация за големите експозиции на Банката към клиенти, различни от банки (експозиции, които представляват 10% или повече от капиталовата база на Банката) по балансова стойност към 31 декември 2018 г. и 2017 г. е представена в таблицата по-долу:

	2018	2017		
	в хиляди лева	% от капиталова база	в хиляди лева	% от капиталова база
Най-голяма обща експозиция към клиентска група	9,151	21.72%	8,660	20.45%
Общ размер на петте най-големи експозиции	34,392	81.64%	31,421	74.20%
Обща сума на всички експозиции – над 10% от капитала	72,054	171.05%	68,500	161.77%

Концентрацията на кредитен рисък по икономически сектори е оповестена в Приложение 8.

30.3. Ликвиден рисък

Ликвидният рисък се поражда от несъответствието между падежа на активите и пасивите и възможна липса на достатъчно средства, с които Банката да посреща плащания по текущи финансни пасиви, както и да осигурява финансиране на увеличението на финансите активи и възможните искове по задбалансови задължения.

Дейността на Банката изиска устойчив паричен поток, който да замени съществуващите депозити при изтичането на срока им (падежа), както и да задоволи търсенията на клиентите за допълнителни кредити.

При управление на ликвидността Банката взема предвид и ангажментите, свързани с неусвоената част на отпуснатите кредити и нивото на всички условни ангажименти.

За осигуряване спазване на политиката по ликвидността Банката приема следните мерки:

- разработва правила и процедури за управление на ликвидността;
- дефинира адекватните ликвидни активи;
- изгражда информационна система за наблюдение на ликвидността на основата на падежна таблица;
- формира показатели за измерване на ликвидността;
- определя орган за регулиране на ликвидността и неговите отговорности и задачи;
- определя система за управление и контрол на ликвидния рисък;
- разработва сценарии за действие на Банката както в нормална обстановка – „действащо предприятие“, така и в период на „ликвидна криза“;
- регламентира задължителната информация за нуждите на текущото управление, както и за отчетността пред БНБ.

Основните параметри на политиката по ликвидността на Банката се приемат от Управителния съвет, като цялостната организация по нейното изпълнение се възлага на Комитета по управление на активите и пасивите, като той е основен орган за управление на ликвидността на Банката. Комитетът носи пряка отговорност за състоянието на ликвидността и за текущото управление на основата на решенията на Управителния съвет, както и за текущото управление на активите и пасивите. Комитетът заседава най-малко веднъж месечно, а при необходимост (при опасност от ликвидна криза) и ежедневно, с цел преодоляване на евентуални ликвидни затруднения.

Контролът и регулирането на ликвидността общо за Банката и по офиси се извършва централизирано от управление „Ликвидност и пазари“.

Следи се нивото на ликвидните средства и нивото на ликвидните средства за поддръжане. На тази база се следи съотношението налични ликвидни средства/кредитни вложения и други вземания на Банката.

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2018 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

Банката поддържа голям обем високоликвидни активи под формата на парични средства в каса и в БНБ, които ѝ гарантират безпроблемно посрещане на ликвидни нужди. Към 31 декември 2018 г. и 2017 г. паричните средства и парични салда при БНБ представляват съответно 25% и 18% от общите активи на Банката.

Като допълнителен инструмент за осигуряване на ликвидност, Банката използва предоставените средства на банки. В основната си част това са депозити в първокласни международни и български банки с падеж до 7 дни. Към 31 декември 2018 г. и 2017 г. кредитите и вземанията от банки представляват съответно 8% и 6% от общите активи на Банката.

Държавните ценни книжа, които Банката притежава и не е заложила като обезпечение към 31 декември 2018 г. и 2017 г. са съответно 8% и 16% от общите активи. Поддържайки над 40% (2017 г.: 40%) от активите си в бързоликвидни активи, Банката е в състояние да осигури посрещане на всичките си нужди от плащания по падежиращи финансови пасиви.

Брутният номинален изходящ паричен поток на финансовите пасиви на Банката е както следва:

	31 декември 2018	До 1 месец	От 1 до 3 месеца	От 3 месеца до 1 година	От 1 година до 5 години	Над 5 години	Общо
Депозити от банки	268	-	-	-	-	-	268
Депозити от клиенти	202,369	24,626	69,083	62,564	2,450	361,092	
Други финансови пасиви	142						142
Общо финансово пасиви	202,779	24,626	69,083	62,564	2,450	361,502	

	31 декември 2017	До 1 месец	От 1 до 3 месеца	От 3 месеца до 1 година	От 1 година до 5 години	Над 5 години	Общо
Депозити от банки	191	-	-	-	-	-	191
Депозити от клиенти	176,762	22,706	88,426	52,308	3,087	343,289	
Други финансови пасиви	198						198
Общо финансово пасиви	177,151	22,706	88,426	52,308	3,087	343,678	

Финансовите пасиви на Банката са формирани основно от привлечени средства по депозити на физически и юридически лица. Към 31 декември 2018 г. голяма част от тях – 56% (2017 г.: 52%) са с остатъчен срок под 1 месец. Често клиентите предпочитат сключване на договор за депозит с единомесечен срок и предоговарянето му за продължителен период от време. Поради това единомесечните депозити практически са относително постоянен ресурс за Банката.

30.4. Пазарен риск

Пазарен е рисъкът, при който е възможно промените в пазарните цени на финансовите активи, лихвените нива или валутните курсове да окажат неблагоприятно влияние върху резултата от дейността на Банката. Пазарен риск възниква по открити позиции в лихвени, валутни и капиталови инструменти, които са чувствителни към общи и специфични пазарни движения и оказват влияние върху рентабилността на Банката. Пазарната експозиция се управлява от Банката в съответствие с рисковите ограничения, определени от Ръководството.

Банката управлява притежаваните от нея финансови инструменти, отчитайки променящите се пазарни условия. Експозицията по отношение на пазарен риск се управлява в съответствие с лимитите за риск, определени от Ръководството на Банката посредством покупко-продажба на финансови инструменти или чрез откриване на компенсираща позиция за хеджиране на риска.

За минимизиране източниците на пазарен риск Банката е приела правила за инвестиции във финансови инструменти, както следва:

- Чуждестранни държавни ценни книжа – могат да бъдат закупувани само, ако имат кредитен рейтинг, не по-нисък от BBB/положителна перспектива на Standard&Poors или еквивалентна оценка за

**ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2018 ГОДИНА**

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

- кредитоспособност, като максималното ниво на експозицията е лимитирано;
- Корпоративни облигации, емитирани от банки – при кредитен рейтинг на емитента, не по-нисък от BBB/положителна перспектива на Standard&Poors или еквивалентна оценка за кредитоспособност, като максималното ниво на експозицията е лимитирано;
- Корпоративни акции – лимитирана обща експозиция;
- Корпоративни облигации - могат да бъдат закупувани само, ако имат кредитен рейтинг, не по-нисък от BB/B/положителна перспектива на Standard&Poors или еквивалентна оценка за кредитоспособност. В противен случай се прави прецизен анализ на количествени и качествени показатели, за да бъде максимално защитена тезата за тяхното закупуване. Максималното ниво на експозицията е лимитирано.

Управлението на пазарните рискове включва:

- Определяне на съотношението на ценни книжа и активи на паричния пазар. Това съотношение е динамична величина и както съотношението банков/търговски портфейл се определя съобразно матуритетната структура на привлеченните средства на Банката, входящите и изходящи парични потоци, нуждите от ликвидност, нивото на доход и целите на Банката;
- Анализ на съотношението риск/доход.

В съответствие с приетите цели и принципи Банката прилага следните подходи за управление на пазарния риск:

- VaR анализ, Анализ на дюрацията на финансовите инструменти и стандартизиран лихвен шокове за определяне и анализиране на ефекта от различни рискови фактори върху стойността и доходността на портфейла, за да се определи оптималното съотношение риск/доход;
- Банката анализира съотношението риск/доход, като при равен риск избира инвестициите с по-висок доход, а при равен доход – тези с по-нисък риск.

Комитетът по управление на активите и пасивите приема алтернативни сценарии за действия в обстановка на повишен пазарен риск, предизвикани в резултат на резки промени в условията на пазара, в рамките на предоставените лимити за отделните видове операции. Комитетът осъществява наблюдение и предлага вземането на мерки за отклоняване от обичайните лимити, с оглед преодоляването на такива ситуации.

За оценка на лихвената чувствителност на търговския портфейл Банката използва модифицираната дюрация на портфейла, изчислявана на дневна база.

За оценка на ефекта от потенциално възможни екстремни флукутации на лихвените нива върху стойността на търговския портфейл Банката анализира ефекта от 100 базисни точки, като този ефект не трябва да надвишава 5% от капиталовата база, изчислена през последното тримесечие.

По смисъла на Наредба 7 на БНБ, Банката анализира ефекта на промяна на лихвите с 200 б.т. като очакван резултат върху капитала. Ефектът не трябва да надвишава 20% от капиталова база.

30.4.1. Лихвен риск

Лихвен риск е вероятността от потенциално изменение на нетния приход от лихви или нетния лихвен марж, поради изменение на общите пазарни лихвени равнища. Управлението на лихвения риск в Банката се стреми да минимизира риска от намаляване на нетния лихвен доход в резултат от промени в лихвените нива.

За измерване и оценка на лихвения риск Банката използва метода на GAP-анализа (анализа на несъответствието/дисбаланса), разпределящ лихвоносните активи и пасиви по времеви диапазони, в зависимост от моментите на тяхната преоценка (за инструментите с плаващ лихвен процент) и падеж (за инструментите с фиксиран лихвен процент). Чрез него се идентифицира чувствителността на очакваните приходи и разходи спрямо развитието на лихвения процент. Методът на GAP-анализа има за цел да определи позицията на Банката, общо и по отделни видове финансови активи и пасиви, по отношение на очаквани изменения на лихвените проценти и влиянието на това изменение върху нетния лихвен доход. Той подпомага управлението на активите и пасивите и е инструмент за осигуряване на достатъчна и стабилна нетна лихвена доходност. Ръководството оценява експозицията на Банката към лихвен риск в банков портфейл и чувствителността ѝ към този риск, като умерена, с оглед обемите и структурата на бизнеса.

При управление на лихвения риск Банката прилага политика и процедури, адекватни на характера и сложността на нейната дейност. Посредством управлението на лихвения риск Банката се стреми към

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2018 ГОДИНА
всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

стабилизиране на спреда между лихвените приходи и лихвените разходи с цел осигуряване адекватна рентабилност и максимизирана стойност при приемлива степен на риск.

Управлението на лихвения риск в Банката се основава на оценката на размера и чувствителността на експозицията към промени в пазарните лихвени проценти и вероятността за реализиране на тези промени. Банката е изградила система за измерване на лихвения риск, която покрива всички източници на лихвен риск и оценява ефекта от промените в лихвените проценти.

Лихвените проценти за активи и пасиви, деноминирани в български лева, обичайно се определят на база на движението на основния лихвен процент, определян от Централната банка. Лихвените проценти за активи и пасиви, деноминирани в евро, са базирани на котировките на Европейската централна банка.

В случаите на активи и пасиви с плаващи лихвени проценти, Банката е изложена на риск от промени в основните лихвени индекси, служещи за определяне на лихвените проценти.

В зависимост от конкретните условия се използват следните подходи при управлението на лихвения риск, прилагайки метода на дисбаланса:

- Балансираност – осигуряване на паритет между лихвочувствителните активи и пасиви;
- Преструктуриране на портфейлите от активи и пасиви при възникването на циклични изменения на лихвените проценти;
- Определяне размера на лихвените проценти, както и техния вид (фиксирани или променливи) по активите и пасивите на Банката в зависимост от тенденциите на развитие на вътрешния и международни финансови пазари.

В своята дейност Банката се стреми към заемане на положителен дисбаланс по отношение на матуритета на активите и пасивите и балансирана позиция по отношение на лихвочувствителните активи и пасиви.

Лихвените активи и пасиви на Банката, категоризирани по дата на договорената промяна в лихвените проценти по периоди на промяна на лихвения процент е както следва:

31 декември 2018	До 1 месец	От 1 до 3 месеца	От 3 месеца до 1 година	От 1 година до 5 години	Над 5 години	Общо
<i>Лихвени активи</i>						
Кредити и вземания от банки	33,376	-	-	-	-	33,376
Кредити и вземания от клиенти	145,264	6,046	3,541	3,809	24,956	183,616
Дългови инструменти по справедлива стойност през ДВД	947	2,741	1,769	38,604	-	44,061
Общо лихвени активи	179,587	8,787	5,310	42,413	24,956	261,053
<i>Лихвени пасиви</i>						
Депозити от банки	268	-	-	-	-	268
Депозити от клиенти	202,365	24,599	68,779	61,366	2,221	359,330
Общо лихвени пасиви	202,633	24,599	68,779	61,366	2,221	359,598
Дисбаланс между лихвените активи и пасиви, нетно	(23,046)	(15,812)	(63,469)	(18,953)	22,735	

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2018 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

31 декември 2017	До 1 месец	От 1 до 3 месеца	От 3 месеца до 1 година	От 1 година до 5 години	Над 5 години	Общо
<i>Лихвени активи</i>						
Кредити и вземания от банки	25,114	-	-	-	-	25,114
Финансови активи, държани за търгуване	7,638	-	-	6,488	-	14,126
Кредити и вземания от клиенти	141,311	268	3,653	10,213	25,939	181,384
Финансови активи на разположение за продажба	6,106	1,890	15,044	28,820	8,941	60,801
Общо лихвени активи	180,169	2,158	18,697	45,521	34,880	281,425
<i>Лихвени пасиви</i>						
Депозити от банки	191	-	-	-	-	191
Депозити от клиенти	176,757	22,679	87,933	50,770	2,805	340,944
Общо лихвени пасиви	176,948	22,679	87,933	50,770	2,805	341,135
Дисбаланс между лихвените активи и пасиви, нетно	3,221	(20,521)	(69,236)	(5,249)	32,075	

Средните ефективни лихвени проценти по лихвоносните финансовите инструменти на Банката са, както следва:

	31.12.2018	31.12.2017
<i>Лихвоносни активи</i>		
Кредити и вземания от банки	0.96	0.80
Финансови активи, държани за търгуване	-	2.21
Кредити и вземания от клиенти	4.53	5.09
Дългови инструменти по справедлива стойност през ДВД	2.78	-
Инвестиции на разположение за продажба	-	2.51
<i>Лихвоносни пасиви</i>		
Депозити от банки	-	-
Депозити от клиенти	0.52	0.78

30.4.2. Валутен рисков

Валутният рисков представлява потенциалната възможност за реализиране на загуба за Банката в резултат на промени във валутните курсове.

В Република България курсът на българския лев към еврото е фиксиран със Закон за валутен борд. Откритата позиция на Банката в евро не носи рисков за Банката.

Валутният рисков е рисков от негативно влияние на колебания в преобладаващите валутни курсове върху финансовото състояние и паричните потоци на Банката. Основната част от активите и пасивите на Банката са деноминирани в евро или левове, поради което неблагоприятна промяна на валутните курсове е несъществена. Банката цели да не държи отворени позиции във валути, различни от евро.

ТОКУДА БАНК АД

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

ЗА 2018 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

Валутната структура на финансовите активи и пасиви по балансова стойност е следната:

31 декември 2018

	Лева	Евро	Долари на САЩ	Японски йени	Други	Общо
Активи						
Парични средства и вземания от Централната банка	43,943	56,561	727	139	138	101,508
Кредити и вземания от банки	5,295	6,208	17,369	3,898	606	33,376
Финансови активи, държани за търгуване	174					174
Дългови инструменти по справедлива стойност през ДВД	15,844	13,383	14,834	-	-	44,061
Капиталови инструменти по справедлива стойност през ДВД	293	-	-	-	-	293
Кредити и вземания от клиенти	124,143	59,473	-	-	-	183,616
Общо активи	189,692	135,625	32,930	4,037	744	363,028
Пасиви						
Депозити от банки	-	172	96	-	-	268
Депозити от клиенти	182,209	139,439	32,928	4,009	745	359,330
Други финансови пасиви	1	80	59	2	-	142
Общо пасиви	182,210	139,691	33,083	4,011	745	359,740
Нетна позиция	7,482	(4,066)	(153)	26	(1)	3,288
31 декември 2017						
	Лева	Евро	Долари на САЩ	Японски йени	Други	Общо
Активи						
Парични средства и вземания от Централната банка	21,898	47,687	588	72	117	70,362
Кредити и вземания от банки	498	756	19,516	3,745	599	25,114
Финансови активи, държани за търгуване	11,057	1,098	1,971	-	-	14,126
Финансови активи на разположение за продажба	18,255	38,807	3,739	-	-	60,801
Кредити и вземания от клиенти	107,625	73,640	119	-	-	181,384
Общо активи	159,333	161,988	25,933	3,817	716	351,787
Пасиви						
Депозити от банки	-	159	32	-	-	191
Депозити от клиенти	174,879	135,560	25,989	3,817	699	340,944
Други финансови пасиви	1	177	20	-	-	198
Общо пасиви	174,880	135,896	26,041	3,817	699	341,333
Нетна позиция	(15,547)	26,092	(108)	-	17	10,454

30.4.3. Ценови рисък

Ценовият рисък е свързан с промените в пазарните цени на финансовите активи и пасиви, при които Банката може да претърпи загуба. Основният рисък за Банката е намаление на пазарните цени на притежаваните от нея финансови инструменти държани за търгуване да доведе до спад на нетната печалба. Както е описано в Приложения 6 и 7, основната част от инвестициите на Банката са в български държавни ценни книжа, които

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2018 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

не носят съществен ценови риск.

30.4.4. Чувствителност към пазарен риск

В съответствие с приетите цели и принципи Банката прилага: VaR (Value-at-risk) анализ, Duration анализ и Стандартизириани лихвени шокове за определяне и анализиране на ефекта от различни рискови фактори върху стойността и доходността на портфейла, като по този начин цели да намери оптималното съотношение риск/доход.

Към 31 декември 2018 г. Банката е направила анализ на лихвената чувствителност на база на предположението за паралелно повишение на лихвената крива, приложено върху лихвения дисбаланс. Очакваният ефект при 200 б.т. е +/- 175 хил. лв.

За оценка на ефекта от потенциално възможни екстремни флуктуации на лихвените нива Банката обичайно анализира ефекта от няколко стандартизиирани лихвени шокове за портфейла от ценни книжа за търгуване. Ценовата флуктуация при паралелно изместване на кривата на доходността с 100 базисни точки не трябва да надвишава 5% от капиталовата база, изчислена през последното тримесечие. Към 31 декември 2018 г., поради липса на такива инструменти, Банката не е изчислявала това съотношение.

30.5. Справедлива стойност

Справедлива стойност на финансови инструменти

Банката определя справедливата стойност на финансовите си инструменти като се базира на налична пазарна информация или използва подходящи оценъчни техники, когато такава не е налична. Информация за балансовата и справедливата стойност на финансовите активи и пасиви е представена в Приложение 30.1

Следните таблици обобщават информация за финансовите активи, представени по справедлива стойност в отчета за финансовото състояние:

31 декември 2018	Балансова стойност	Nиво 1 - котирана пазарна цена	Nиво 2 - Техника за оценяване - наблюдавани пазарни нива	Nиво 3 - Техника за оценяване - наблюдавани пазарни нива	Не е налична справедлива стойност
		-	-	-	-
Активи, оценени по справедлива стойност					
Финансови активи, държани за търгуване	174	174	-	-	-
Дългови инструменти по справедлива стойност през ДВД	44,061	-	44,061	-	-
Капиталови инструменти по справедлива стойност през ДВД	293	-	-	293	-
Общо	44,528	174	44,061	293	-
31 декември 2017	Балансова стойност	Nиво 1 - котирана пазарна цена	Nиво 2 - Техника за оценяване - наблюдавани пазарни нива	Nиво 3 - Техника за оценяване - наблюдавани пазарни нива	Не е налична справедлива стойност
		-	-	-	-
Активи, оценени по справедлива стойност					
Финансови активи, държани за търгуване	14,126	177	13,949	-	-
Финансови активи на разположение за продажба	60,801	-	60,504	297	-
Общо	74,927	177	74,453	297	-

Таблиците по долу съдържат информация за определянето на справедливата стойност на финансовите

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2018 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

активи и пасиви, които не са представени по справедлива стойност в отчета за финансовото състояние.

31 декември 2018

	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Общо
<i>Финансови активи</i>				
Парични средства и вземания от Централната банка	7,976	93,532	-	101,508
Кредити и вземания от банки	-	33,376	-	33,376
Кредити и вземания от клиенти	-	-	185,909	185,909
Общо	7,976	126,908	185,909	320,793

Финансови пасиви

	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Общо
<i>Финансови пасиви</i>				
Депозити от банки	-	268	-	268
Депозити от клиенти	-	360,227	-	360,227
Други финансови пасиви	-	-	142	142
Общо	-	360,495	142	360,637

31 декември 2017

	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Общо
<i>Финансови активи</i>				
Парични средства и вземания от Централната банка	8,100	62,262	-	70,362
Кредити и вземания от банки	-	25,114	-	25,114
Кредити и вземания от клиенти	-	-	184,467	184,467
Общо	8,100	87,376	184,467	279,943

Финансови пасиви

	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Общо
<i>Финансови пасиви</i>				
Депозити от банки	-	191	-	191
Депозити от клиенти	-	341,442	-	341,442
Други финансови пасиви	-	-	198	198
Общо	-	341,633	198	341,831

Справедливата стойност на предоставени кредити на клиенти с плаващ лихвен процент се приближава до балансовата им стойност. Справедливата стойност на кредити с фиксиран лихвен процент е определена на базата на текущите за Банката лихвени проценти.

Справедлива стойност на нефинансови активи

В таблиците по-долу е представена информация за основните оценителски методи и входящи данни при определянето на справедливата стойност на инвестиционните имоти и нетекущите активи, държани за продажба.

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2018 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

31 декември 2018

	Метод на пазарни анализи · използвани оферти цени продажба (евро кв. м.)	Приходен метод - използвани оферти цени за наем (евро кв. м.)
<i>Видове инвестиционни имоти</i>		
ваканционен	6,145	446-509
търговски	6,287	288-2476
УПИ	<u>158</u>	25-30
Общо	<u>12,590</u>	
<i>Нетекущи активи, държани за продажба</i>		
ваканционен	4,904	150-813
жилищен	<u>80</u>	250-345
Общо	<u>4,984</u>	

31 декември 2017

	Метод на пазарни анализи · използвани оферти цени продажба (евро кв. м.)	Приходен метод - използвани оферти цени за наем (евро кв. м.)
<i>Видове инвестиционни имоти</i>		
ваканционен	6,145	-
търговски	3,550	361-1,078
УПИ	<u>158</u>	-
Общо	<u>9,853</u>	
<i>Нетекущи активи, държани за продажба</i>		
ваканционен	4,835	200-888
търговски	1,701	341-708
жилищен	<u>198</u>	203-251
Общо	<u>6,734</u>	1.01-1.58

31. ДРУГИ РЕГУЛАТОРНИ ОПОВЕСТЯВАНИЯ

Съгласно изискванията на чл. 70, ал. 6 от Закона за кредитните институции, банките са задължени да оповестят някои количествени и качествени данни, свързани с основни финансови и други показатели поотделно за Република България, за другите държави - членки на ЕС и за третите държави, в които Банката има дъщерни дружества или е установила клонове.

Както е оповестено в Приложение 1, Токуда Банк АД осъществява своята дейност въз основа на банков лиценз предоставен от БНБ, по силата на който може да привлича депозити в национална и чуждестранна валута, да предоставя заеми в национална и чуждестранна валута, да открива и поддържа ностро сметки в чуждестранна валута в чужбина, да извършва сделки с ценни книжа, с чуждестранна валута, както и да извършва други банкови операции и сделки, разрешени от Закона за кредитните институции.

Банката няма дъщерни дружества и клонове, регистрирани извън Република България.

Обобщените количествени показатели, свързани със задължителните оповестявания, изисквани от Закона за кредитните институции, са както следва:

	2018	2017
Общ оперативен доход	13,289	17,261
Печалба/(Загуба) от дейността преди данъчно облагане	(334)	1,002
Начислени данъци върху финансовия резултат от дейността	67	(1)
Доходност на активите (%)	-0.07%	0.26%
Приравнен брой служители на пълен работен ден към 31 декември	249	257
Получени държавни субсидии	-	-

Доходността на активите е изчислена на база средномесечните стойности на активите.

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2018 ГОДИНА
всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

Банката извършва услуги в качеството си на инвестиционен посредник съгласно разпоредбите на Закона за публично предлагане на ценни книжа (ЗППЦК). Като инвестиционен посредник Банката следва да отговаря на определени изисквания за защита на интересите на клиентите съгласно Закона за пазарите на финансови инструменти (ЗПФИ) и Наредба 38 издадена от Комисията за финансово надзор (КФН). Банката е създала и прилага организация, правила и процедури за вътрешен контрол, свързани със сключването и изпълнението на договори с клиенти, с изискването на информация от клиенти, с воденето на отчетност и съхраняването на клиентски активи, съгласно изискванията на Наредба 38, чл. 28-31.

32. УПРАВЛЕНИЕ НА КАПИТАЛА

Банката подлежи на регулация по отношение изпълнението на изискванията за капиталова адекватност, съгласно Директива 2013/36/EU относно достъпа до осъществяване на дейност от кредитните институции, Регламент (ЕС) 575/2013 относно пруденциалните изисквания за кредитните институции и инвестиционните посредници (пакет CRD IV) и българското законодателство. В България регистрираният акционерен капитал на банка не може да бъде по-малък от 10 miliona лева, като съществува допълнително изискване по всяко време собственият капитал (капиталовата база) на банката да не спада под този определен минимум.

Минималните нива на капиталова адекватност за банките в България, които институциите трябва да спазват са: съотношение на базовия собствен капитал от първи ред 4.5%, съотношение на капитала от първи ред 6%, съотношение на общата капиталова адекватност 8%.

Българската народна банка определя с Наредба №8 допълнителни капиталови буфери, които банките следва да поддържат над минималните капиталови изисквания. Към 31 декември 2018 г. те са:

- предпазен капиталов буфер, равняващ се на 2,5% от сумата на общата рискова експозиция на банката;
- антицикличен капиталов буфер – 0% от сумата на общата рискова експозиция на банката;
- буфер за системен риск – 3% от сумата на общата рискова експозиция на банката.

Банката следи и анализира месечно капиталовите си позиции и изготвя тримесечни отчети за надзорни цели, които представя на БНБ, съгласно нормативните изисквания. Политиката за управление на капитала се стреми да осигури адекватно покритие на рисковете, възникващи в обичайния процес на банковата дейност, както и рискове от възникване на непредвидени обстоятелства. Основен приоритет при управлението на капитала е спазването на регулаторните изисквания за капиталова адекватност и поддържането на достатъчен по размер капитал, който покрива поетите рискове и осигурява достатъчен капиталов буфер за непредвидени събития.

Банката поддържа капиталовата адекватност над нивото на регулаторните изисквания. Кофициентът на общата капиталова адекватност към 31 декември 2018 г. е в размер на 19.15% (31 декември 2017 г.: 21.38%).

Допълнителна информация е представена в таблицата по-долу.

	31.12.2018	31.12.2017
Собствен капитал		
Базов собствен капитал от първи ред	42,125	42,345
Капиталови изисквания		
Размер на рисково претеглените експозиции за кредитен риск, кредитен риск от контрагента и риск от разсейване и свободни доставки	193,251	172,306
Общ размер на експозициите към позиционен, валутен и стоков риск	350	1,913
Общ размер на рисковите експозиции за операционен риск	26,400	23,800
Общ размер на рисковите експозиции	220,001	198,019

Съотношения на капиталовата адекватност и размери на капитала

Съотношение на базовия собствен капитал от първи ред	19.15%	21.38%
Излишък(+)/Недостиг(-) на базов собствен капитал от първи ред	32,225	33,434
Съотношение на капитала от първи ред	19.15%	21.38%
Излишък(+)/Недостиг(-) на капитала от първи ред	28,925	30,464
Съотношение на общата капиталова адекватност	19.15%	21.38%
Излишък(+)/Недостиг(-) на общия капитал	24,525	26,503

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2018 ГОДИНА
всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

33. СЪБИТИЯ СЛЕД ДАТАТА НА ОТЧЕТА ЗА ФИНАНСОВО СЪСТОЯНИЕ

След датата на отчета освен промените в Управителния и Надзорния съвет на Банката (Приложение 1.4.) не са настъпили други събития, които биха довели до корекции или допълнителни оповестявания във финансовия отчет.